

SÉANCE DU JEUDI 22 JANVIER 1998
VERGADERING VAN DONDERDAG 22 JANUARI 1998

SOMMAIRE :

EXCUSÉS :

Page 4205.

MESSAGES :

Page 4205.

Chambre des représentants.

COMMUNICATIONS :

Page 4206.

Parlement européen.

ÉVOCATIONS :

Page 4207.

NON-ÉVOCATIONS :

Page 4207.

COMPOSITION DE COMMISSIONS :

Page 4208.

PROJET DE LOI (Dépôt) :

Page 4208.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre le Royaume de Belgique et le Royaume des Pays-Bas relatif à la délimitation du plateau continental, et Annexe, et échange de lettres et à l'Accord entre le Royaume de Belgique et le Royaume des Pays-Bas relatif à la délimitation de la mer territoriale, signés à Bruxelles le 18 décembre 1996.

PROPOSITIONS (Dépôt) :

Page 4208.

M. Caluwé. — Proposition de loi étendant le taux de T.V.A. applicable à l'horticulture ornementale à la fourniture de plantes et de fleurs pour l'aménagement de jardins.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

INHOUDSOPGAVE :

VERONTSCHULDIGD :

Bladzijde 4205.

BOODSCHAPPEN :

Bladzijde 4205.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

MEDEDELINGEN :

Bladzijde 4206.

Europees Parlement.

EVOCATIES :

Bladzijde 4207.

NON-EVOCATIES :

Bladzijde 4207.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES :

Bladzijde 4208.

WETSONTWERP (Indiening) :

Bladzijde 4208.

Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de afbakening van het continentaal plat, en Bijlage, en briefwisseling en met het Verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de afbakening van de territoriale zee, ondertekend te Brussel op 18 december 1996.

VOORSTELLEN (Indiening) :

Bladzijde 4208.

De heer Caluwé. — Wetsvoorstel tot uitbreiding van het BTW-tarief geldende voor de sierteelt tot de levering van planten en bloemen bij tuinaanleg.

Mme Lizin et M. Mahoux. — Proposition de résolution sur les assassinats dans l'État du Chiapas-Mexique.

M. Anciaux. — Proposition de résolution relative à la ratification du Protocole n° 6 à la Convention européenne des droits de l'homme concernant l'abolition de la peine de mort.

DEMANDES D'EXPLICATIONS (Dépôt):

Page 4208.

M. Loones au ministre des Affaires étrangères sur «la situation en Algérie et la contribution éventuelle de la Belgique et de l'Europe à la lutte contre le terrorisme».

M. Goris au ministre de la Défense nationale sur «la mise temporaire de sous-officiers à la disposition de la gendarmerie».

M. Hatry au ministre des Affaires étrangères sur «les lenteurs dans les ratifications des traités internationaux».

Mme Lizin au ministre des Affaires étrangères sur «le soutien européen à la lutte anti-terroriste en Algérie».

PROPOSITIONS (Prise en considération):

Pages 4208 et 4243.

Mme Willame-Boonen et consorts:

- a) Proposition de loi modifiant la loi du 30 juillet 1963 concernant le régime linguistique dans l'enseignement;
- b) Proposition de loi spéciale modifiant la loi du 30 juillet 1963 concernant le régime linguistique dans l'enseignement.

MM. Mahoux et Urbain. — Proposition de résolution sur l'Algérie.

QUESTIONS ORALES (Discussion):

Question orale de Mme Merchiers au ministre de la Justice sur «le suivi des libérés conditionnels: surcharge de travail pour les assistants de justice».

Orateurs: **Mme Merchiers, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 4209.

Question orale de M. Goovaerts au ministre de la Justice sur «la protection de la vie privée: appels téléphoniques».

Orateurs: **M. Goovaerts, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 4210.

Question orale de Mme Willame-Boonen au ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises sur «l'impact de l'accord passé entre la Fedis et les banques visant à encourager les paiements électroniques pour les petits commerçants».

Orateurs: **Mme Willame-Boonen, M. Pinxten**, ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises, p. 4210.

Question orale de M. Goovaerts au ministre de la Justice sur «les mesures prises par le gouvernement concernant le phénomène du rapt de voitures».

Orateurs: **M. Goovaerts, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 4211.

Mevrouw Lizin en de heer Mahoux. — Voorstel van resolutie betreffende het bloedbad in de deelstaat Chiapas-Mexico.

De heer Anciaux. — Voorstel van resolutie inzake de ratificatie van het Zesde Protocol bij het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens betreffende de afschaffing van de doodstraf.

VRAGEN OM UITLEG (Indiening):

Bladzijde 4208.

De heer Loones aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de situatie in Algerije en de mogelijke bijdrage van België en Europa in de strijd tegen de terreur».

De heer Goris aan de minister van Landsverdediging over «het tijdelijk ter beschikking stellen van onderofficieren aan de rijkswacht».

De heer Hatry aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de vertraging bij het ratificeren van internationale verdragen».

Mevrouw Lizin aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de Europese steun aan de strijd tegen het terrorisme in Algerije».

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming):

Bladzijden 4208 en 4243.

Mevrouw Willame-Boonen c.s.:

- a) Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs;
- b) Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs.

De heren Mahoux en Urbain. — Voorstel van resolutie over Algerije.

MONDELINGE VRAGEN (Bespreking):

Mondelinge vraag van mevrouw Merchiers aan de minister van Justitie over «de opvolging van voorwaardelijk invrijheidgestelden: werkoverlast voor de justitieassistenten».

Sprekers: **mevrouw Merchiers, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 4209.

Mondelinge vraag van de heer Goovaerts aan de minister van Justitie over «de bescherming van de privé-sfeer: telefonische oproepen».

Sprekers: **de heer Goovaerts, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 4210.

Mondelinge vraag van mevrouw Willame-Boonen aan de minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen over «de tussen Fedis en de banken gesloten overeenkomst ter bevordering van elektronische betalingen en de gevolgen daarvan voor de kleien winkeliers».

Sprekers: **mevrouw Willame-Boonen, de heer Pinxten**, minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen, blz. 4210.

Mondelinge vraag van de heer Goovaerts aan de minister van Justitie over «de maatregelen genomen door de regering aangaande het fenomeen van de car-jacking».

Sprekers: **de heer Goovaerts, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 4211.

Question orale de M. Loones au ministre de la Défense nationale sur «la base de la force aérienne à Coxyde: fonction, meeting aérien».

Orateurs: **M. Loones, M. Poncelet**, ministre de la Défense nationale, p. 4212.

Question orale de Mme de Bethune au ministre de la Justice sur «la loi sur la protection de la jeunesse: enfermement de mineurs en vertu de l'article 53».

Orateurs: **Mme de Bethune, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 4213.

Question orale de Mme Leduc au ministre de la Justice sur «l'absence de listes où figurent les noms et les dates de disparition des enfants disparus ou assassinés».

Orateurs: **Mme Leduc, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 4214.

Question orale de M. Boutmans au vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications sur «l'octroi de ristournes par des commerçants aux membres d'un parti politique».

Orateurs: **M. Boutmans, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 4215.

Question orale de Mme Mayence-Goossens au vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «l'application de la circulaire relative à la sécurité dans les stades de football lors des matchs dits 'à risques'».

Question orale de M. Poty au vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «la problématique des rencontres de football dites 'à risques'».

Orateurs: **Mme Mayence-Goossens, M. Poty, M. Vande Lanotte**, vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur, 4215.

Question orale de M. Van Hauthem au vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «l'attitude du bourgmestre de Wezembeek-Oppem».

Orateurs: **M. Van Hauthem, M. Vande Lanotte**, vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur, p. 4217.

Question orale de Mme Lizin au vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «la place des femmes dans les services de police dans la perspective de la réforme».

Orateurs: **Mme Lizin, M. Vande Lanotte**, vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur, p. 4218.

Question orale de M. Staes au secrétaire d'État à la Sécurité, adjoint au ministre de l'Intérieur et secrétaire d'État à l'Intégration sociale et à l'Environnement, adjoint au ministre de la Santé publique sur «les engagements de la Belgique à Kyoto».

Orateurs: **M. Staes, M. Peeters**, secrétaire d'État à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement, p. 4219.

Mondelinge vraag van de heer Loones aan de minister van Landsverdediging over «de luchtmachtbasis Koksijde: functie, airshow».

Sprekers: **de heer Loones, de heer Poncelet**, minister van Landsverdediging, blz. 4212.

Mondelinge vraag van mevrouw de Bethune aan de minister van Justitie over «de wet op de jeugdbescherming: opsluiting van minderjarigen krachtens artikel 53».

Sprekers: **mevrouw de Bethune, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 4213.

Mondelinge vraag van mevrouw Leduc aan de minister van Justitie over «het ontbreken van lijsten met namen en data van verdwijning van vermiste of vermoorde kinderen».

Sprekers: **mevrouw Leduc, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 4214.

Mondelinge vraag van de heer Boutmans aan de vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie over «het toestaan van kortingen door handelaars aan leden van een politieke partij».

Sprekers: **de heer Boutmans, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 4215.

Mondelinge vraag van mevrouw Mayence-Goossens aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de toepassing van de richtlijn betreffende de veiligheid in voetbalstadia tijdens zogenoemde 'risicomatches'».

Mondelinge vraag van de heer Poty aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «het probleem van de 'risicomatches' in het voetbal».

Sprekers: **mevrouw Mayence-Goossens, de heer Poty, de heer Vande Lanotte**, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken blz., 4215.

Mondelinge vraag van de heer Van Hauthem aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de houding van de burgemeester van Wezembeek-Oppem».

Sprekers: **de heer Van Hauthem, de heer Vande Lanotte**, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, blz. 4217.

Mondelinge vraag van mevrouw Lizin aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de plaats van de vrouw in de politiediensten in het licht van de hervorming».

Sprekers: **mevrouw Lizin, de heer Vande Lanotte**, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, blz. 4218.

Mondelinge vraag van de heer Staes aan de staatssecretaris voor Veiligheid, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, toegevoegd aan de minister van Volksgezondheid over «de engagementen van België in Kyoto».

Sprekers: **de heer Staes, de heer Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid, Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, blz. 4219.

Question orale de M. Bourgeois au secrétaire d'État à la Sécurité, adjoint au ministre de l'Intérieur et secrétaire d'État à l'Intégration sociale et à l'Environnement, adjoint au ministre de la Santé publique sur «les radars automatiques».

Orateurs: **M. Bourgeois, M. Peeters**, secrétaire d'État à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement, p. 4220.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi modifiant l'article 18 de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence et l'article 19 de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'aide sociale.

Discussion générale. — *Oratrice*: **Mme Merchiers** rapporteuse, p. 4221.

ORDRE DES TRAVAUX:

Orateurs: **M. le président, M. Hatry**, p. 4222.

PROJET DE LOI (Vote):

Projet de loi modifiant l'article 18 de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence et l'article 19 de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'aide sociale, p. 4223.

MOTION (Vote):

Vote sur la motion pure et simple déposée en conclusion des demandes d'explications de MM. Happart et Van Hauthem au Premier ministre, développées le 15 janvier 1998, p. 4223.

DEMANDES D'EXPLICATIONS (Discussion):

Demande d'explications de Mme Mayence-Goossens au Premier ministre sur «la reprise des relations avec le gouvernement rwandais».

Orateurs: **Mme Mayence-Goossens, MM. Hostekint, Mme Lizin, M. Bourgeois, M. Dehaene**, Premier ministre, p. 4224.

Demande d'explications de M. Anciaux au vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «le dossier des opérations 'swap'».

Orateurs: **M. Anciaux, M. Maystadt**, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 4226.

Demande d'explications de Mme Willame-Boonen au vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «le rapport annuel 1996 de l'administration générale des Impôts».

Orateurs: **Mme Willame-Boonen, M. Maystadt**, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 4229.

Demande d'explications de M. Hatry au vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur le «rapport annuel de l'administration générale des Impôts».

Orateurs: **M. Hatry, M. Maystadt**, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 4231.

Mondelinge vraag van de heer Bourgeois aan de staatssecretaris voor Veiligheid, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, toegevoegd aan de minister van Volksgezondheid over «onbemande camera's».

Spreekers: **de heer Bourgeois, de heer Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid, Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, blz. 4220.

WETSONTWERP (Bespreking):

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 18 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum en van artikel 19 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Algemene bespreking. — *Spreeker*: **mevrouw Merchiers** rapporteur, blz. 4221.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Spreekers: **de voorzitter, de heer Hatry**, blz. 4222.

WETSONTWERP (Stemming):

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 18 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum en van artikel 19 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, blz. 4223.

MOTIE (Stemming):

Stemming over de eenvoudige motie tot besluit van de vragen om uitleg van de heren Happart en Van Hauthem aan de eerste minister, gesteld op 15 januari 1998, blz. 4223.

VRAGEN OM UITLEG (Bespreking):

Vraag om uitleg van mevrouw Mayence-Goossens aan de eerste minister over «de hervatting van de betrekkingen met de Rwandese regering».

Spreekers: **mevrouw Mayence-Goossens, de heer Hostekint, mevrouw Lizin, de heer Bourgeois, de heer Dehaene**, eerste minister, blz. 4224.

Vraag om uitleg van de heer Anciaux aan de vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «het Swap-dossier».

Spreekers: **de heer Anciaux, de heer Maystadt**, vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 4226.

Vraag om uitleg van mevrouw Willame-Boonen aan de vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «het jaarverslag 1996 van de algemene administratie van de Belastingen».

Spreekers: **mevrouw Willame-Boonen, de heer Maystadt**, vice-eerste en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 4229.

Vraag om uitleg van de heer Hatry aan de vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «het jaarverslag van de algemene administratie van de Belastingen».

Spreekers: **de heer Hatry, de heer Maystadt**, vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 4231.

Demande d'explications de M. Loones au vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications sur «l'entreposage des déchets nucléaires de faible radioactivité».

Demande d'explications de Mme Dardenne au vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications sur «les déchets nucléaires de faible radioactivité».

Orateurs: **M. Loones, Mme Dardenne, MM. Vergote, D'Hooghe, Goris, M. Di Rupo**, vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications, p. 4232.

Demande d'explications de M. Mahoux au ministre de la Justice sur «les dossiers judiciaires de certains ressortissants rwandais en Belgique».

Demande d'explications de M. Hostekint au ministre de la Justice sur «l'extradition de Rwandais soupçonnés de complicité de génocide».

Orateurs: **MM. Mahoux, Hostekint, Goris, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 4237.

Demande d'explications de M. Goris au ministre de la Défense nationale sur «la modernisation et le remplacement des avions F-16».

Orateurs: **MM. Goris, Hostekint, M. Poncelet**, ministre de la Défense nationale, p. 4241.

Vraag om uitleg van de heer Loones aan de vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie over «de berging van laagradioactief kernafval».

Vraag om uitleg van mevrouw Dardenne aan de vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie over «laagradioactief afval».

Sprekers: **de heer Loones, mevrouw Dardenne, de heren Vergote, D'Hooghe, Goris, de heer Di Rupo**, vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie, blz. 4232.

Vraag om uitleg van de heer Mahoux aan de minister van Justitie over «de gerechtelijke dossiers van sommige Rwandese staatsburgers in België».

Vraag om uitleg van de heer Hostekint aan de minister van Justitie over «de uitlevering van Rwandezen die verdacht worden van medeplichtigheid aan de genocide».

Sprekers: **de heren Mahoux, Hostekint, Goris, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 4237.

Vraag om uitleg van de heer Goris aan de minister van Landsverdediging over «de modernisering en vervanging van de F-16's».

Sprekers: **de heren Goris, Hostekint, de heer Poncelet**, minister van Landsverdediging, blz. 4241.

P A G E
B L A N C H E

PRÉSIDENCE DE **M. MAHOUX**, PREMIER VICE-PRÉSIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN **DE HEER MAHOUX**, EERSTE ONDERVOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 10.
De vergadering wordt geopend om 15.10 uur.

EXCUSÉS — VERONTSCHULDIGD

MM. Ph. Charlier, De Decker, Destexhe, Hazette, Jonckheer et Olivier, en mission à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Ph. Charlier, De Decker, Destexhe, Hazette, Jonckheer en Olivier, met opdracht in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

BOODSCHAPPEN

Kamer van volksvertegenwoordigers

MESSAGES

Chambre des représentants

De voorzitter. — Bij boodschappen van 15 januari 1998 heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat overgezonden, zoals ze ter vergadering van 15 januari 1998 werden aangenomen:

Artikel 77

1° Wetsontwerp tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

— Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Justitie.

2° Wetsontwerp tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek naar aanleiding van de wet houdende bepalingen tot bevordering van de tewerkstelling.

— Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Artikel 78

1° Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en het

koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de geneeskunst, de verpleegkunde, de paramedische beroepen en de geneeskundige commissies.

— Het wetsontwerp werd ontvangen op 16 januari 1998; de uiterste datum voor evocatie is maandag 2 februari 1998.

2° Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 december 1973 betreffende het statuut van het personeel van het operationeel korps van de rijkswacht en van de wet van 11 juli 1978 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van het rijkswachtpersoneel van het operationeel korps.

— Het wetsontwerp werd ontvangen op 16 januari 1998; de uiterste datum voor evocatie is maandag 2 februari 1998.

3° Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

— Het wetsontwerp werd ontvangen op 16 januari 1998; de uiterste datum voor evocatie is maandag 2 februari 1998.

4° Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers ten einde de advocaat van de geïnterneerde het recht toe te kennen beroep in te stellen tegen de beslissing van de commissie tot bescherming van de maatschappij die een verzoek om invrijheidstelling afwijst.

— Het wetsontwerp werd ontvangen op 16 januari 1998; de uiterste datum voor evocatie is maandag 2 februari 1998.

5° Wetsontwerp betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en tot wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen door de wet van 1 juli 1964.

— Het wetsontwerp werd ontvangen op 16 januari 1998; de uiterste datum voor evocatie is maandag 2 februari 1998.

Artikel 80

1° Wetsontwerp houdende bepalingen tot bevordering van de tewerkstelling.

— Het wetsontwerp werd ontvangen op 16 januari 1998; de uiterste datum voor evocatie is woensdag 21 januari 1998.

Kennisgeving

1° Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst nr. 128 betreffende uitkeringen inzake invaliditeit, ouderdom en nagelaten betrekkingen, aangenomen te Genève op 29 juni 1967 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar eenenvijftigste zitting.

— De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 15 januari 1998 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.

2° Wetsontwerp houdende instemming met de volgende Internationale Akten:

1. Overeenkomst tot wijziging van de Vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé van 15 december 1989, Slotakte en Protocol bij de Vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé naar aanleiding van de toetreding van de Republiek Oostenrijk, de Republiek Finland en het Koninkrijk Zweden tot de Europese Unie, ondertekend te Mauritius op 4 november 1995.

2. Intern Akkoord betreffende de financiering en het beheer van de steun van de Gemeenschap in het kader van het Tweede Financieel Protocol bij de Vierde ACS-EG-Overeenkomst, ondertekend te Brussel op 20 december 1995.

— De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 15 januari 1998 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.

3° Wetsontwerp houdende instemming met het Zetelakkoord tussen het Koninkrijk België en de Toezichthoudende Autoriteit van de Europese Vrijhandelsassociatie, ondertekend te Brussel op 22 december 1994.

— De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 15 januari 1998 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.

4° Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag nr. 141 betreffende de organisaties van personen die in de landbouw werkzaam zijn en hun rol in de sociaal-economische ontwikkeling, aangenomen te Genève op 23 juni 1975 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar zestigste zitting.

— De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 15 januari 1998 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.

Par messages du 15 janvier 1998, la Chambre des représentants a transmis au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance du 15 janvier 1998:

Article 77

1° Projet de loi instituant les commissions de libération conditionnelle.

— Le projet de loi a été envoyé à la commission de la Justice.

2° Projet de loi modifiant le Code judiciaire à l'occasion de la loi portant des dispositions en faveur de l'emploi.

— Le projet de loi a été envoyé à la commission des Affaires sociales.

Article 78

1° Projet de loi modifiant la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques et l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice de l'art de guérir, de l'art infirmier, des professions paramédicales et aux commissions médicales.

— Le projet de loi a été reçu le 16 janvier 1998; la date limite pour l'évocation est le lundi 2 février 1998.

2° Projet de loi portant modification de la loi du 27 décembre 1973 relative au statut du personnel du corps opérationnel de la gendarmerie et de la loi du 11 juillet 1978 organisant les relations entre les autorités publiques et les syndicats du personnel du corps opérationnel de la gendarmerie.

— Le projet de loi a été reçu le 16 janvier 1998; la date limite pour l'évocation est le lundi 2 février 1998.

3° Projet de loi modifiant la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et sépultures.

— Le projet de loi a été reçu le 16 janvier 1998; la date limite pour l'évocation est le lundi 2 février 1998.

4° Projet de loi modifiant la loi du 1er juillet 1964 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude en vue de conférer à l'avocat de l'interné un droit d'appel contre les décisions de la commission de défense sociale rejetant une demande de mise en liberté.

— Le projet de loi a été reçu le 16 janvier 1998; la date limite pour l'évocation est le lundi 2 février 1998.

5° Projet de loi relative à la libération conditionnelle et modifiant la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude, remplacée par la loi du 1er juillet 1964.

— Le projet de loi a été reçu le 16 janvier 1998; la date limite pour l'évocation est le lundi 2 février 1998.

Article 80

1° Projet de loi portant des dispositions en faveur de l'emploi.

— Le projet de loi a été reçu le 16 janvier 1998; la date limite pour l'évocation est le mercredi 21 janvier 1998.

Notification

1° Projet de loi portant assentiment à la Convention n° 128 concernant les prestations d'invalidité, de vieillesse et de survivants, adoptée à Genève le 29 juin 1967 par la Conférence internationale du Travail lors de sa cinquante et unième session.

— La Chambre a adopté le projet le 15 janvier 1998 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.

2° Projet de loi portant assentiment aux Actes internationaux suivants:

1. Accord portant modification de la quatrième Convention A.C.P.-C.E. de Lomé du 15 décembre 1989, Acte final, et Protocole à la quatrième Convention A.C.P.-C.E. de Lomé à la suite de l'adhésion de la République d'Autriche, de la République de Finlande et du Royaume de Suède à l'Union européenne, signés à Maurice le 4 novembre 1995.

2. Accord interne entre les représentants des gouvernements des États membres, réunis au sein du Conseil, relatif au financement et à la gestion des aides de la Communauté dans le cadre du second Protocole financier de la quatrième Convention A.C.P.-C.E., signé à Bruxelles le 20 décembre 1995.

— La Chambre a adopté le projet le 15 janvier 1998 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.

3° Projet de loi portant assentiment à l'Accord de siège entre le Royaume de Belgique et l'Autorité de surveillance de l'Association européenne de Libre Échange, signé à Bruxelles le 22 décembre 1994.

— La Chambre a adopté le projet le 15 janvier 1998 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.

4° Projet de loi portant assentiment à la Convention n° 141 concernant les organisations de travailleurs ruraux et leur rôle dans le développement économique et social, adoptée à Genève le 23 juin 1975 par la Conférence internationale du Travail à sa soixantième session.

— La Chambre a adopté le projet le 15 janvier 1998 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.

MEDEDELINGEN — COMMUNICATIONS

Europees Parlement — Parlement européen

De voorzitter. — Bij brief van 13 januari 1998 heeft de voorzitter van het Europees Parlement aan de Senaat overgezonden:

a) een resolutie over de eindkosten;

b) een resolutie over de in 1997 geboekte vooruitgang bij de samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken, overeenkomstig titel VI van het Verdrag betreffende de Europese Unie;

c) een resolutie over de mededeling van de Commissie over de diensten van algemeen belang in Europa;

d) een wetgevingsresolutie houdende advies van het Europees Parlement inzake het gewijzigd voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de ondertekening en de sluiting van een over-

eenkomst tussen de Europese Gemeenschap, Canada en de Russische Federatie betreffende normen voor humane vangmethoden met behulp van vallen;

e) een resolutie over de conclusies van de bijeenkomsten van de Europese Raad te Luxemburg van 21 november en 12 en 13 december 1997 en over het halfjaar Luxemburgs voorzitterschap;

f) een resolutie over de uitvoering van het wetgevingsprogramma en andere activiteiten voor 1997 en het werkprogramma van de Commissie voor 1998;

g) een resolutie over het Verdrag van 1997 over het verbod op en de vernietiging van antipersonenmijnen;

h) een resolutie over het verslag van de Commissie over de tenuitvoerlegging van de acties ter bevordering van de rechten van de mens en de democratisering (voor het jaar 1995);

i) een resolutie over de instelling, binnen de diensten van de Commissie, van een enkele coördinerende dienst inzake mensenrechten en democratisering;

j) een resolutie over advies nr. 1/97 van de Europese Rekenkamer over de voorwaarden voor de uitvoering van de uitgaven in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid;

k) een wetgevingsresolutie houdende advies van het Europees Parlement inzake het voorstel voor een besluit van de Raad tot sluiting van de interimovereenkomst betreffende de handel en aanverwante zaken tussen de Europese Gemeenschap, de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en de Republiek Oezbekistan, anderzijds,

aangenomen tijdens de vergaderperiode van 15 tot en met 19 december 1997.

Par lettre du 13 janvier 1998, le président du Parlement européen a transmis au Sénat:

a) une résolution sur les frais terminaux;

b) une résolution sur les progrès réalisés en 1997 dans la mise en œuvre de la coopération dans les domaines de la justice et des affaires intérieures, conformément au titre VI du traité sur l'Union européenne;

c) une résolution sur la communication de la Commission intitulée «Les services d'intérêt général en Europe»;

d) une résolution législative portant avis du Parlement européen sur la proposition modifiée de décision du Conseil relative à la signature et à la conclusion d'un accord sur des normes internationales de piégeage sans cruauté entre la Communauté européenne, le Canada et la fédération de Russie;

e) une résolution sur les conclusions de la réunion du Conseil européen de Luxembourg du 21 novembre et des 12 et 13 décembre 1997 et sur le semestre de la présidence luxembourgeoise;

f) une résolution sur la mise en œuvre du programme législatif et d'autres activités pour 1997 et sur le programme de travail de la Commission pour 1998;

g) une résolution sur la convention de 1997 relative à l'interdiction et à la destruction des mines antipersonnel;

h) une résolution sur le rapport de la Commission sur la mise en œuvre des actions de promotion des droits de l'homme et de la démocratisation (pour l'année 1995);

i) une résolution sur la création d'une structure de coordination unique à l'intérieur de la Commission, compétente en matière de droits de l'homme et de démocratisation;

j) une résolution sur l'avis n° 1/97 de la Cour des comptes européenne sur les conditions régissant l'exécution des dépenses dans le cadre de la politique étrangère et de sécurité commune;

k) une résolution législative portant avis du Parlement européen sur la proposition de décision du Conseil relative à la conclusion par la Communauté européenne de l'accord intérimaire pour

le commerce et les mesures d'accompagnement entre la Communauté européenne, la Communauté européenne du charbon et de l'acier et la Communauté européenne de l'énergie atomique, d'une part, et la République d'Ouzbékistan, d'autre part,

adoptées au cours de la période de session du 15 au 19 décembre 1997.

— Verzending naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

Envoi à la commission des Affaires étrangères.

EVOCATIES — ÉVOCATIONS

De voorzitter. — De Senaat heeft bij boodschappen van 15 en 21 januari 1998 aan de Kamer van volksvertegenwoordigers ter kennis gebracht dat tot evocatie is overgegaan, op die datum, van:

1° Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het afluisteren, kennismaken en opnemen van privécommunicatie en -telecommunicatie.

— Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Justitie.

2° Wetsontwerp betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en tot wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen door de wet van 1 juli 1964.

— Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Justitie.

Par messages des 15 et 21 janvier 1998, le Sénat a informé la Chambre des représentants de la mise en œuvre, ce même jour, de l'évocation:

1° Projet de loi modifiant la loi du 30 juin 1994 relative à la protection de la vie privée contre les écoutes, la prise de connaissance et l'enregistrement de communications et de télécommunications privées.

— Le projet de loi a été envoyé à la commission de la Justice.

2° Projet de loi relative à la libération conditionnelle et modifiant la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude, remplacée par la loi du 1er juillet 1964.

— Le projet de loi a été envoyé à la commission de la Justice.

NON-EVOCATIES — NON-ÉVOCATIONS

De voorzitter. — Bij boodschappen van 20 en 22 januari 1998 heeft de Senaat aan de Kamer van volksvertegenwoordigers terugbezorgd, met het oog op de koninklijke bekrachtiging, de volgende niet-geëvoceerde wetsontwerpen:

1° Ontwerp van programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap.

2° Wetsontwerp houdende bepalingen tot bevordering van de tewerkstelling.

Par messages des 20 et 22 janvier 1998, le Sénat a retourné à la Chambre des représentants, en vue de la sanction royale, les projets de loi non évoqués qui suivent:

1° Projet de loi-programme pour la promotion de l'entreprise indépendante.

2° Projet de loi portant des dispositions en faveur de l'emploi.

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

COMPOSITION DE COMMISSIONS

De voorzitter. — Bij de Senaat is een voorstel ingediend om in de Parlementaire commissie van onderzoek naar de georganiseerde criminaliteit in België mevrouw Milquet als effectief lid te vervangen door mevrouw Jeanmoye.

Le Sénat est saisi d'une demande tendant à remplacer Mme Milquet par Mme Jeanmoye comme membre effectif au sein de la Commission parlementaire chargée d'enquêter sur la criminalité organisée en Belgique.

Geen bezwaar?
Pas d'opposition?

Dan is aldus besloten.
Il en sera donc ainsi.

WETSONTWERP — PROJET DE LOI

Indiening — Dépôt

De voorzitter. — De regering heeft volgend wetsontwerp ingediend:

1° Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de afbakening van het continentaal plat, en Bijlage, en briefwisseling en met het Verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de afbakening van de territoriale zee, ondertekend te Brussel op 18 december 1996.

— Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

Le gouvernement a déposé le projet de loi ci-après:

1° Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre le Royaume de Belgique et le Royaume des Pays-Bas relatif à la délimitation du plateau continental, et Annexe, et échange de lettres et à l'Accord entre le Royaume de Belgique et le Royaume des Pays-Bas relatif à la délimitation de la mer territoriale, signés à Bruxelles le 18 décembre 1996.

— Le projet de loi a été envoyé à la commission des Affaires étrangères.

VOORSTELLEN — PROPOSITIONS

Indiening — Dépôt

De voorzitter. — De volgende voorstellen werden ingediend:

A. Wetsvoorstel

Artikel 81

1° Wetsvoorstel tot uitbreiding van het BTW-tarief geldende voor de sierteelt tot de levering van planten en bloemen bij tuinaanleg (van de heer Caluwé).

B. Voorstellen van resolutie

1° Voorstel van resolutie betreffende het bloedbad in de deelstaat Chiapas-Mexico (van mevrouw Lizin en de heer Mahoux).

2° Voorstel van resolutie inzake de ratificatie van het Zesde Protocol bij het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens betreffende de afschaffing van de doodstraf (van de heer Anciaux).

Les propositions ci-après ont été déposées:

A. Proposition de loi

Article 81

1° Proposition de loi étendant le taux de T.V.A. applicable à l'horticulture ornementale à la fourniture de plantes et de fleurs pour l'aménagement de jardins (de M. Caluwé).

B. Propositions de résolution

1° Proposition de résolution sur les assassinats dans l'État du Chiapas-Mexique (de Mme Lizin et M. Mahoux).

2° Proposition de résolution relative à la ratification du Protocole n° 6 à la Convention européenne des droits de l'homme concernant l'abolition de la peine de mort (de M. Anciaux).

Deze voorstellen zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Ces propositions seront traduites, imprimées et distribuées.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

VRAGEN OM UITLEG — DEMANDES D'EXPLICATIONS

Indiening — Dépôt

De voorzitter. — Het bureau heeft volgende vragen om uitleg ontvangen:

1. van de heer Loones aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de situatie in Algerije en de mogelijke bijdrage van België en Europa in de strijd tegen de terreur»;

2. van de heer Goris aan de minister van Landsverdediging over «het tijdelijk ter beschikking stellen van onderofficieren aan de rijkswachter»;

3. van de heer Hatry aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de vertraging bij het ratificeren van internationale verdragen»;

4. van mevrouw Lizin aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de Europese steun aan de strijd tegen het terrorisme in Algerije».

Deze vragen worden naar de plenaire vergadering verzonden.

Le bureau a été saisi des demandes d'explications suivantes:

1. de M. Loones au ministre des Affaires étrangères sur «la situation en Algérie et la contribution éventuelle de la Belgique et de l'Europe à la lutte contre le terrorisme»;

2. de M. Goris au ministre de la Défense nationale sur «la mise temporaire de sous-officiers à la disposition de la gendarmerie»;

3. de M. Hatry au ministre des Affaires étrangères sur «les lenteurs dans les ratifications des traités internationaux»;

4. de Mme Lizin au ministre des Affaires étrangères sur «le soutien européen à la lutte anti-terroriste en Algérie».

Ces demandes sont envoyées à la séance plénière.

PROPOSITIONS — VOORSTELLEN

Prise en considération — Inoverwegingneming

M. le président. — L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération de propositions.

Aan de orde is thans de bespreking over de inoverwegingneming van voorstellen.

La liste des propositions à prendre en considération, a été distribuée, avec indication des commissions auxquelles le bureau envisage de les envoyer.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Sauf suggestions divergentes, je considérerai les propositions comme prises en considération et envoyées aux commissions indiquées par le bureau.

De lijst van de in overweging te nemen voorstellen met opgave van de commissies waarnaar het bureau van plan is ze te verzenden, is rondgedeeld.

Leden die opmerkingen mochten hebben, gelieven mij die voor het einde van de vergadering te doen kennen.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, neem ik aan dat die voorstellen in overweging zijn genomen en verzonden naar de commissies die door het bureau zijn aangeduid.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW MERCHIERS AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE OPVOLGING VAN VOORWAARDELIJK INVRIJHEIDGESTELDEN: WERKOVERLAST VOOR DE JUSTITIEDIENSTEN»

QUESTION ORALE DE MME MERCHIERS AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LE SUIVI DES LIBÉRÉS CONDITIONNELS: SURCHARGE DE TRAVAIL POUR LES ASSISTANTS DE JUSTICE»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Merchiers aan de minister van Justitie.

Het woord is aan mevrouw Merchiers.

Mevrouw Merchiers (SP). — Mijnheer de voorzitter, de minister heeft onlangs in de Kamer een overzicht gegeven van het aantal personeelsleden dat zal instaan voor de voorbereiding en de opvolging van de dossiers van de voorwaardelijk invrijheidgestelden. Daaruit blijkt dat op het ogenblik slechts een zestigtal justitieassistenten instaan voor de opvolging van ongeveer drieduizend personen. De minister merkte daarbij zelf op dat dit een enorme werklast voor de justitieassistenten meebrengt. De werkoverlast heeft in het verleden inderdaad reeds meermaals ernstige disfuncties veroorzaakt. Iedereen herinnert zich ongetwijfeld de scherpe commentaren die de media naar aanleiding van de affaire-Dutroux maakten bij de opvolging van bepaalde dossiers door justitieassistenten.

Het betrokken kader moet zo spoedig mogelijk drastisch worden uitgebreid, temeer daar er een sterke toename van het aantal te volgen personen wordt verwacht. Hoewel de daarnet beschreven situatie reeds jaren gekend is, stellen we vast dat de minister er de voorkeur aan geeft 46 personen aan te werven voor de bestaffing van de Dienst Maatschappelijk Werk Strafrechttoepassing van het arrondissement. Volgens ons bestond hiertoe geen enkele dringende nood, aangezien deze dienst instaat voor de uitvoering van maatschappelijke studies die vroeger op een degelijke wijze werden uitgevoerd door de sociale diensten bij de jeugdrechtsbanken. Deze dienst werd hiermee trouwens bij wet belast. Ik heb de minister hierover vroeger reeds ondervraagd.

Vandaag wil ik van hem graag vernemen waarom hij aan de opvolging van voorwaardelijk invrijheidgestelden geen prioriteit heeft gegeven. Acht hij het niet wenselijk de 46 recent aangeworven personen in te zetten daar waar de nood het hoogst is, in plaats van ze te belasten met de uitvoering van taken die perfect door de daarmee door de wet belaste diensten werden uitgevoerd?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, mevrouw Merchiers verwijst terecht naar elementen en cijfers die ik vorige week in de Kamer naar voren heb gebracht naar aanleiding van de bespreking van de nieuwe wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling. Zoals ook in de daarop volgende dagen in de media werd gemeld, is er een grote werkdruk voor de sociaal assistenten, die de voorwaardelijk invrijheidgestelde personen opvolgen.

De justitieassistenten die instaan voor de ambulante opvolging van justitiecliënten zijn inderdaad al jaren overbelast. Op 24 november 1997 waren er 61 medewerkers voor de opvolging van ruim 3 000 dossiers. Dat zijn gemiddeld 53 dossiers per justitieassistent. Deze moeten bovendien een vijftigtal sociale enquêtes verrichten.

De senator merkt op dat er desondanks 46 justitieassistenten werden aangeworven bij de Dienst Maatschappelijk Werk Strafrechttoepassing, om in te staan voor de uitvoering van de burgerlijke opdrachten uitgaande van de jeugdrechters en de rechters

zetelend in kort geding. Ze vraagt waarom geen prioriteit werd verleend aan de opvolging van de voorwaardelijk invrijheidgestelden en of het niet aangewezen is de 46 recent aangeworven personen eerder voor deze taak in te zetten.

In de eerste plaats wijs ik erop dat het inzetten van justitieassistenten voor de burgerlijke opdrachten voortvloeit uit een beslissing van het Overlegcomité van 2 april 1997. Deze beslissing werd genomen naar aanleiding van de eis van de Franse Gemeenschap tot terugbetaling van de kosten verbonden aan deze opdrachten. Het Overlegcomité, waaraan was gevraagd zich over deze eis uit te spreken, besliste dat de burgerlijke opdrachten in feite een federale bevoegdheid zijn. Ingevolge deze beslissing heb ik mijn verantwoordelijkheid als federaal minister opgenomen en ben ik overgegaan tot de aanwerving van 46 justitieassistenten ten behoeve van deze specifieke opdrachten.

Het is cruciaal inzake de opvolging van de voorwaardelijke invrijheidstelling snel bijkomende inspanningen te leveren. Het meerjarenplan Justitie houdt wel degelijk rekening met een progressieve uitbreiding van de psycho-sociale buitendiensten. Volgens de planning zal het aantal justitieassistenten in de loop van 1998 van 61 tot 111 toenemen. 51 Vlaamse en 60 Waalse justitieassistenten zullen instaan voor 3 685 enquêtes en 3 410 begeleidingen. Eén assistent zal dan gemiddeld 30 begeleidingen op zich moeten nemen. In het jaar 2000 komt het aantal assistenten op 127. Er staan hen dus betere tijden te wachten, want een *case-load* die teruggebracht wordt tot een gemiddelde van 30 begeleidingen per justitieassistent, vertegenwoordigt een haalbare werkbelasting.

De toename van het aantal ambulante post-penitentiaire begeleidingen werd in deze berekening ingecalculeerd, maar het gaat uiteraard om extrapolaties. Indien een nieuw beleid inzake voorwaardelijke invrijheidstelling het aantal ambulante begeleidingen drastisch zou doen toenemen, zullen ook voor de omkadering maatregelen moeten worden getroffen. Bovendien zal het — dankzij de vernieuwde personeelsorganisatie — in principe mogelijk zijn justitieassistenten flexibel in te zetten naar gelang van de noden.

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Merchiers voor een repliek.

Mevrouw Merchiers (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Het verheugt me dat er bijkomende assistenten zullen worden aangenomen voor de begeleiding van de voorwaardelijk invrijheidgestelden waardoor de *case-load* van de assistenten draagbaar wordt. Zo wordt voor de toekomst ook een degelijke begeleiding gegarandeerd.

Het tweede deel van mijn vraag hield verband met de opdrachten inzake burgerlijke zaken. Kunnen de 46 personen die reeds werden aangeworven, de bestaande ploeg niet tijdelijk bij die opdrachten helpen tot is uitgemaakt of het federale departement van Justitie of de gemeenschappen hiervoor bevoegd zijn? Het lijkt mij beter die in te schakelen in de opvolging van de voorwaardelijke invrijheidstelling.

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, de personen die werden aangeworven voor de burgerlijke opdrachten zullen hun job kunnen uitoefenen. De overheid, vooral aan Franstalige kant, gaf aan de rechtbank instructies en besliste dat degenen die vroeger voor de dossiers van burgerlijke zaken bevoegd waren dat nu niet meer zijn. We moeten nu in de eerste plaats de nieuwe werkverdeling correct uitvoeren. Het voorstel van mevrouw Merchiers om overtallige werkrachten elders in te schakelen, is interessant en ik zal laten nagaan in hoeverre dit mogelijk is.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER GOOVAERTS AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE BESCHERMING VAN DE PRIVÉ-SFEER: TELEFONISCHE OPROEPEN»

QUESTION ORALE DE M. GOOVAERTS AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LA PROTECTION DE LA VIE PRIVÉE: APPELS TÉLÉPHONIQUES»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Goovaerts aan de minister van Justitie.

Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, volgens de Commissie voor de Bescherming van de Privé-levenssfeer moet men iemand telefonisch kunnen oproepen zonder het eigen telefoonnummer mede te delen. Aangezien thans de mogelijkheid bestaat om de telefonische oproepen af te lezen van de display van de telefoon, is deze vraag belangrijk voor de toekomst. Bij de onderzoeksrechtshouders en parketten worden immers meer en meer klachten neergelegd over misbruiken bij commerciële en vooral privé-telefoonoproepen.

Op Europees vlak worden trouwens oplossingen gezocht om *calling line identification* mogelijk te maken.

Wat is het standpunt van de regering dienaangaande? Kiest zij voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de oproeper of van de ontvanger?

Wat is, meer in het algemeen, de stand van zaken en hoe staat de regering tegenover de richtlijn van het Europees Parlement en de Europese Raad betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de telecomunicatiesector, meer specifiek in het kader van het digitale netwerk voor geïntegreerde diensten en van de digitale mobiele netwerken?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, de vraag van de heer Goovaerts gaat over de mogelijkheid die moderne telefoontoestellen bieden om via een display het nummer van de oproeper af te lezen. Dit noemt men *calling line identification* of CLI.

Deze aangelegenheid wordt, zoals de heer Goovaerts terecht vermeldt, geregeld in een nieuwe richtlijn van het Europees Parlement en van de Europese Raad.

Met het oog op de bescherming van de privé-levenssfeer moet volgens de richtlijn zowel aan de abonnee als aan de oproeper de mogelijkheid worden gegeven om de identificatie uit te schakelen. Bovendien moet de abonnee de identificatie ad hoc kunnen uitschakelen, dit wil zeggen gesprek per gesprek of systematisch voor alle gesprekken. Deze uitschakeling van de identificatie is onder meer belangrijk voor personen die via de telefoon anoniem om bijstand verzoeken. Ik denk bijvoorbeeld aan de aids-telefoon. Het spreekt vanzelf dat deze richtlijn door België nauwgezet zal worden omgezet in het interne recht.

Momenteel is CLI — zonder toestemming van alle deelnemers aan een telefoongesprek — echter reeds verboden door artikel 109ter D van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige overheidsbedrijven, zoals gewijzigd door de wet van 30 december 1997.

Artikel 109ter E van dezelfde wet verleent een uitzondering voor hulp- en nooddiensten, zoals politie en brandweer. Ze moeten door *calling line identification* de oproeper onmiddellijk kunnen identificeren en lokaliseren wanneer er dringende bijstand nodig is.

De Europese richtlijn is nog niet officieel uitgevaardigd en gepubliceerd. De tekst is door de Europese Raad goedgekeurd, maar moet nog worden ondertekend door de voorzitters van de Raad en van het Europees Parlement en moet vervolgens nog worden gepubliceerd in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*. Als dat gebeurd is, zullen we weten tegen welke

datum de richtlijn door de Lid-Staten in het nationale recht moet worden omgezet. De Belgische regering zal hiervoor uiteraard het nodige doen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goovaerts voor een repliek.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, rekening houdend met de achterstand van België bij de omzetting van Europese richtlijnen, verheugt het mij dat de minister de intentie heeft om deze richtlijn relatief snel in het Belgisch recht op te nemen.

Natuurlijk zullen ook de nodige technische instructies worden uitgevaardigd. Ik weet immers niet hoe we in het telefoonnetwerk in het Parlement het systeem kunnen uitschakelen waarbij wordt aangeduid wie men oproept of door wie men wordt opgeroepen. De houding van de minister vind ik positief, maar we moeten erop toezien hoe deze richtlijn in de praktijk wordt omgezet en aan het publiek wordt kenbaar gemaakt.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE MME WILLAME-BOONEN AU MINISTRE DE L'AGRICULTURE ET DES PETITES ET MOYENNES ENTREPRISES SUR «L'IMPACT DE L'ACCORD PASSÉ ENTRE LA FEDIS ET LES BANQUES VISANT À ENCOURAGER LES PAIEMENTS ÉLECTRONIQUES POUR LES PETITS COMMERÇANTS»

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW WILLAME-BOONEN AAN DE MINISTER VAN LANDBOUW EN DE KLEINE EN MIDDELGROTE ONDERNEMINGEN OVER «DE TUSSEN FEDIS EN DE BANKEN GESLOTEN OVEREENKOMST TER BEVORDERING VAN ELEKTRONISCHE BETALINGEN EN DE GEVOLGEN DAARVAN VOOR DE KLEINE WINKELIERS»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Willame au ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises.

La parole est à Mme Willame.

Mme Willame-Boonen (PSC). — Monsieur le président, à la suite des sanglantes attaques de fourgons de ces dernières semaines, les représentants du secteur de la distribution et des banques se sont réunis à l'initiative du vice-Premier ministre et ministre de l'Économie, M. Elio Di Rupo.

Ils sont arrivés ce mardi à un accord visant à encourager les paiements électroniques afin de limiter la circulation d'argent liquide. Ainsi, à partir du 1er février, les commerçants qui le souhaitent seront invités à réduire le coût d'utilisation de la carte Bancontact/Mister Cash de 5 francs à 0 ou 1 franc pour le consommateur. L'effort consenti par les banques se situe au niveau de la redevance que les commerçants doivent acquitter à Banksys pour chaque transaction effectuée. Cette redevance, qui s'élève actuellement à 4,38 francs hors T.V.A. sera ainsi réduite de moitié pour les commerçants rendant l'utilisation de la carte Bancontact/Mister Cash gratuite pour l'utilisateur.

Si l'on peut se réjouir d'une telle initiative, il est néanmoins dommage qu'aucune mesure particulière n'ait été prévue pour les petits commerçants. En effet, l'exploitation des terminaux Banksys leur est plus coûteuse qu'elle ne l'est pour les grands distributeurs qui peuvent en amortir le coût beaucoup plus aisément vu leur importante clientèle. Ces petits commerçants ont ainsi à supporter les frais de location du terminal, un forfait de redevance pour les 100 premières opérations, une redevance normale pour les opérations suivantes en plus de l'abonnement téléphonique et des coûts d'appel. Ne pouvant amortir ces frais sur un nombre suffisant de clients, le coût d'une transaction peut varier de 25 à 70 francs selon les cas. Il serait dès lors souhaitable

que des incitants soient prévus afin d'encourager les petits commerçants à réduire le coût d'utilisation des cartes Bancontact/Mistercash.

Mais les grands esprits se rencontrent, monsieur le ministre ! En effet, ce matin même j'ai appris que vous aviez déjà envisagé la réponse à la question que voici : ne pensez-vous pas, monsieur le ministre, qu'il serait utile d'envisager des mesures permettant de réduire le coût de l'exploitation de ce service pour les petits commerçants qui, sans une aide financière, risquent de ne pas appliquer la mesure annoncée par Banksys et Fedis ? Cela serait d'autant plus dommage que les effets positifs visés par l'accord de mardi en seraient réduits !

Je vous ai entendu ce matin, monsieur le ministre, mais je pense que ma question n'est pas tout à fait inutile, puisqu'elle donne la possibilité au Sénat d'obtenir des explications au sujet de cette mesure qui rencontre le souhait que j'avais prévu d'exprimer cet après-midi.

M. le président. — La parole est à M. Pinxten, ministre.

M. Pinxten, ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises. — Monsieur le président, je partage entièrement l'analyse qui vient d'être faite par Mme Willame. En effet, la décision intervenue est à la fois louable mais insuffisante.

L'accord intervenu est louable pour trois raisons. D'abord, il contribue à résoudre la problématique de la sécurité des transports de fonds. Ensuite, il souligne la volonté des acteurs concernés de mener à nouveau un débat sur la position de monopole de fait de Banksys et sur les anciens accords concernant les tarifs des paiements électroniques. Enfin, il constitue un pas dans la bonne direction puisque le coût de l'utilisation des cartes bancaires est réduit pour le consommateur.

L'accord est toutefois insuffisant parce que les petits commerçants restent à l'écart.

À l'heure actuelle, les commerçants paient, pour le système de paiement électronique, un forfait mensuel de 6 200 francs, lequel comprend le coût des 100 premières transactions. À partir de la 101e transaction, chaque opération supplémentaire coûte cinq francs.

Le point faible de l'accord entre la Fedis et Banksys visant à réduire les coûts est qu'il ne s'applique qu'à partir de la 101e transaction.

Pour les petits commerces, le coût moyen d'une transaction demeure dès lors, dans la plupart des cas, nettement supérieur à celui que supportent les magasins de la grande distribution. Nous devons donc veiller à ce que cette réduction des charges pour la grande distribution n'entraîne pas de discrimination supplémentaire au détriment des petits établissements commerciaux.

Par ailleurs, on court le risque de voir le problème de la sécurité se déplacer vers les petits magasins, où les paiements s'effectuent encore comptant. C'est la raison pour laquelle les 150 000 petits commerçants doivent eux aussi être stimulés. S'il n'y a pas de réduction des coûts du paiement électronique pour ce groupe, l'utilisation des cartes bancaires par le consommateur ne sera pas suffisamment encouragée, ce qui pourrait précisément miner un des objectifs principaux de l'accord.

Pour ces raisons, j'insiste dès lors pour que les négociations entre les banques et le secteur de la distribution soient poursuivies en vue d'élaborer une solution adéquate pour l'ensemble du secteur de la distribution, y compris les 150 000 petits commerçants.

Un tel accord global doit également tenir compte de l'assise financière de chacune des parties concernées. À cette fin, je prendrai prochainement contact avec le secteur bancaire afin d'examiner la faisabilité d'un accord global axé sur l'avenir. À ce propos, il est, selon moi, essentiel que les banques négocient aussi avec les représentants des commerçants indépendants. Ceux-ci ne peuvent pas être tenus à l'écart de cette problématique.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER GOOVAERTS AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE MAATREGELEN GENOMEN DOOR DE REGERING AANGAANDE HET FENOMEEN VAN DE CAR-JACKING»

QUESTION ORALE DE M. GOOVAERTS AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LES MESURES PRISES PAR LE GOUVERNEMENT CONCERNANT LE PHÉNOMÈNE DU RAPT DE VOITURES»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Goovaerts aan de minister van Justitie.

Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de jongste tijd is er in de pers veel ruchtbaarheid gegeven aan het fenomeen van de car-jacking, dat zich vooral in Brussel blijkt voor te doen. De Russische maffia zou aan de basis liggen van dit fenomeen en buitenlandse diplomaten zouden hierbij in het bijzonder worden geveiseerd. Herhaaldelijk werd gesuggereerd dat de politie en de rijkswacht bijzondere maatregelen hadden genomen om deze vorm van criminaliteit tegen te gaan. Een aantal van de op deze manier gestolen wagens werd in het buitenland, meer bepaald in Frankrijk, teruggevonden.

Graag had ik van de minister vernomen of er aanwijzingen zijn dat de Russische maffia zich inderdaad met deze activiteiten bezighoudt dan wel of hierbij andere organisaties betrokken zijn. Welke maatregelen werden door de politie en de rijkswacht genomen teneinde de wagens terug te vinden en het fenomeen tegen te gaan? Werden er specifieke maatregelen genomen door de politiediensten van de plaatsen waar het fenomeen zich het meest intens voordoet? Zijn er redenen om aan te nemen dat in het bijzonder buitenlandse diplomaten worden geveiseerd? Hoe hebben de buitenlandse vertegenwoordigingen in ons land op dit fenomeen gereageerd?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, het begrip car-jacking moet ruim worden gedefinieerd. Het gaat om diefstal van een wagen met geweld of bedreiging of om diefstal, al dan niet met geweld, in een bemand voertuig. Ik wens tevens te benadrukken dat in sommige gevallen van car-jacking sprake zou kunnen zijn van oplichting van de verzekering. Bij car-jacking wordt het voertuig immers niet beschadigd en zijn de sleutels niet meer in handen van het slachtoffer.

Het fenomeen van car-jacking is niet nieuw. Ik verwijs in dit verband naar mijn antwoord op de parlementaire vraag nummer 189 van 5 maart 1996 van volksvertegenwoordiger Van Belle.

Vooraf sedert september 1997 werden een aantal frappante gevallen van car-jacking in de pers gesignaleerd. Men vermoedt dat de voertuigen worden gebruikt door criminele organisaties of voor het uitvoeren van misdrijven zoals hold ups. Een derde mogelijkheid is dat ze in het milieu van de autozwendel terecht komen. Dat ligt het meest voor de hand. De stijging van het aantal gevallen van car-jacking heeft ook veel te maken met de betere en meer gesofisticeerde beveiligingssystemen van luxewagens, waardoor diefstal vrijwel onmogelijk is als de dief niet in het bezit is van de autosleutel.

Ik kan moeilijk cijfers geven over het aantal gevallen van car-jacking omdat de kwalificatie «car-jacking» als dusdanig niet strafrechtelijk noch bij de parketten bestaat en er dus geen statistiek wordt bijgehouden van deze specifieke gevallen. Dergelijke misdrijven worden volgens artikel 468 van het Strafwetboek gerangschikt onder de kwalificatie «diefstal met geweld of bedreiging». In deze omstandigheden kan het aantal gevallen van car-jacking voor 1997 ruwweg worden geschat op een 300-tal.

Er zijn geen aanwijzingen dat de Russische maffia bij deze vorm van criminaliteit is betrokken. Wel kon worden vastgesteld dat een aantal verdwenen voertuigen bestemd waren voor Libanon en Noord-Afrika.

Het CBO van de rijkswacht signaleerde deze problematiek aan de nationaal magistraten, die de inlichtingen aan het college van procureurs-generaal hebben doorgegeven. Met het akkoord van het college van procureurs-generaal, coördineren sinds december 1997 de nationaal magistraten, de acties ter bestrijding van car-jacking.

De procureur des Konings te Brussel organiseert maandelijks een vergadering met de politiediensten die zich specifiek bezighouden met de autotrafiëk. Dit zijn de gerechtelijke politie van Brussel, de BOB van Brussel en Asse, de politie van Schaarbeek, de rijkswachtbrigades van Laken, Etterbeek, Anderlecht, Oudergem en Ganshoren.

Toen bleek dat het fenomeen van car-jacking toenam, is de procureur des Konings in de loop van de maand september 1997 gestart met een proactieve recherche, uitgevoerd door de gerechtelijke politie en de politie van Brussel, met ondersteuning van de rijkswacht van Brussel. Deze proactieve recherche had de centralisatie en de analyse van de gegevens tot doel. Op basis daarvan werd in de maanden november en december 1997 op gevaarlijke plaatsen en op bepaalde tijdstippen gericht gepatrouilleerd.

Op 7 januari 1998 heeft de procureur des Konings een specifieke omzendbrief verspreid onder de politiediensten van het gerechtelijk arrondissement Brussel. In de loop van de maanden oktober, november en december 1997 en januari 1998 organiseerde de procureur des Konings ook speciale coördinatievergaderingen met de betrokken politiediensten.

Het spreekt vanzelf dat de politiediensten maatregelen hebben genomen. Vooral op de plaatsen waar het fenomeen zich zou kunnen concentreren, werden gerichte patrouilles gedaan en werden het aantal bewakingsopdrachten verhoogd.

In de huidige stand van zaken zijn er geen redenen om aan te nemen dat in het bijzonder buitenlandse diplomaten door de carjackers worden geviséerd. De buitenlandse vertegenwoordigingen hebben hierop trouwens ook niet gewezen. Het probleem wordt in elk geval verder onderzocht door de nationaal magistraten die dit dossier coördineren.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goovaerts voor een repliek.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord, dat duidelijk aantoonde dat maatregelen worden genomen om het fenomeen tegen te gaan.

Sta mij toe hem een aanvullende vraag te stellen. Kan de minister meedelen of de proactieve recherche en de gerichte patrouilles reeds tot resultaten hebben geleid? Werden intussen reeds personen betrapd of aangehouden? Heeft men al kunnen opmaken of deze inbreuken zich op bepaalde groepen toespitsen?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, ik ben nog niet op de hoogte van concrete resultaten. De vernieuwde aandacht en de initiatieven van Brussel zijn immers vrij recent en we moeten de resultaten ervan nog afwachten.

Ik heb meegedeeld dat er indicaties zijn over de circuits waarin de wagens terecht komen en verwees daarbij naar Libanon en Noord-Afrika.

Maatregelen worden wellicht altijd te laat genomen in zulke aangelegenheden, maar ik herhaal dat het te vroeg is om de maatregelen die in december 1997 en januari 1998 werden genomen, nu reeds te evalueren. Ik ben bereid de heer Goovaerts op de hoogte te houden.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER LOONES AAN DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «DE LUCHTMACHTBASIS TE KOKSIJDE: FUNCTIE, AIR-SHOW»

QUESTION ORALE DE M. LOONES AU MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE SUR «LA BASE DE LA FORCE AÉRIENNE À COXYDE: FONCTION, MEETING AÉRIEN»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Loones aan de minister van Landsverdediging.

Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, sinds de herstructurering van enkele jaren geleden en vooral sinds de afschaffing van het Centrum voor Militaire Vorming is de luchtmachtbasis in Koksijde duidelijk onderbenut. De basis herbergt op dit ogenblik nog de Meteowing en het sinds de serie Windkracht 10 roemruchte 40e Smaldeel, de reddingsdiensten met de Seakinghelicopters.

Een gebrek aan onderhoud van de landingsbanen dreigt de operationaliteit van de basis aan te tasten. Dit zal niet zonder gevolgen blijven voor de jaarlijks ingerichte tweedaagse airshow die in het bijzonder op het vlak van de veiligheid een model van organisatorische perfectie is geworden. Er blijken thans plannen te bestaan om de luchtmachtbasis in Koksijde een bijkomende functie te geven en als uitvalsbasis voor de F16-straalvliegtuigen te gebruiken. Dankzij de investeringen die hiermee gepaard gaan zou ook de airshow verder in Koksijde kunnen plaatsvinden in tegenstelling tot de geruchten over zijn verplaatsing naar Kleine Brogel.

Hoe ziet de minister de toekomstige functies van de luchtmachtbasis in Koksijde?

Klopt het dat Koksijde een uitvalsbasis voor F16-straaljagers zal worden? Welke investeringen zullen hiermee gepaard gaan? Binnen welke termijn? Hoeveel bijkomende vluchten zal het gebruik als uitvalsbasis met zich brengen? Gedurende hoeveel dagen of weken per jaar zullen deze vluchten worden georganiseerd? Zullen ze enkel overdag of ook 's nachts plaatsvinden? De minister zal begrijpen dat deze vragen voor een toeristische regio niet van belang zijn ontbloeit.

Welk lot is de sinds vele jaren ingerichte airshow beschoren?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de voorzitter, in 1991 werd het strategisch concept van de NAVO aangepast en de accenten liggen sindsdien meer op mobiele en snelle interventies binnen en buiten het NAVO-territorium. Om na te gaan of het mogelijk is om met een minimum aan nieuwe nutsvoorzieningen deze interventies ook van op andere dan de gebruikelijke vliegvelden te organiseren, moeten er in België eerst nog vliegtrainingen worden georganiseerd. Wanneer één van de drie actieve vliegbasissen, Kleine Brogel, Florennes en Beauvechain, tijdelijk voor infrastructuurwerken worden gesloten, dient de luchtmacht voor het verderzetten van haar normale activiteiten daarenboven over een uitwijkmogelijkheid te kunnen beschikken. Uit een studie blijkt dat het vliegveld van Koksijde hiervoor de meest rendabele oplossing biedt.

De vlieg oefeningen zullen buiten de vakantieperiodes worden georganiseerd en beperkt zijn in tijd en aantal. Het ligt overigens in onze bedoeling om de lokale overheden uitgebreid te informeren over de vliegoperaties die van op de basis te Koksijde zijn gepland.

De vliegbasis te Koksijde zal eerst en vooral blijven fungeren als thuisbasis van het 40e Smaldeel. Aan deze hoofdpodracht wordt in de toekomst een tweede taak toegevoegd, namelijk deze van tijdelijke uitvalsbasis voor een beperkt aantal oefeningen met F16-toestellen.

De F16's zullen slechts gedurende drie à vier weken over het jaar gespreid vanuit Koksijde opereren. De luchtmacht zelf is bevoegd voor de kalender van de oefeningen en zal erop toezien dat al deze vluchten buiten het toeristische seizoen plaatsvinden.

De infrastructuurwerken gepland voor het jaar 1998 omvatten onder meer de herconditionering van de start en landingsbanen, de rijbanen, de parkeervloeren en de vernieuwing van de koolwaterstofafscheiders.

Door de herinrichting van de vliegbasis verandert de situatie grondig, wat niet zonder invloed is op de eventuele organisatie van een airshow. Dankzij de geplande werken moet de infrastructuur normalerwijze aan de daartoe gestelde vereisten voldoen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones voor een repliek.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, ik vreesde geen volledig antwoord van de minister te mogen ontvangen. Mijn vrees was gelukkig ongegrond en ik dank de minister namens de lokale gemeenschap voor zijn volledigheid. Elke belangengroep kan zich thans, op basis van deze informatie, uitspreken.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW DE BETHUNE AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE WET OP DE JEUGDBESCHERMING: OPSLUITING VAN MINDERJARIGEN KRACHTENS ARTIKEL 53»

QUESTION ORALE DE MME DE BETHUNE AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LA LOI SUR LA PROTECTION DE LA JEUNESSE: ENFERMEMENT DE MINEURS EN VERTU DE L'ARTICLE 53»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw de Bethune aan de minister van Justitie.

Het woord is aan mevrouw de Bethune.

Mevrouw de Bethune (CVP). — Mijnheer de voorzitter, op de laatste dag van het voorbije jaar vroeg de heer Lelièvre, algemeen afgevaardigde voor de Rechten van het Kind bij de Franse gemeenschapsregering, bijzondere aandacht voor het tiental adolescenten dat de eindejaarsfeestdagen in een Belgische gevangenis moest doorbrengen.

Krachtens artikel 53 van de wet op de jeugdbescherming kunnen minderjarigen voor maximum vijftien dagen in een arresthuis worden opgesloten, wanneer het wegens plaatsgebrek onmogelijk is hen in gesloten jongerencentra op te vangen.

Artikel 53*bis* bepaalt dat artikel 53 zal worden opgeheven op een datum die bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit zal worden bepaald.

In zijn antwoord op de schriftelijke vraag van collega Boutmans van 17 oktober 1995 over de toepassing van deze artikelen 53 en 53*bis* deelde de minister mede dat het fameuze artikel 53 slechts kan worden opgeheven van zodra de infrastructuur van openbare instellingen voor observatie en opvoeding onder toezicht, meer bepaald deze van het gesloten type, toereikend is. Ik wil de regering eraan herinneren dat het Comité voor de Rechten van het Kind reeds in 1995, meer bepaald naar aanleiding van het eerste Belgisch rapport over het VN-Verdrag voor de Rechten van het Kind, België heeft aangespoord de nationale wetgeving, inzonderheid artikel 53 van de wet op de jeugdbescherming, in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het VN-Verdrag.

Graag kreeg ik van de minister een antwoord op volgende vragen. Kan hij mij de huidige stand van zaken van dit dossier schetsen? Kan hij een concrete datum voor de opheffing van ar-

tikel 53 van de wet op de jeugdbescherming geven? Is hiervoor reeds een initiatief genomen? Beschikt de minister over cijfers betreffende het aantal minderjarigen dat in 1997 in strafinrichtingen werd opgesloten en betreffende de gemiddelde opsluitingstermijnen? Welke concrete elementen staan de opheffing van artikel 53 in de weg?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, de problematiek waarop mevrouw de Bethune de aandacht vestigt, is bekend en belangrijk. Op 12 maart 1997 heb ik in de commissie voor de Justitie van de Senaat uitvoerig kunnen antwoorden op een vraag om uitleg van senator Merchiers, die eveneens ging over de opheffing van artikel 53. Vandaag kan ik slechts uitleggen waarom artikel 53*bis* nog steeds niet bekrachtigd is door een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit. Dit komt omdat de infrastructuur van de openbare opvoedingsinstellingen met gesloten regime in de Franse Gemeenschap nog steeds niet toereikend is. Sinds de wet van 2 februari 1994 is de capaciteit van deze instellingen nog steeds niet verhoogd. Het project om een sectie van tien plaatsen te bouwen op het terrein van de jeugdbeschermingsinstelling van Kasteelbrakel blijkt enige vertraging te hebben opgelopen. De eerstkomende jaren zullen deze plaatsen dan ook niet beschikbaar zijn.

Om over preciezere gegevens in verband met de huidige toestand te kunnen beschikken, heb ik de minister-president van de Franse gemeenschapsregering, mevrouw Onkelinx, in mijn brief van 20 augustus 1997 gevraagd op hoeveel plaatsingsaanvragen in open of gesloten centra de afgelopen drie jaar niet kon worden ingegaan. Een relatief groot aantal vragen van magistraten kan blijkbaar op het ogenblik niet worden beantwoord. Er is dus een tekort aan plaatsen en ook de magistratuur vestigt onze aandacht daarop. Ik heb deze inlichtingen nog niet gekregen en ik heb er bij mevrouw Onkelinx op aangedrongen mij deze zo snel mogelijk te geven.

Men begrijpt dus dat ik nu moeilijk een precieze datum voor de opheffing van artikel 53 kan vastleggen. Ik moet immers kunnen waarborgen dat aan de plaatsingsaanvragen kan worden voldaan. Ik ben het intussen volkomen eens met alle initiatieven waarbij een beetje druk wordt uitgeoefend en die de zaak vooruit kunnen helpen. Ik bevestig ook dat er in dit verband een wetsvoorstel werd ingediend door mevrouw Merchiers en verscheidene medeondertekenaars. Ik ga dus akkoord met de actie, maar zal het initiatief tot opheffing van artikel 53 niet nemen zolang ik niet zeker ben dat er, vooral dan in de Franse Gemeenschap, de nodige plaatsen voorhanden zijn.

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw de Bethune voor een repliek.

Mevrouw de Bethune (CVP). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord en ben blij dat hij onze mening is toegedaan. Er groeit rond de problematiek, niet alleen op federaal niveau, een ruime consensus. Ik wens alleen nog van de minister te vernemen of hij ook onderhandelingen voert met de Franse Gemeenschap. Het is goed informatie te vragen, maar de minister kan toch meer druk uitoefenen dan alleen maar te vragen hoe groot het aantal beschikbare plaatsen is.

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, ik kan de cijfers doorgeven aan mevrouw de Bethune. Ik heb evenwel geen informatie over de gemiddelde duur van het verblijf in de gevangenissen. Die zal worden berekend.

Ten aanzien van de Franse Gemeenschap kan ik niet veel meer doen dan aandringen op een oplossing. De materie behoort immers tot de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap.

Het wetsvoorstel van mevrouw Merchiers is ondertekend door verschillende senatoren van de beide taalgemeenschappen. Het is nuttig aan te tonen dat het de Senaat menens is. Ik sluit mij aan bij het initiatief.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW LEDUC AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «HET ONTBREKEN VAN LIJSTEN MET NAMEN EN DATA VAN VERDWIJNING VAN VERMISTE OF VERMOORDE KINDEREN»

QUESTION ORALE DE MME LEDUC AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «L'ABSENCE DE LISTES MENTIONNANT LES NOMS ET DATES DES DISPARITIONS D'ENFANTS DISPARUS OU ASSASSINÉS»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Leduc aan de minister van Justitie.

Het woord is aan mevrouw Leduc.

Mevrouw Leduc (VLD). — Mijnheer de voorzitter, in een artikelenreeks die momenteel in een krant verschijnt, wordt ervan melding gemaakt dat er in België blijkbaar bij geen enkele dienst lijsten bestaan van kinderen die de afgelopen twintig jaar zijn verdwenen of vermoord. Het gaat dus om echt vergeten kinderen. Het NIS beschikt alleen over een computerprint met het aantal kinderen dat tussen 1976 en 1996 is overleden. Een onderzoek bij de verschillende gerechtelijke arrondissementen bleef eveneens zonder resultaat.

Men veronderstelt dat het om meer dan 3 000 kinderen gaat, maar niemand kan met enige zekerheid het juiste aantal meedelen. Dit is ronduit hallucinant.

Graag had ik van de minister vernomen of hij op de hoogte is van dit aberrant verhaal. Klopt het dat geen enkele dienst het niet nodig of nuttig acht de lijst van onopgeloste verdwijningen van kinderen bij te houden?

Blijft de cel Verdwijningen van het CBO niet schromelijk in gebreke?

Wat zal de minister hieraan doen?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, de vraag verwijst naar twee verschillende situaties, enerzijds naar verdwenen kinderen en anderzijds naar vermoorde kinderen. Het zijn twee verschillende zaken, ook al kan de verdwijning van een kind jammer genoeg gevolgd worden door een moord.

Volgens mevrouw Leduc gaat het vermoedelijk om 3 000 kinderen, maar er wordt niet nader bepaald of het om verdwijningen of moorden gaat. Na inlichtingen die ik heb ingewonnen bij de Nationale Verdwijningscel en bij de Algemene Politie Steundienst kan ik het volgende mededelen.

Naar aanleiding van het bezoek van de Koning, samen met de ouders van vermiste en vermoorde kinderen aan de Nationale Verdwijningscel op 14 januari 1997 bleek uit alle beschikbare gegevens dat er tussen 1990 en 1994 in België vijftientig kinderen jonger dan veertien jaar vermoord werden teruggevonden. In tweeëntwintig gevallen was de dader gekend. Zestien moorden werden gepleegd door één of beide ouders. Van de overige zes moorden werden er twee gepleegd door een ander familielid en drie door een kennis van de familie. Slechts in één geval was de geïdentificeerde dader een vreemde. De gebeurtenissen van de voorbije twee jaar hebben deze verhouding sterk gewijzigd. Het aantal moorden gepleegd door vreemden ligt nu, verhoudingsgewijs, veel hoger.

Voor de opvolging van de dossiers van de verdwenen personen heb ik op 4 september 1995, kort na de ontdekking van de vermoorde meisjes, aan de rijkswacht gevraagd een speciale cel op te richten. Sinds die datum houdt de Nationale Cel Verdwijningen

van de rijkswacht een lijst bij met alle dossiers van onrustwekkende verdwijningen, waarvoor een beroep werd gedaan op de cel. Aldus werden hier in 1996 en 1997 respectievelijk 496 en 942 verdwijningen gesignaleerd, waarvan 268 minderjarigen in 1996 en 483 in 1997.

Daarnaast verschaft de Algemene Politie Steundienst mij volgende inlichtingen. Einde 1997 waren er 3 538 openstaande signaleringen van vermiste personen. In uitvoering van de ministeriële richtlijn zullen de verschillende parketten door de APS in kennis worden gebracht van deze signaleringen, enerzijds voor de noodzakelijke opvolging van de verdwijningsdossiers, anderzijds om het eigen bestand te actualiseren. Er wordt immers vastgesteld dat de bestanden van de internationale signaleringen niet *à jour* gehouden worden en dat men niet altijd «designaleert». Voor de signaleringen op verzoek van buitenlandse autoriteiten zullen we de betrokken autoriteiten via de geëigende weg aanschrijven om te vragen of deze signaleringen moeten worden voortgezet. Eenmaal deze gegevens zijn verwerkt, zullen we een duidelijker beeld hebben van het aantal vermiste personen.

De overheid beschikt over een nominatieve lijst van vermoorde minderjarigen en van personen die op het ogenblik van hun verdwijning minderjarig waren en die door de gebeurtenissen van 1996 bijzondere aandacht krijgen. Deze lijst is ook bekend bij de politiediensten, de onderzoekseenheid van Neufchâteau, de parketten enzovoorts.

Ik verzeker mevrouw Leduc dat ik het volste begrip heb voor haar bekommernis en dat ik zelf, samen met de bevoegde overheden, de verdwijningszaken vastberaden zal blijven opvolgen. Daartoe zal een lijst worden opgemaakt van vermiste personen die nog niet werden teruggevonden of waarvan de moord nog niet is opgehelderd. Het is mogelijk dat de thans beschikbare instrumenten nog niet voldoen, maar zowel de Cel Verdwijningen van de rijkswacht als de Algemene Politie Steundienst doen samen met de gerechtelijke overheden al het mogelijke om deze instrumenten te optimaliseren.

Ten slotte is er ook het protocol afgesloten tussen het ministerie van Justitie en de gerechtelijke overheid enerzijds en het Europees Centrum voor de Verdwenen Kinderen anderzijds dat recentelijk in België werd opgericht en dat volop bezig is zich operationeel te maken. Het protocol heeft eveneens tot doel de opvolging te verzekereren van de dossiers van verdwenen minderjarigen. Met dit centrum krijgen we er een zeer accuraat instrument bij, bovenop wat er reeds bestaat. Het protocol vraagt alleszins blijvend aandacht voor de dossiers en pleit voor de uitwisseling van informatie tussen de overheidsdiensten en deze privé-instantie.

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Leduc voor een repliek.

Mevrouw Leduc (VLD). — Mijnheer de voorzitter, precies naar aanleiding van de oprichting van het Europees Centrum voor Vermiste Kinderen heb ik de verantwoordelijke een vraag gesteld in verband met de opvolging van de dossiers van de kinderen die in het verleden zijn verdwenen. Ik kreeg als antwoord dat het centrum zich daar niet mee zou bezig houden. Ik hoop dat dit antwoord berust op een verkeerd begrip van mijn vraag door de verantwoordelijke die bijna volkomen Nederlandsonkundig was. Ik kan aannemen dat het centrum niet alles tegelijk kan oplossen, maar dit lijkt mij toch een zeer ernstig hiaat. Als we recente krantenberichten mogen geloven, werden bepaalde dossiers immers al te vroeg afgesloten, zonder voldoende ernstig gerechtelijk onderzoek. Het lijkt mij aangewezen dat ofwel de minister zelf ofwel het centrum hier een initiatief nemen. Het kan toch niet dat deze kinderen gewoon worden vergeten.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER BOUTMANS AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMIE EN TELECOMMUNICATIE OVER «HET TOESTAAN VAN KORTINGEN DOOR HANDELAARS AAN LEDEN VAN EEN POLITIEKE PARTIJ»

QUESTION ORALE DE M. BOUTMANS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'ÉCONOMIE ET DES TÉLÉCOMMUNICATIONS SUR «L'OCTROI DE RISTOURNES PAR DES COMMERÇANTS AUX MEMBRES D'UN PARTI POLITIQUE»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Boutmans aan de vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie.

Minister De Clerck antwoordt namens zijn collega.

Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, een lokale afdeling van een politieke partij heeft voor haar leden een korting bij benzinstations bedongen. Er worden nog gelijksoortige afspraken aangekondigd.

Mag een handelaar onder de huidige economische wetgeving korting toestaan aan de leden van een politieke beweging of partij? De wet op de handelspraktijken geeft alleen bepaalde voorschriften met betrekking tot de aankondiging van kortingen, dus met de transparantie ervan. Mag een handelaar echter een korting toestaan, wanneer die niet openbaar wordt aangekondigd? Geldt er in het handelsrecht ook geen discriminatieverbod? Zo niet, moet dit dan niet worden ingevoerd? Wat zal men doen wanneer een burgemeester of een meerderheidspartij systematisch handelszaken met kortingafspraken aan zich binden? Hoe zal men reageren, wanneer grote distributiebedrijven aan de leden van een partij korting geven? Wanneer zo'n bedrijf een bouwvergunning of een milieuvergunning moet aanvragen, kan er immers een bijzonder kies probleem ontstaan. Dergelijke problemen kunnen ook ontstaan wanneer een burgemeester, hoofd van de politie, bepaalde overtredingen niet laat vaststellen of, integendeel, de controle bij concurrenten laat verscherpen.

Is dit alles niet strijdig met het openbaar belang, dat juist van politici vereist dat ze zich onthouden van elke belangenvermenging met commerciële ondernemingen? Wat denkt de minister hieromtrent te doen?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, de wet op de handelspraktijken regelt onder meer het aankondigen van prijskortingen. In het geval dat door de heer Boutmans werd aangehaald, werd de prijskorting blijkbaar niet aangekondigd. Bijgevolg is de wet op de handelspraktijken niet van toepassing. De wet bepaalt niets over het toestaan van kortingen op zich, maar verbiedt alleen de verkoop met verlies. Dat blijkt hier niet het geval te zijn.

Een handelaar is niet verplicht kortingen aan te kondigen. Wanneer hij de kortingen voor bepaalde groepen toch in reclamebrochures of in zijn uitstalraam bekendmaakt, dan moet de aankondiging duidelijk en niet misleidend zijn. Handelaars staan vaak kortingen toe aan leden van sport-, culturele of familiale verenigingen. Dat is een veel voorkomende en toelaatbare praktijk, zoals onder andere blijkt uit een uitspraak van de handelsrechtbank van Brussel op 3 oktober 1997.

Het geven van kortingen aan politieke partijen roept andere vragen op. De wet op de handelspraktijken biedt terzake evenwel geen antwoord.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans voor een repliek.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik heb maar een half antwoord gekregen en zelfs met dat halve antwoord kunnen we een glimlach niet onderdrukken. Mijn vraag ging ook over de non-discriminatie in het algemeen in het handelsrecht. Hierop werd heel diplomatisch niet geantwoord. Sportieve, culturele, of familiale verenigingen vergelijken met een politieke partij, waarvan het enige — en legitieme — doel is naar macht te streven, vind ik nogal eigenaardig.

Op mijn bedenkingen over de mogelijke belangenverstrengeling heb ik geen antwoord gekregen. Misschien moeten we dat antwoord op een heel ander forum zoeken. Ik nodig de minister van Justitie overigens hartelijk uit om zijn mening hierover bekend te maken.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, de heer Boutmans kan mij hierover altijd een schriftelijke of mondelinge vraag stellen.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE MME MAYENCE-GOOSSENS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR SUR «L'APPLICATION DE LA CIRCULAIRE RELATIVE À LA SÉCURITÉ DANS LES STADES DE FOOTBALL LORS DES MATCHS DITS 'À RISQUES'»

QUESTION ORALE DE M. POTY AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR SUR «LA PROBLÉMATIQUE DES RENCONTRES DE FOOTBALL DITES 'À RISQUES'»

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW MAYENCE-GOOSSENS AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN OVER «DE TOEPASSING VAN DE RICHTLIJN BETREFFENDE DE VEILIGHEID IN VOETBALSTADIA TIJDENS ZOGENOEMDE 'RISICOMATCHEN'»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER POTY AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN OVER «HET PROBLEEM VAN DE 'RISICOMATCHEN' IN HET VOETBAL»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Mayence au vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur. Je vous propose d'y joindre celle de M. Poty portant sur le même sujet.

La parole est à Mme Mayence.

Mme Mayence-Goossens (PRL-FDF). — Monsieur le président, lors de la venue du club de Genk à Charleroi, ce samedi 17 janvier, la vente des tickets aux supporters carolorégiens n'a pas eu lieu le jour même du match, en application de la circulaire élaborée par la vice-Premier ministre et relative à la sécurité dans les stades de football lors des matchs dits «à risques».

Les conditions d'application de cette circulaire étaient plus nébuleuses qu'il n'y paraît, les dirigeants du Sporting de Charleroi ont préféré, dans le doute, s'abstenir de vendre les tickets le samedi même.

Comme vous pouvez le constater, monsieur le vice-Premier ministre, les Carolorégiens sont très soucieux du respect de la loi.

Revenant sur ces conditions nébuleuses d'application, je note ce qui suit.

Primo, l'ensemble des clubs concernés auraient été avisés du report de l'entrée en vigueur de la circulaire au 1er février. Le bourgmestre de Charleroi affirme pourtant que ce report ne lui a pas été notifié. Le vice-Premier ministre peut-il me confirmer que tous les bourgmestres concernés ont bien été avisés de ce report? À quelle date et sous quelle forme cette information leur a-t-elle été dispensée?

Secundo, les dirigeants du Sporting d'Anderlecht ont cru nécessaire de s'informer le jour même auprès du ministre de l'Intérieur «et d'autres ministres encore», selon M. Verschueren. Cette démarche prouve que le doute subsistait ailleurs qu'à Charleroi. Conscient de cette situation, pourquoi le vice-Premier ministre n'a-t-il pas pris des initiatives immédiates pour lever instantanément tout doute auprès de tous les clubs concernés?

Tertio, les amendes sont donc reportées au 1er février prochain. Quelles sont les conséquences juridiques — indépendantes de ces amendes — susceptibles d'être attachées aux matchs à risques qui se dérouleront d'ici là? Qu'en sera-t-il, notamment, du coût d'intervention éventuelle des forces de l'ordre?

M. le président. — La parole est à M. Poty.

M. Poty (PS). — Monsieur le président, la circulaire du 11 août 1997 émanant du département du vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et visant à interdire la vente de billets le jour d'un match de football qualifié «à risques» s'est avérée catastrophique pour un club de première division — en l'occurrence, le Sporting de Charleroi —, mais pas pour tous les clubs, puisque certains d'entre eux, mieux informés, ont pu être déliés de l'application de la circulaire avant le 1er février, alors que ladite circulaire annonçait des sanctions à partir du 1er janvier.

Cette non-information contestée apparaît dès lors comme une dérogation aux yeux d'un club comme le Sporting de Charleroi qui, lui, a respecté la dernière et seule circulaire en sa possession. La révolte est grande à Charleroi; elle est traduite par un journaliste sportif citant la célèbre maxime «selon que vous serez puissant ou misérable...».

C'est le sentiment qui prévaut à Charleroi, monsieur le vice-Premier ministre, car si tous les clubs disposaient, comme le prétend votre cabinet, d'un délai en matière de sanction jusqu'au 1er février, pourquoi ne pas en avoir averti directement le Sporting de Charleroi et les autorités communales par une autre circulaire? Mais si, selon vous, la ville et le Sporting en ont été informés, quand et comment l'en ont-ils été?

Par ailleurs, je constate qu'en matière de football, les situations évoluent très vite: on peut jouer en tête du classement une année et se battre pour se maintenir, l'année suivante, ce qui peut avoir des incidences sur la présence du public. Comment dès lors peut-on décider six à douze mois à l'avance que des clubs comme le Sporting de Charleroi ou Lokeren engendrent des matchs à risques?

Le Sporting de Charleroi a donc été lourdement et injustement pénalisé, d'autant que rien ne laissait prévoir cette année un quelconque incident.

Ne pensez-vous dès lors pas qu'à la lumière des derniers événements, il est urgent et indispensable de revoir votre circulaire et de veiller à un traitement et une information directe identiques, par circulaire, pour tous les clubs et bourgmestres des villes concernées?

M. le président. — La parole est à M. Vande Lanotte, vice-Premier ministre.

M. Vande Lanotte, vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur. — Monsieur le président, de toute évidence, les Belges aiment le sport, car c'est la dixième fois que l'on m'interroge aujourd'hui sur ce thème. Je m'en réjouis.

Je commencerai par vous livrer quelques informations. Le 16 juillet, tous les bourgmestres et tous les clubs ont été invités au ministère de l'Intérieur afin de recevoir des explications à propos de la circulaire. Celle-ci a été envoyée le 11 août. Durant la période s'étalant du 11 août au mois de septembre, M. D'Hooghe, de l'Union du football belge, m'a demandé de

reporter au 1er janvier l'application de cette circulaire, avec la promesse formelle qu'à cette date, un nouveau système de «billetage» serait mis en œuvre.

Ensuite, j'ai reçu une lettre de M. Van Gompel me demandant de plus amples explications. Je lui ai répondu clairement sur la signification qu'il fallait donner au protocole. De cette réponse, il ressort qu'il est impossible d'infliger des amendes tant que toutes les parties n'ont pas signé le protocole. Un tel protocole n'existant pas à Charleroi, il était donc impossible d'infliger de telles amendes. J'insiste sur le fait que le commissaire adjoint de la police de Charleroi le savait, selon ses propres dires. La police de Charleroi a informé le Sporting Club qu'il pouvait jouer et vendre des tickets mais qu'elle rédigerait un rapport. La police a ajouté que ce n'était pas parce que le club décidait de vendre tout de même des tickets qu'elle allait augmenter son nombre d'effectifs sur place. Le président a alors dit que dans ces conditions, il n'oserait pas le faire. Voilà ce qui s'est réellement passé.

Pour le reste, il ne s'agit que d'excuses. La police n'a jamais dit que le club ne pouvait pas jouer et encore moins que des sanctions seraient prises si les guichets étaient ouverts: il était clair qu'elles ne pouvaient l'être aussi longtemps que le protocole n'était pas signé. Dans la mesure où ni M. Verschueren ni le président de Charleroi n'étaient au courant, alors que le commissaire adjoint, lui, l'était, je crois que le club devrait engager une personne responsable de la sécurité capable de lire les circulaires comme le fait un simple commissaire adjoint. Il me semble que ce n'est pas trop demander!

Ce système a été mis en application dès le mois de septembre. Par la suite, la Ligue professionnelle a annoncé le nouveau système de «billetage» — à ce moment, aucune décision n'avait encore été prise, mais c'est à présent chose faite — lequel pourrait entrer en vigueur à partir du 1er mai. Pour sa part, la Ligue n'a pas demandé de délai supplémentaire. En revanche, le lendemain, M. Peeters, de l'Union belge de football, me demandait de reporter l'application du système du 1er janvier au 1er février, ce que j'ai accordé. L'Union de football a donc été informée de ce report.

En matière d'amendes, seuls les ministres sont compétents et non les bourgmestres. Pour ces derniers, la situation reste inchangée; ils doivent seulement faire rapport en cas de vente de tickets. Il n'y a donc pas lieu de les informer. Quant aux clubs, ils ont été avertis du report par l'Union belge de football qui est responsable de l'organisation des matchs. Par ailleurs, je le répète, aussi longtemps qu'un protocole n'a pas été conclu, il n'est pas question d'infliger des amendes.

Le bien-fondé de la mesure introduite est vivement critiqué. Sur la base du rapport de l'année dernière, nous avons identifié huit noyaux de supporters qui ont provoqué des incidents. Lorsque ces personnes sont susceptibles d'assister à des matchs, ceux-ci sont considérés à risques. Nous avons donc établi une liste des clubs en difficultés, de manière objective, en nous basant sur des statistiques.

Lorsque les tickets sont vendus le jour du match, il est impossible de séparer les supporters respectifs de deux clubs. À ce moment, la seule solution consiste à faire intervenir la police ou la gendarmerie. Pour les clubs, c'est la solution idéale car les gens ne se battent plus entre eux mais avec les représentants de l'ordre.

Depuis des années, les différents rapports établissent qu'un manque d'organisation dans la vente de tickets est à l'origine des problèmes entre les deux groupes de spectateurs. Depuis mon entrée en fonction en tant que ministre, j'ai assisté à deux matchs de football à Bruges. Lors du premier, où Bruges jouait contre Gand, les supporters n'étaient pas séparés et ont commencé à se battre. Une trentaine de gendarmes sont intervenus et ont reçu des coups. Finalement, cette partie du stade a été évacuée.

Cet exemple démontre bien à quel point il importe de ne plus vendre les tickets le jour des matchs, sauf si l'on a recours à un système permettant d'identifier les supporters en prévoyant, par exemple, que le ticket acheté accompagne la carte du club. Depuis très longtemps, les organisateurs prévoient d'appliquer un tel système mais rien ne se fait. C'est pourquoi j'ai élaboré cette circulaire et décidé d'appliquer le système des amendes pour qu'ils tiennent leur promesse. Je pense qu'à partir du mois de mai, j'aurai atteint mon objectif car, dès cette date, les amendes devront effec-

tivement être payées. Un incident tel qu'il s'est produit ce samedi joue en ma faveur. Les clubs ont compris que la situation devait changer. Ils seront peut-être en colère, mais ils réagiront enfin.

Malheureusement, c'est toujours ainsi que cela se passe car, en matière de football, la législation est inexistante. Nous prévoyons d'élaborer une loi. Entre-temps, je ne puis rien imposer — nous devons toujours trouver un terrain d'entente —, ce qui peut avoir pour conséquence les incidents que nous connaissons.

Si le Sporting de Charleroi continue à vendre des tickets le jour des matchs — ce qu'il est en droit de faire —, la sanction consistera non pas à interdire ces derniers, mais à payer une amende, car la police devra intervenir dans une plus large mesure. Pour toute la saison, cela ne leur coûtera que 120 000 francs. Dès lors, je me demande s'il est normal de s'énervier autant lorsque l'on sait que ce club a des rentrées de trois millions et que des policiers supplémentaires doivent être dépêchés sur place lorsque des tickets sont encore vendus le jour d'un match à risques. Faudra-t-il qu'un incident survienne pour qu'ils se décident à agir ?

Avant l'accident du Heysel, on n'acceptait aucun changement dans le stade. Après, tout était possible. Ainsi, tant qu'il n'y aura pas eu d'affrontements entre supporters, il sera impossible de faire admettre quoi que ce soit. Par contre, si un accident devait arriver, on dira que le ministre n'a pas pris ses responsabilités.

C'est ce qui se passe avec les transporteurs de fonds. Avant, on disait que le ministre exigeait trop; maintenant, on lui reproche de n'avoir pas fait suffisamment.

Pour éviter les problèmes futurs, nous avons décidé de déposer un projet de loi sur le football. Je ne veux pas quitter ce ministère sans avoir pris les dispositions nécessaires pour préparer l'Euro 2000.

Je reconnais qu'il y a peut-être eu certains malentendus. J'ai parlé d'amateurisme parce que le responsable de la sécurité n'a pas été capable d'informer le président de la réglementation en vigueur le jour du match alors que le commissaire adjoint la connaissait.

La veille du match, le président avait organisé une réunion à laquelle assistaient les présidents des clubs de Bruges et d'Anderlecht. Le président de Bruges a annoncé lors de cette réunion qu'il vendrait quand même des tickets le jour du match et que cela ne poserait pas de problème. Pourquoi a-t-il dit le lendemain qu'il ne le savait pas ?

Ils ont seulement commencé à analyser la situation le samedi à 18 heures. C'est beaucoup trop tard. Seuls deux matchs à risques sont programmés pour la deuxième partie de la saison. Qu'ils les préparent donc plus longtemps à l'avance !

M. le président. — La parole est à M. Poty pour une réplique.

M. Poty (PS). — Monsieur le président, je constate que la circulaire du 11 août 1997, à laquelle M. le vice-Premier ministre, fait allusion, était adressée au bourgmestre de Charleroi. Il me semble qu'il aurait été opportun que ce dernier, et non le commissaire-adjoint, soit mis au courant des changements que vous proposiez.

Vous dites également qu'il suffit que les clubs paient 120 000 francs pour pouvoir jouer.

M. Vande Lanotte, vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur. — Il s'agit d'une amende globale pour toute la saison.

M. Poty (PS). — Alors, je trouve qu'il ne fallait pas le faire. Cela ne sert à rien de taxer les clubs.

M. Vande Lanotte, vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur. — Si payer 50 millions pour un joueur est acceptable pour un club, verser un franc à l'État, c'est encore trop ! Maintenant que des amendes sont prévues, ils ont instauré le «billetage» électronique.

M. Poty (PS). — Je constate en tout cas que vous n'avez pas répondu à ma question concernant les matchs à risques qui sont déterminés un an à l'avance.

M. Vande Lanotte, vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur. — C'est au début de la compétition que les difficultés sont analysées, et non douze mois à l'avance ! On dit qu'à Genk et Charleroi, il n'y aurait jamais de problème. Il en serait aussi de même ailleurs. Dès lors, comment est-il possible que des incidents surviennent lors d'un match sur trois ?

Soyons réalistes : dans huit clubs de première division, des noyaux durs sévissent. Le nombre de supporters qui les composent n'est pas forcément élevé, mais il suffit d'une vingtaine de personnes !

La préparation de ce genre d'événement est extrêmement importante. Il est bien connu que le club de Genk draine beaucoup de supporters dans ses déplacements. Si chaque club compte un noyau dur d'une dizaine de personnes, leur affrontement peut provoquer un incident grave.

Le but est donc de les séparer et pour ce faire, il faut agir préalablement, et non le jour même.

Si le club de Charleroi n'a jamais connu d'incident, pourquoi ne renonce-t-il pas à la présence de la police ?

M. Poty (PS). — Personne n'a jamais dit cela, monsieur le vice-Premier ministre. Je prétends qu'il est impossible de dire aujourd'hui si le match RWDM-Sporting de Charleroi sera ou non un match à risques.

M. Vande Lanotte, vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur. — Si, car on observe les noyaux durs et leur importance en nombre.

M. le président. — La parole est à Mme Mayence pour une réplique.

Mme Mayence-Goossens (PRL-FDF). — Monsieur le président, j'ai l'impression que le vice-Premier ministre incite à la désobéissance. Il donne le choix entre la perte de toute une recette et le paiement de 120 000 francs. La logique incite à payer cette somme et donc à désobéir. Cela m'étonne de votre part, monsieur le vice-Premier ministre.

M. Vande Lanotte, vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur. — Non, madame Mayence, je souhaite inciter les clubs à réfléchir. La loi ne me permet pas encore — cela changera — d'imposer un système. Pour l'instant les clubs ont le choix. Je constate par ailleurs que ce type d'incitation peut porter ses fruits puisque les clubs ont enfin décidé de changer leur système de «billetage».

Les incidents présentent parfois l'avantage de faire évoluer les choses.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VAN HAUTHEM AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN OVER «DE HOUDING VAN DE BURGEMEESTER VAN WEZEMBEEK-OPPEM»

QUESTION ORALE DE M. VAN HAUTHEM AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR SUR «L'ATTITUDE DU BOURGMESTRE DE WEZEMBEEK-OPPEM»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Van Hauthem aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken.

Het woord is aan de heer Van Hauthem.

De heer Van Hauthem (VI. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, als burgemeester van een gemeente die in het Nederlandse taalgebied ligt, houdt de heer van Hoobrouck er blijkbaar van de Vlamingen in het algemeen en de toezichthoudende Vlaamse regering in het bijzonder uit te dagen.

Nadat de Vlaamse regering een omzendbrief naar de Vlaamse gemeenten met een speciaal taalstatuut stuurde waarin werd uiteengezet hoe de faciliteitenregeling dient te worden toegepast, was de heer van Hoobrouck er als de kippen bij om te melden dat hij de omzendbrief straal zou negeren.

Gisteren belegde de burgemeester in de raadszaal van het gemeentehuis een vergadering met Franstalige mandatarissen en met de PRL-FDF-fractie van de Franse Gemeenschapsraad, met de bedoeling zich te beraden over de strategie die tegen de Vlaamse regering dient te worden gevolgd. Dat dit een pure provocatie is, enkel en alleen bedoeld om de Vlamingen op stang te jagen, staat buiten kijf. Dit alles heeft nog bijzonder weinig te maken met het goed beheer van een gemeente.

Ik had van de vice-eerste minister graag vernomen of en wanneer hij op basis van artikel 82 van de nieuwe gemeentewet maatregelen zal nemen tegen de burgemeester van Wezembeek-Oppeem, die volgens mij blijk geeft van kennelijk wangedrag.

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Vande Lanotte.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de voorzitter, als ik de heer Van Hauthem goed begrijp, wil hij dat ik een tuchtprocedure start omdat iemand een intentie heeft geuit en heeft vergaderd met andere personen van zijn politieke strekking. Het is evident dat men op een dergelijke basis geen tuchtprocedure start aangezien dit zou neerkomen op een politiek proces.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Hauthem voor een repliek.

De heer Van Hauthem (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, ik kan de vice-eerste minister moeilijk danken voor zijn antwoord. Hij heeft immers gezegd dat er geen vuiltje aan de lucht is en dat hij bijgevolg niets gaat doen.

Ik ben het hier niet mee eens. Als een burgemeester van een gemeente alleen als politiek doel heeft om zich te verzetten tegen de toezichhoudende overheid en alles in het werk te stellen opdat die overheid haar werk niet meer behoorlijk kan doen, is er volgens mij wel degelijk sprake van kennelijk wangedrag. De vice-Eerste minister is bevoegd voor het starten van een tuchtprocedure. Misschien moeten we een regionalisering van de bevoegdheid inzake tuchtmaatregelen in overweging nemen.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE MME LIZIN AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR SUR «LA PLACE DES FEMMES DANS LES SERVICES DE POLICE DANS LA PERSPECTIVE DE LA RÉFORME»

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW LIZIN AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN OVER «DE PLAATS VAN DE VROUW IN DE POLITIEDIENSTEN IN HET LICHT VAN DE HERVORMING»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Lizin au vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur.

La parole est à Mme Lizin.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, nous savons que la réunion du Kern de dimanche dernier a permis de fixer au 6 février le premier débat sur le texte de loi qui consacrerait les efforts multiples qui ont été déployés en vue de réformer les services de police.

En fait, je souhaitais attirer l'attention du vice-Premier ministre sur quelques questions qui concernent le rôle des femmes dans cette réforme. Fin novembre, s'est tenu un congrès de l'Association des femmes policiers belges auquel votre cabinet

était d'ailleurs représenté. Le point particulier de l'aide aux victimes y a été abordé. Ce secteur important mais souvent négligé fait l'objet d'un intérêt très grand de la part des femmes policiers. Il est intéressant de constater que le regard que les femmes policiers portent sur tous les problèmes de police est tout à fait constructif.

Beaucoup d'aspects ont été soulevés à l'occasion de cette journée : le statut, la formation des femmes mais aussi les systèmes qui devraient permettre d'éviter le harcèlement sexuel par un supérieur hiérarchique et, de façon générale, la culture policière qui n'est pas basée sur le principe d'égalité entre les hommes et les femmes.

J'aimerais que le vice-Premier ministre nous dise comment il voit l'évolution de la présence des femmes dans les différents corps de police, quel est le nombre de femmes policières qui ont émis des plaintes particulières, notamment le nombre de plaintes en rapport avec le harcèlement sexuel ou liées au principe d'égalité hommes-femmes à la gendarmerie. Il serait également intéressant que le vice-Premier ministre nous dise s'il dispose de ces renseignements pour les polices communales. S'agit-il d'un nombre significatif qui pourrait nous amener à demander au Comité P d'examiner ces dossiers ?

La réforme en préparation pourrait-elle accroître la présence des femmes ? Tant qu'à faire, nous pourrions légiférer en cette matière. Ne serait-il pas possible, par exemple, d'organiser une nomination spéciale à tous les niveaux de la hiérarchie à l'occasion de la réforme, comme ce fut le cas pour les diplomates néerlandophones, *in illo tempore*, par le biais de la promotion Fayat ? Cette technique me paraît intéressante et applicable à l'occasion de la réforme.

Imaginez, monsieur le vice-Premier ministre, le match RWDM-Charleroi avec un rang de femmes policières au lieu d'hommes. Croyez-moi, cela calmerait les grossièretés et les stupidités que l'on entend dans ces cas-là !

M. le président. — La parole est à M. Vande Lanotte, vice-Premier ministre.

M. Vande Lanotte, vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur. — Monsieur le président, je ne partage pas le point de vue de Mme Lizin quant à la dernière remarque. N'oublions pas qu'à l'occasion d'un match au Lierse, où l'on avait surtout prévu des femmes policières, elles ont reçu beaucoup de coups de la part des supporters allemands.

J'aborderai d'abord le problème des statistiques et du recrutement. En 1990, les trois services de police — gendarmerie, police communale et P.J. — comptaient 863 femmes sur un effectif total de 32 691 agents. En 1996, 2 444 femmes travaillaient dans ces services pour un effectif total de 35 613 agents. L'effectif total a donc augmenté de 10 % tandis que le nombre de femmes a tout de même triplé. On peut donc considérer qu'il y a eu une progression très claire du nombre de femmes même si leur effectif n'atteint pas encore 10 % du total.

Des mesures ont été prises au niveau des épreuves physiques tant pour la police communale que pour la gendarmerie, ce qui a également contribué à améliorer la situation. Le statut de la gendarmerie prévoit un quota; si ce dernier n'est pas atteint, le cadre ne peut être complété par des hommes. Il faudra examiner, à l'occasion de la réforme sur la nouvelle entité, s'il n'y a pas lieu de prévoir un quota adapté. On peut également avancer au niveau des épreuves physiques en prévoyant une évaluation différenciée, et l'on constate d'ailleurs qu'à l'heure actuelle, le nombre de candidates est plus important. Bien sûr, en cette matière, il faut le temps.

Nous ne pourrions agir qu'à partir des prochaines recrutements. Il est en effet impossible de démettre les hommes actuellement en place.

En ce qui concerne le harcèlement sexuel à la gendarmerie, nous ne disposons pas de beaucoup d'informations. Une note a été rédigée sur la base de l'arrêté royal du 9 mai 1995, lequel organise la protection contre le harcèlement sexuel. Un service de personnes de confiance a été créé à Bruxelles pour recevoir les appels en la matière. Ce service est actuellement composé de dix personnes spécialement formées et il est prévu de créer des services similaires,

de manière décentralisée, comportant au total 160 personnes. Une sélection de personnel aura lieu incessamment et sa formation débutera dans le courant de cette année.

En ce qui concerne les statistiques, 17 plaintes ont été recensées à la gendarmerie et 1996 et 13 en 1997. Étant donné l'importance de la population féminine, ces chiffres sont relativement élevés.

Des problèmes de promotion se poseront dans le futur. À l'échelon européen, la décision prise en matière de discrimination positive est assez restrictive. Elle se base sur une mesure prise dans une ville allemande selon laquelle lorsque deux candidats présentaient les mêmes qualités, la femme devait être désignée.

Votre proposition, madame, va plus loin encore: vous voulez réserver certaines promotions aux femmes. La mesure a été annulée par la Cour de justice, laquelle n'accepte pas la différence de traitement entre hommes et femmes. Elles admet la discrimination positive dans des cas très limités et impose de nombreuses conditions. Je ne suis nullement convaincu que votre proposition soit juridiquement possible.

Une difficulté réside dans le fait qu'il faut tenir compte des années de formation et d'expérience. Étant donné le nombre peu élevé de femmes engagées au cours des dernières années, il est difficile de leur donner une promotion assez importante car la gestion de certains dossiers nécessite quelques années d'expérience. Il faudra donc encore attendre un certain temps avant de mener des actions plus ciblées en matière de promotion.

Ainsi, pour devenir officier, il faut au moins avoir effectué des prestations pendant six à neuf ans. Il est impossible de supprimer cette condition pour les femmes et de la maintenir pour les hommes. Sur le plan juridique, c'est inacceptable.

Beaucoup de promotions impliquent des conditions d'expérience de plusieurs années et dans nombre de cas, le recrutement des femmes est une chose trop récente.

Des possibilités sont toutefois offertes aux femmes qui sont engagées depuis plusieurs années et pour certains postes, les promotions sont assez rapides. Ainsi, à Charleroi, Mme Biot est commissaire de police parce qu'elle a commencé sa carrière très tôt.

Il est pratiquement impossible d'agir plus rapidement en la matière car il faudrait supprimer certaines conditions d'expérience.

M. le président. — La parole est à Mme Lizin pour une réplique.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, je remercie le vice-Premier ministre de sa réponse. Je tiens à souligner que la décision de la Cour du Luxembourg ne signifie pas la nullité des politiques de discrimination positive. Certes, l'argument est utilisé lorsque l'on ne veut pas mener ce type de politique mais si l'on veut demeurer positif, il faut admettre que cela n'est pas sans intérêt. Je considère que nous manquerions une occasion importante si la réforme ne procédait pas au renforcement que j'ai évoqué.

Monsieur le vice-Premier ministre, vous disposez de tellement de systèmes de contrôle, par exemple les radars automatiques, les rallies, etc., que je suis convaincue que si vous en aviez vraiment la volonté vous y arriveriez. Il y va de l'image de la police d'avenir. Aussi, la réforme ne devrait pas seulement se concentrer sur des questions de hiérarchie aux différents niveaux de police.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER STAES AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR VEILIGHEID, TOEGEVOEGD AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN STAATSSECRETARIS VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE EN LEEFMILIEU, TOEGEVOEGD AAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID OVER «DE ENGAGEMENTEN VAN BELGIË IN KYOTO»

QUESTION ORALE DE M. STAES AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA SÉCURITÉ, ADJOINT AU MINISTRE DE L'INTÉRIEUR ET SECRÉTAIRE D'ÉTAT À L'INTÉGRATION SOCIALE ET À L'ENVIRONNEMENT, ADJOINT AU MINISTRE DE LA SANTÉ PUBLIQUE SUR «LES ENGAGEMENTS DE LA BELGIQUE À KYOTO»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Staes aan de staatssecretaris voor Veiligheid, Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu.

Het woord is aan de heer Staes.

De heer Staes (CVP). — Mijnheer de voorzitter, tijdens de klimaatconferentie te Kyoto nam België het engagement op zich om de uitstoot van CO₂ met 8% te verminderen in vergelijking met 1990. Het is ons echter niet eens gelukt onze vorige beloften, de stabilisering van de uitstoot op het niveau van 1990, na te leven. Intendeel, tussen 1990 en 1996 steeg het gehalte met 6 tot 8%.

De in Kyoto aangegane verbintenis houdt onder meer in dat de uitstoot van kooldioxyde in België met 14 à 15% wordt vermindert. Dit is niet niks. Hoe gaat België dit aanpakken? Er is al enige tijd overheen gegaan. Ik veronderstel dat de besluiten van Kyoto inmiddels zijn getoetst aan de praktische uitvoering. Hoe zit de timing in elkaar? Wie zal de controle op zich nemen? Zijn er evaluaties gepland teneinde te vermijden dat we weer eens voor een voldongen feit worden geplaatst? Zullen de resultaten van de periodieke controles worden bekendgemaakt?

De voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Peeters.

De heer Peeters, staatssecretaris voor Veiligheid, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, toegevoegd aan de minister van Volksgezondheid. — Mijnheer de voorzitter, de Belgische regering zal het engagement van 1991, bevestigd in 1994, om de CO₂-emissies tegen 2000 met 5% te reduceren, inderdaad niet kunnen nakomen. Onlangs heeft de VITO trouwens bekendgemaakt, dat die emissies tegen 2000 5 à 6% zullen stijgen.

De Belgische regering heeft de engagementen van 1991 en 1994 steeds gekoppeld aan de invoering van een Europese maatregel inzake een CO₂-energieheffing. Als land met een open economie beseften we dat een Europees instrument essentieel is om een energiereductieprogramma te realiseren.

Slechts drie landen van de Europese Unie zullen erin slagen de beloften van 1991 en 1994 na te komen. Duitsland profiteert van de eenmaking van het land en van de massale desindustrialisering in Oost-Duitsland. Door de sluiting van de steenkoolmijnen in Groot-Brittannië en het overschakelen op zwavelarmere buitenlandse steenkool of op andere energiebronnen zal ook dat land wellicht de doelstelling bereiken. In Luxemburg heeft de afslanking van Arbed een soortgelijk effect. Kortom, de Europese Unie zal de doelstelling niet bereiken, op drie landen na, waar het ecologische paradys wordt gerealiseerd ten koste van een sociaal kerkhof, wat uiteindelijk toch niet de bedoeling kan zijn.

Het protocol van Kyoto heeft niet enkel betrekking op CO₂, methaan, distikstofoxide, HCFK's, PFK's en zwavelhexafluoride. De oorspronkelijke doelstelling van de Europese Unie had uitsluitend betrekking op drie gassen.

De Unie wilde tegen 2010 tot een vermindering met 10% komen. Hiervoor werd een interne lastenverdeling overeengekomen. In Kyoto werd evenwel beslist de uitstoot van de zes broeikasgassen tegen 2008-2012 te verminderen.

Deze wijzigingen hebben consequenties voor de Europese Unie. De overeengekomen lastenverdeling werd op de Europese Raad van ministers van december jongstleden door verscheidene lidstaten kritisch bekeken. Er werd beslist om nieuwe Europese doelstellingen vast te leggen aan de hand van het protocol van Kyoto. De interne lastenverdeling zal hieraan moeten worden aangepast. Dat zal op de Raad van juni gebeuren. Op het ogenblik weten we dan ook nog niet of de vermindering van CO₂-emissies met 10% die in het EU-lastenverdelingsakkoord overeengekomen was, voor België behouden blijft.

Op 4 juni 1996 werd in de Interministeriële Conferentie voor Leefmilieu beslist om tegen het einde van 1999, dus nadat er op Europees niveau een beslissing is genomen, een nationaal beleidsplan op te maken om de reductie van broeikasgassen die overeengekomen werd in Kyoto te realiseren. In 1999 moet het Planbureau eveneens een federaal plan voor duurzame ontwikkeling voorstellen. Het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen zal hiervan een belangrijk onderdeel vormen.

In 1994 heeft toenmalig minister Santkin in samenwerking met de gewesten een nationaal programma ter vermindering van de CO₂-uitstoot opgesteld, dat voor een deel werd uitgevoerd. Het Planbureau werkt aan een kwantitatieve en inhoudelijke evaluatie van de uitvoering van het programma van 1994 door de federale overheid, de gewesten en de gemeenschappen. Op basis hiervan zullen de federale regering en de gemeenschaps- en gewestregeringen een geactualiseerd plan opstellen.

Een maand na Kyoto is het dus nog te vroeg om op de vragen van de heer Staes te antwoorden. We weten immers nog niet welke beslissingen er zullen worden genomen op Europees vlak en bovendien moeten we de evaluatie van het Planbureau afwachten.

België heeft reeds tweemaal de gegevens over de uitstoot van broeikasgassen in ons land aan het secretariaat van het UNO-klimaatverdrag meegedeeld. In december hebben de Federale Diensten voor het Leefmilieu een brochure uitgegeven waarin deze gegevens eveneens zijn opgenomen. Iedereen kan deze brochure aanvragen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Staes voor een repliek.

De heer Staes (CVP). — Mijnheer de voorzitter, sta me toe te wijzen op een recente studie van de Europese Unie, waaruit blijkt dat de te verwachten stijging van de emissie van broeikasgassen voor ongeveer 80 % te wijten zal zijn aan de sector van het transport. De maatregelen die zullen worden uitgewerkt, moeten dan ook specifiek op die sector worden gericht. Ik denk aan het bevorderen van andere vervoersmogelijkheden dan het transport langs de weg.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER BOURGEOIS AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR VEILIGHEID, TOEGEVOEGD AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN STAATSSECRETARIS VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE EN LEEFMILIEU, TOEGEVOEGD AAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID OVER «ONBEMANDE CAMERA'S»

QUESTION ORALE DE M. BOURGEOIS AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA SÉCURITÉ, ADJOINT AU MINISTRE DE L'INTÉRIEUR ET SECRÉTAIRE D'ÉTAT À L'INTÉGRATION SOCIALE ET À L'ENVIRONNEMENT, ADJOINT AU MINISTRE DE LA SANTÉ PUBLIQUE SUR «LES RADARS AUTOMATIQUES»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Bourgeois aan de staatssecretaris voor Veiligheid, Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu.

Het woord is aan de heer Bourgeois.

De heer Bourgeois (CVP). — Mijnheer de voorzitter, de onbemande camera's werden in Vlaanderen buiten werking gesteld en de registraties die tot nu toe werden verricht, zouden illegaal zijn. Het koninklijk besluit bepaalt dat de camera's pas van 1 januari 1998 af wettelijk kunnen flitsen, maar het protocol dat het Vlaamse Gewest, gemeenten, parket, politie en rijkswacht zouden ondertekenen, vermeldde 17 december 1997 als datum van ingebruikneming. De ondertekening van het protocol werd derhalve uitgesteld tot de fout is rechtgezet.

Deze aanpak baart mij zorgen. Deze situatie geeft eerst en vooral de indruk dat de overheid onzorgvuldig te werk gaat. Ik ben van mening dat zulks dient te worden vermeden.

Verder trekt een dergelijk incident de betrouwbaarheid van het systeem in twijfel; het zou aanleiding kunnen geven tot betwistingen voor de rechtbank en de hiermee gepaard gaande rechtsonzekerheid.

Is het niet-tijdig ondertekenen van het voormelde protocol de reden van het uitstellen van de ingebruikneming? Of zijn er nog andere redenen?

Op welke datum zal het protocol worden ondertekend en wanneer zullen de onbemande camera's opnieuw in gebruik worden genomen?

Er schijnt enkel sprake te zijn van onbemande camera's in Vlaanderen. Hoe staat het met de toepassing van de wetgeving terzake in Brussel en in Wallonië? Welke plannen bestaan er in dit verband?

De voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Peeters.

De heer Peeters, staatssecretaris voor Veiligheid, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, toegevoegd aan de minister van Volksgezondheid. — Mijnheer de voorzitter, de vraag van collega Bourgeois biedt mij niet alleen de gelegenheid om met betrekking tot de onbemande camera's een en ander te preciseren, maar ook om een aantal indianenverhalen uit de pers recht te zetten.

De wet op de onbemande camera's en de uitvoeringsbesluiten werden zeer uitvoerig in dit halfroond besproken. Er is maar één formele voorwaarde voor de ingebruikneming van onbemande camera's, namelijk de organisatie van een lokaal overleg met de wegbeheerder, de plaatselijke politiediensten en het plaatselijke parket. De wegbeheerder moet zich akkoord verklaren met het plaatsen van onbemande camera's en vervolgens het akkoord notifiëren aan het federale departement van Verkeer.

Op 1 december 1997 had er voor de onbemande camera's in het gerechtelijk arrondissement Antwerpen een overleg plaats op initiatief van het Vlaamse Gewest, wegbeheerder, die daartoe op 18 november een uitnodiging aan alle deelnemers had verzonden. Mijn diensten ontvingen een ondertekend verslag van dit overleg en de protocols per locatie waarin onder andere melding werd gemaakt van het akkoord van de wegbeheerder. Niets stond bijgevolg de ingebruikneming van de eerste onbemande camera in de weg.

Het verslag vermeldt in het algemeen 19 januari 1998 als definitieve datum van inwerkingtreding. Voor de onbemande camera in Aartselaar werd in het protocol de inwerkingtreding evenwel vastgelegd op 17 december 1997. We konden deze vroegtijdige toepassing bedingen van het Vlaams Gewest. De overtreders werden er sindsdien geregistreerd.

Er kan bijgevolg geen enkel probleem van rechtsonzekerheid rijzen. De eerste camera heeft in de loop van het jaareinde van 1997 gedurende drie weken op onregelmatige tijdstippen gewerkt. Technisch liep alles perfect en op die plaats werden een veertigtal automobilisten betrappt op het niet-respecteren van het verkeerslicht. Toch zag de substituuat van Antwerpen een aantal juridische problemen bij het uitvoeren van het protocol. Hij heeft inderdaad op eigen houtje beslist de uitvoering ervan een week stop te zetten en op 19 januari opnieuw te beginnen. Hij heeft de vrijheid deze beslissing te nemen, zoals hij ook kan besluiten tot vervolging of

tot seponering. Ik ben van oordeel dat er niet echt juridische problemen waren en dat de onderbreking dus niet nodig was. Hoe dan ook, sinds het begin van deze week loopt het systeem opnieuw, niet alleen in de provincie Antwerpen, maar intussen ook in andere Vlaamse provincies. Vandaag zijn de camera's in Limburg trouwens in werking gesteld. Ik denk dat er niet echt sprake is van onzorgvuldigheid, maar dat we te maken hadden met een discussie tussen het parket en het Vlaams Gewest. De feiten en data mogen blijken uit de notulen van het overleg dat op 1 december plaats had.

In verband met het gebruik van onbemande camera's over het gehele Belgische grondgebied kan ik zeggen dat de overlegprocedure achter de rug is. Voor een aantal Vlaamse provincies zijn de protocollen ook reeds genotifieerd en zijn de camera's ook effectief in werking. We ontvingen nog geen notulen van overlegvergaderingen georganiseerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of in Waalse provincies, hoewel we weten dat het Waals Gewest één camera effectief heeft geïnstalleerd.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Bourgeois voor een repliek.

De heer Bourgeois (CVP). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de staatssecretaris voor zijn antwoord. Een en ander is nu inderdaad duidelijker. Terecht sprak hij van indianenverhalen, maar men merkt toch dat deze verhalen ook gevolgen hebben, aangezien zelfs het parket tot seponering overging. Dergelijke situaties moeten worden vermeden, want ze kunnen als precedent gelden. De rechtsonderhorige is immers steeds geneigd zich op een dergelijke precedent te beroepen, wanneer zijn dossier eventueel door de rechtbank wordt behandeld. Het is beter zoiets te voorkomen.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

WETSONTWERP TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 18 VAN DE WET VAN 7 AUGUSTUS 1974 TOT INSTELLING VAN HET RECHT OP EEN BESTAANSMINIMUM EN VAN ARTIKEL 19 VAN DE WET VAN 2 APRIL 1965 BETREFFENDE HET TEN LASTE NEMEN VAN DE STEUN VERLEEND DOOR DE OPENBARE CENTRA VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

Algemene bespreking

(Artikel 61.1 van het reglement)

PROJET DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 18 DE LA LOI DU 7 AOÛT 1974 INSTITUANT LE DROIT À UN MINIMUM DE MOYENS D'EXISTENCE ET L'ARTICLE 19 DE LA LOI DU 2 AVRIL 1965 RELATIVE À LA PRISE EN CHARGE DES SECOURS ACCORDÉS PAR LES CENTRES PUBLICS D'AIDE SOCIALE

Discussion générale

(Article 61.1 du règlement)

De voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp.

Nous abordons l'examen du projet de loi.

Overeenkomstig het reglement geldt de door de commissie geamendeerde tekst als basis voor de bespreking. *(Zie document nr. 284/8 van de commissie voor de Sociale Aangelegenheden van de Senaat. Zitting 1997-1998.)*

Conformément à notre règlement, le texte amendé par la commission servira de base à notre discussion. *(Voir document n° 284/8 de la commission des Affaires sociales du Sénat. Session 1997-1998.)*

Ik herinner u eraan dat overeenkomstig de beslissing van 11 december 1997 van de Parlementaire Overlegcommissie, de door artikel 2 voorgestelde paragraaf 10 een aangelegenheid regelt als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Je vous rappelle que conformément à la décision du 11 décembre 1997 de la Commission parlementaire de concertation, le paragraphe 10 proposé de l'article 2 règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

De Senaat dient zich dus over die bepaling uit te spreken.

Le Sénat doit donc se prononcer sur cette disposition.

Voor het overige regelt het ontwerp een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Pour le surplus, le projet règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Overeenkomstig artikel 61.1 van ons reglement, zijn die bepalingen slechts aanhangig bij de Senaat voor zover ze door de Kamer werden geamendeerd of toegevoegd in het ontwerp.

Conformément à l'article 61.1 de notre règlement, le Sénat n'est saisi de ces dispositions que dans la mesure où elles ont été amendées ou ajoutées au projet par la Chambre.

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

Mevrouw Merchiers, rapporteur (SP). — Mijnheer de voorzitter, dit ontwerp werd opnieuw besproken in de commissie voor de Sociale Aangelegenheden, nadat de oorspronkelijke tekst door de Kamer werd geamendeerd. Tijdens de algemene bespreking stelden commissieleden vragen bij de amendering door de Kamer op het punt van de rol van de toezichhoudende overheid. Behalve in geval van dwangtoezicht grijpt de toezichhoudende overheid enkel in na de beslissing van het OCMW om al dan niet steun te verlenen.

De vertegenwoordiger van de staatssecretaris herinnert eraan dat dit ontwerp destijds met de principiële steun van de staatssecretaris door de Senaat aan de Kamer werd overgezonden. Op dat moment rees heel wat protest tegen de tekst, onder meer van de OCMW's.

Ook de bevoegdheid van het Federale Parlement werd in twijfel getrokken. Het advies van de Raad van State was echter onduidelijk: dit ontwerp heeft betrekking op de toekenning van het bestaansminimum, wat een federale bevoegdheid is.

De toevoeging aan de tekst door de Kamer in verband met de toezichhoudende overheid kadert in het preventief systeem dat in het Franstalig landsgedeelte werd opgezet om te voorkomen dat OCMW's de wetgeving, vooral ten aanzien van daklozen, niet zouden toepassen. Het systeem houdt in dat in elke provincie een telefoonnummer beschikbaar is om, in geval van conflict, het bevoegde OCMW snel aan te wijzen. Indien de procedure zou aanslepen wordt er tevens voor gezorgd dat de steungerechtigde toch wordt geholpen. Deze procedure houdt echter helemaal geen beslissing in van de toezichhoudende overheid.

Rekening houdend met het advies van de Raad van State heeft de Kamer ook duidelijk gesteld dat het alleen de bedoeling kan zijn die OCMW's te bestraffen die duidelijk te kwader trouw zijn. Vandaar de toevoeging «herhaaldelijk» in de tekst.

Een lid van de commissie wijst erop dat in de toelichting van het voorstel, zoals dit in de Senaat werd ingediend, expliciet staat dat het niet de bedoeling is de OCMW's te straffen die te goeder trouw de wet op een verkeerde manier interpreteren. In de tekst staat dat de minister, na een gerechtelijke veroordeling, een sanctie «kan» opleggen en dat hij zijn beslissing dient te motiveren. De toevoeging «herhaaldelijk» is dus overbodig en maakt de procedure bijna onwerkbaar. Om een vonnis te verkrijgen moet de gerechtigde op steunverlening gerechtelijke stappen ondernemen tegen het OCMW en dat is niet zo evident. Er kan geen twijfel over bestaan dat het de bedoeling is een einde te maken aan de praktijken van sommige OCMW's die steun weigeren aan daklozen die naar buurgemeenten worden doorgestuurd.

Tot slot werd door de Kamer een bepaling ingevoegd die de OCMW's de mogelijkheid geeft tegen de beslissing van de minister beroep aan te tekenen bij de Raad van State. De commissie heeft er geen bezwaar tegen die omschrijving op te nemen.

Bij de artikelsgewijze bespreking wordt het amendement bij artikel 1 in verband met de passage «met uitzondering van de bij artikel 2 ingevoegde § 10, die een aangelegenheid regelt als bedoeld in artikel 77» aangenomen met 7 stemmen, bij 1 onthouding.

Een lid stelt voor bij artikel 2 de termijn van beroep bij de Raad van State tegen de beslissing van de minister, op de gebruikelijke 60 dagen te brengen. De vertegenwoordiger van de staatssecretaris merkt evenwel op dat de termijn van 30 dagen overeenstemt met de termijn ingeschreven in de wet van 2 april 1965. Het amendement wordt ingetrokken.

Het amendement 3A strekt ertoe de voorwaarde van «herhaaldelijke veroordelingen» te schrappen. Dit amendement wordt aangenomen met 7 stemmen, bij 1 onthouding.

Hetzelfde lid dient een amendement 3B in, dat ertoe strekt te voorkomen dat de minister geen sanctie zou kunnen opleggen aan een OCMW dat zich verschuilt achter het advies van de bevoegde provinciale ambtenaar. Na een gedachtewisseling hieromtrent wordt dit amendement ingetrokken en vervangen door amendement nummer 5 waarin wordt bepaald dat de minister geen sanctie kan opleggen wanneer de beslissing van het OCMW «in overeenstemming is met» de beslissing van de toezichhoudende overheid. Zowel de vertegenwoordiger van de staatssecretaris als de commissieleden kunnen met die aanpassing akkoord gaan. Het amendement wordt aangenomen met 7 stemmen, bij 1 onthouding.

Twee commissieleden dienen een amendement nummer 1 in. Dit sluit een sanctie van de minister uit als de beslissing van het OCMW genomen werd omdat de minister zich niet tijdig heeft uitgesproken over een geschil nopens de vaststelling van de verblijfplaats van de persoon. Dit amendement wordt na bespreking verworpen met 7 stemmen, bij 1 onthouding.

Bij artikel 3 worden twee amendementen ingediend, 4A en 4B. Ze werden samen besproken met amendementen 3A en 3B en worden aangenomen met 7 stemmen, bij 1 onthouding.

Amendement nummer 2 van de heren Hazette en Hatry dat eveneens een sanctie van de minister wil uitsluiten wanneer de beslissing van het OCMW werd genomen omdat de minister zich niet tijdig heeft uitgesproken over een geschil nopens de vaststelling van de verblijfplaats van de persoon werd samen besproken met amendement nummer 1. Het wordt met 7 stemmen, bij 1 onthouding verworpen. Het geamendeerde wetsontwerp in zijn geheel wordt aangenomen met 7 stemmen, bij 1 onthouding. (*Applaus.*)

M. le président. — Plus personne ne demandant la parole, la discussion générale est close.

Nous devons maintenant nous prononcer sur le paragraphe 10 de l'article 2.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene bespreking gesloten.

Wij moeten ons nu uitspreken over paragraaf 10 van artikel 2.

Paragraaf 10 van artikel 2 luidt:

§ 10. Tegen de beslissing van de minister kan binnen dertig dagen na de kennisgeving ervan beroep worden ingesteld bij de Raad van State.

§ 10. Le recours contre la décision du ministre est ouvert auprès du Conseil d'État dans les trente jours de la notification de la décision.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen straks over het geheel van het wetsontwerp.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De voorzitter. — Dames en heren, het bureau stelt voor volgende week deze agenda voor.

Dinsdag 27 januari 1998, 's namiddags om 15 uur.

Evocatieprocedure: wetsontwerp tot verbetering van de strafrechtspiegeling in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek.

's Avonds om 19 uur.

Hervatting van de agenda van de namiddagvergadering.

Donderdag 29 januari 1998, 's ochtends om 10 uur.

Vragen om uitleg:

a) van de heer De Decker aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de situatie in Algerije: maatregelen op Belgisch en Europees niveau»;

b) van de heer Loones aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de situatie in Algerije en de mogelijke bijdrage van België en Europa in de strijd tegen de terreur»;

c) van mevrouw Lizin aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de Europese steun aan de strijd tegen het terrorisme in Algerije»;

d) van de heer Hatry aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de vertraging bij het ratificeren van internationale verdragen»;

e) van de heer Goris aan de minister van Landsverdediging over «het tijdelijk ter beschikking stellen van onderofficieren aan de rijkswacht».

's Namiddags om 15 uur.

1. Inoverwegingneming van voorstellen.

2. Mondelinge vragen.

3. Evocatieprocedure: wetsontwerp tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België.

Vanaf 17 uur: stemmingen.

4. Vraag om uitleg van de heer Hostekint aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «het asielbeleid ten opzichte van personen van Rwandese nationaliteit».

Mesdames, messieurs, le bureau propose pour la semaine prochaine l'ordre du jour suivant.

Mardi 27 janvier 1998, l'après-midi à 15 heures.

Procédure d'évocation: projet de loi relative à l'amélioration de la procédure pénale au stade de l'information et de l'instruction.

Le soir à 19 heures.

Reprise de l'ordre du jour de la séance de l'après-midi.

Jeudi 29 janvier 1998, le matin à 10 heures.

Demandes d'explications:

a) de M. De Decker au ministre des Affaires étrangères sur «la situation en Algérie: mesures à l'échelon belge et européen»;

b) de M. Loones au ministre des Affaires étrangères sur «la situation en Algérie et la contribution éventuelle de la Belgique et de l'Europe à la lutte contre le terrorisme»;

c) de Mme Lizin au ministre des Affaires étrangères sur «le soutien européen à la lutte anti-terroriste en Algérie»;

d) de M. Hatry au ministre des Affaires étrangères sur «les lenteurs dans les ratifications des traités internationaux»;

e) de M. Goris au ministre de la Défense nationale sur «la mise temporaire de sous-officiers à la disposition de la gendarmerie».

L'après-midi à 15 heures.

1. Prise en considération de propositions.

2. Questions orales.

3. Procédure d'évocation: projet de loi fixant le statut organique de la Banque nationale de Belgique.

À partir de 17 heures: votes.

4. Demande d'explications de M. Hostekint au vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «la politique en matière d'asile à l'égard des personnes de nationalité rwandaise».

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le président, je me permets de vous signaler que l'ordre du jour devrait également comporter le rapport et, par conséquent, le projet de loi ratifiant l'accord de coopération entre le gouvernement fédéral et les gouvernements régionaux concernant l'eurovignette et les séquelles relatives à son application. En effet, la commission compétente s'est prononcée hier à ce sujet. Le rapport sera lu mardi prochain et remis le lendemain aux membres de l'assemblée.

M. le président. — Je ne vois aucun problème pour autant que les délais soient respectés.

M. Hatry (PRL-FDF). — Ils seront très courts car, si mes souvenirs sont exacts, la commission a approuvé le projet de loi par 5 voix pour et 4 abstentions.

M. le président. — Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux ?

Is de Senaat het eens met deze regeling van de werkzaamheden ? (*Instemming.*)

Il en est donc ainsi décidé.

Dan is hiertoe besloten.

PROJET DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 18 DE LA LOI DU 7 AOÛT 1974 INSTITUANT LE DROIT À UN MINIMUM DE MOYENS D'EXISTENCE ET L'ARTICLE 19 DE LA LOI DU 2 AVRIL 1965 RELATIVE À LA PRISE EN CHARGE DES SECOURS ACCORDÉS PAR LES CENTRES PUBLICS D'AIDE SOCIALE

Vote

WETSONTWERP TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 18 VAN DE WET VAN 7 AUGUSTUS 1974 TOT INSTELLING VAN HET RECHT OP EEN BESTAANSMINIMUM EN VAN ARTIKEL 19 VAN DE WET VAN 2 APRIL 1965 BETREFFENDE HET TEN LASTE NEMEN VAN DE STEUN VERLEEND DOOR DE OPENBARE CENTRA VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

57 membres sont présents.

57 leden zijn aanwezig.

56 votent oui.

56 stemmen ja.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, le projet de loi amendé est adopté.

Derhalve is het geamendeerde wetsontwerp aangenomen.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

Il sera renvoyé à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden teruggezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bourgeois, Boutmans, Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Desmedt, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hostekint, Hotyat, Mme Jeanmoye, MM. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, MM. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Pinoie, Poty, Raes, Mme Sémer, M. Staes, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Vandembroeke, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

S'est abstenu :

Onthouden heeft zich :

M. Bock

M. le président. — M. Bock est prié de faire connaître les motifs de son abstention.

M. Bock (PRL-FDF). — Monsieur le président, je voulais voter oui.

M. le président. — Il vous en est donné acte.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. HAPPART AU PREMIER MINISTRE SUR «LA CIRCULAIRE BA-97/22 DU MINISTRE FLAMAND PEETERS SUR L'EMPLOI DES LANGUES DANS LES ADMINISTRATIONS COMMUNALES DE LA RÉGION LINGUISTIQUE NÉERLANDAISE»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. VAN HAUTHEM AU PREMIER MINISTRE SUR «L'APPLICATION DU RÉGIME DES FACILITÉS»

Vote sur la motion pure et simple

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER HAPPART AAN DE EERSTE MINISTER OVER «DE OMZENDBRIEF BA-97/22 VAN DE VLAAMSE MINISTER PEETERS OVER HET GEBRUIK VAN DE TALEN IN DE GEMEENTEBESTUREN VAN HET NEDERLANDSE TAALGEBIED»

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER VAN HAUTHEM AAN DE EERSTE MINISTER OVER «DE TOEPASSING VAN DE FACILITEITENREGELING»

Stemming over de gewone motie

M. le président. — Deux motions ont été déposées en conclusion des demandes d'explications de MM. Happart et Van Hauthem.

Tot besluit van de vragen om uitleg van de heren Happart en Van Hauthem werden twee moties ingediend.

L'une, pure et simple, par Mme Willame et M. Guy Charlier, est ainsi rédigée :

«Le Sénat,

Ayant entendu les demandes d'explications de MM. Happart et Van Hauthem et la réponse du gouvernement,

Passé à l'ordre du jour.»

«De Senaat,

Gehoord de vragen om uitleg van de heren Happart en Van Hauthem en het antwoord van de regering,
Gaat over tot de orde van de dag.»

L'autre, par MM. Ceder et Van Hauthem, est ainsi rédigée :

«Le Sénat,

Ayant entendu les demandes d'explications de MM. Happart et Van Hauthem, et la réponse du gouvernement;

Constata que dans ses circulaires relatives à l'application des facilités linguistiques, le gouvernement flamand n'a pas outrepassé ses compétences;

Demande au gouvernement de faire appliquer le régime des facilités par les administrations et les organismes d'intérêt public relevant du gouvernement fédéral, conformément à l'interprétation adoptée par le gouvernement flamand.»

«De Senaat,

Gehoord de vragen om uitleg van de heren Happart en Van Hauthem, en het antwoord van de regering;

Stelt vast dat de Vlaamse regering met haar omzendbrieven met betrekking tot de toepassing van de faciliteitenregeling, haar bevoegdheid niet overschrijdt;

Vraagt de regering de interpretatie van de faciliteitenregeling, zoals die door de Vlaamse regering wordt aangehouden, te laten toepassen door de administratieve diensten en de instellingen van openbaar nut die onder de bevoegdheid van de federale regering vallen.»

Conformément à notre règlement, nous votons sur la motion pure et simple.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de gewone motie.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

57 membres sont présents.

57 leden zijn aanwezig.

33 votent oui.

33 stemmen ja.

18 votent non.

18 stemmen neen.

6 s'abstiennent.

6 onthouden zich.

En conséquence, la motion pure et simple est adoptée.

Derhalve is de gewone motie aangenomen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pètre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Nothomb, Pinoie, Poty, Mme Sémer, M. Staes, Mme Thijs, MM. Tobbyack, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anciaux, Buelens, Ceder, Coveliers, Daras, Mme Dardenne, M. Devolder, Mme Dua, M. Goris, Mme Leduc, M. Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Vandembroeke, Van Hauthem, Vautmans, Vergote et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

M. Bock, Mme Cornet d'Elzius, MM. Desmedt, Foret, Hatry et Mme Mayence-Goossens.

M. le président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le président, je souhaite justifier l'abstention du groupe PRL-FDF.

D'ordinaire, nous votons contre les motions pures et simples qui nous paraissent une mauvaise manière de conclure une demande d'explications. Cependant, la motion déposée par MM. Ceder et Van Hauthem demande au gouvernement fédéral d'avaliser la position du gouvernement flamand en ce qui concerne l'application des facilités et nous ne voudrions pas, en votant contre la motion pure et simple, donner l'impression de soutenir d'une quelconque façon la position défendue dans la motion motivée. Telle est la raison de notre abstention.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE MME MAYENCE-GOOSSENS AU PREMIER MINISTRE SUR «LA REPRISE DES RELATIONS AVEC LE GOUVERNEMENT RWANDAIS»

VRAAG OM UITLEG VAN MEVROUW MAYENCE-GOOSSENS AAN DE EERSTE MINISTER OVER «DE HERVATTING VAN DE BETREKKINGEN MET DE RWANDESE REGERING»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de Mme Mayence au Premier ministre.

La parole est à Mme Mayence.

Mme Mayence-Goossens (PRL-FDF). — Monsieur le président, lors de la séance publique tenue par notre assemblée à l'issue des travaux de la commission d'enquête concernant les événements du Rwanda, le Premier ministre s'est déclaré favorable à une reprise des contacts avec le Rwanda, ce pays qui a tellement souffert. Il avait donc l'intention d'adresser une invitation officielle au gouvernement rwandais et également de renouer de profondes relations avec ce pays.

Le fait que M. Kagame, vice-Premier ministre rwandais, avait déjà été invité par le Parlement européen, a probablement incité le Premier ministre à accomplir cette démarche officielle. M. Kagame a, en effet, été reçu par le Roi et par M. Dehaene.

J'espère, monsieur le Premier ministre, que cette visite n'était pas de simple courtoisie. D'après les dires de M. Kagame, que nous avons eu le plaisir de voir ce matin, elle revêtait un caractère extrêmement important; aussi a-t-il été plus que probablement satisfait que cette occasion lui soit offerte.

J'ai été étonnée tout de même par la réaction du ministre des Affaires étrangères qui m'a paru pour le moins réticent lorsqu'on lui a demandé s'il allait développer davantage les relations bilatérales. J'aimerais donc savoir s'il s'agissait effectivement d'une simple visite de courtoisie ou plutôt d'une rencontre importante donnant la possibilité à notre pays de rétablir une coopération comme celle que nous avons connue dans le passé.

Je me souviens du temps où le Rwanda pouvait bénéficier d'une aide de plus d'un milliard de notre part, ainsi que des années 90 où celle-ci atteignait 1,5 milliard — à ce moment, en effet, nous n'avions plus rien à faire au niveau du Zaïre.

Je ne pense pas que nous ayons atteint ces chiffres actuellement, beaucoup reste à faire. De plus, les montants dont je vous parle étaient octroyés à un pays qui ne se trouvait pas dans une situation de chaos comme c'est le cas aujourd'hui. Le Rwanda doit faire face à énormément de besoins en matière de réhabilitation et de restauration, et la coopération devrait pouvoir recevoir prochainement une aide substantielle comme vous l'avez annoncé.

À cette fin, il serait important que vous puissiez transformer votre invitation en une véritable visite officielle en l'associant à la tenue d'une commission mixte comme celle que nous avons autrefois. Cela nous permettrait de travailler en véritables parte-

naires et répondrait au souhait de M. Kagame qui aurait alors la possibilité de nous adresser ses priorités. Il nous appartiendrait de décider dans quelle mesure nous pourrions les rencontrer.

Je vous remercie, monsieur le Premier ministre, de prolonger par votre action les propos que vous avez tenus au Sénat. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Hostekint.

De heer Hostekint (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik ben het eens met mevrouw Mayence. We hadden vanmorgen een heel interessant onderhoud met de Rwandese vice-president Kagame. Tijdens het Rwanda-debat heeft de eerste minister schuld bekend of althans gezegd dat men een gebaar moest doen voor het Rwandese volk. Het rapport van de Rwanda-commissie is een heel degelijk werkstuk waar ik helemaal achter sta. Rwanda, Burundi en Congo zijn vroegere Belgische kolonies. Dat het koloniale beleid van België niet altijd even fraai was, heb ik eens te meer kunnen vaststellen bij de lectuur van het boek van Ludo De Witte. Hij beschrijft het beleid dat België in Congo voerde in de periode 1960-1964 en heeft het daarbij over de rol van het koningshuis, de grote banken en de belangrijke instellingen. Het leidde uiteindelijk tot de moord op Lumumba, de toenmalige Congolese eerste minister.

De structuur die wij destijds in Rwanda hebben uitgebouwd, heeft de etnische tegenstellingen wellicht in de hand gewerkt. Op een bepaald ogenblik heeft België namelijk duidelijk partij gekozen voor de Hutu's. Het waren immers goede katholieken. Tijdens het Rwanda-debat heb ik erop gewezen dat België bij de dramatische gebeurtenissen van 1993-1994 flaters heeft begaan. Ik ben ondertussen niet van mening veranderd.

Kagame werd ontvangen door de Koning, de eerste minister, de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking. Hij kwam van een kale reis terug. Zijn uitnodiging om een bezoek te brengen aan Rwanda werd niet aanvaard. Zo verneem ik althans in de pers. (*Eerste minister Dehaene protesteert.*)

Kagame werd ontvangen door de senaatscommissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden. Ik heb hem daar, niet in naam van de fractie, maar ten persoonlijke titel, aangesproken.

De heer Vandenberghe (CVP). — Zoals gewoonlijk.

De heer Hostekint (SP). — Dat is geenszins mijn gewoonte, mijnheer Vandenberghe. Ik word soms wel eens beschouwd als een dissident, maar ik blijf in de eerste plaats een socialist. Ik heb mijn mening over het socialisme en moet daarover zeker geen lessen krijgen. U kan er toch niets op tegen hebben dat ik mij, als politieker, in eer en geweten een oordeel vorm.

De heer Vandenberghe (CVP). — Dat doen wij ook.

De heer Hostekint (SP). — Velen beweren dat. Ik heb respect voor degenen die het ook doen. In mijn persoonlijke naam heb ik de heer Kagame gezegd dat, indien de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden op zijn uitnodiging zou ingaan, ik graag een bezoek zou brengen aan Rwanda om kennis te nemen van de situatie ter plaatse. Ik heb daaraan toegevoegd dat verscheidene collega's waarschijnlijk deze idee steunden. Ik heb mij, als lid van de Rwanda-commissie, een jaar lang met het Rwanda-dossier ingelaten.

De heer Vandenberghe (CVP). — Ik ook.

De heer Hostekint (SP). — Ja, dat is de verdienste van alle commissieleden. Een parlamentslid dat deel uitmaakt van een commissie moet zijn werk doen. Ik deed dat gedurende een jaar en kon mij zo op basis van documenten en getuigenissen een mening vormen over Rwanda. Ik ben echter nog nooit in Rwanda geweest. Ik zou er graag naartoe gaan.

De heer Vandenberghe (CVP). — Voor een toeristische uitstap?

De heer Hostekint. — Mijnheer de voorzitter, de opmerking van de heer Vandenberghe is al te belachelijk. Ik ben geen vragende partij voor een toeristische uitstap naar Rwanda.

Ik pleit ook niet voor mijzelf. Ik heb in de fractievergadering verklaard dat ondervoorzitter Moens gerust in mijn plaats kan gaan wanneer de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden beslist een delegatie naar Rwanda te sturen. Als ik niet met de commissie kan gaan, betaal ik mijn reis wel zelf.

Ik zou graag naar Rwanda gaan om mij ter plaatse van de toestand te vergewissen en om te onderzoeken welke concrete hulp België kan bieden. Met die ervaring kan ik dan hier bepaalde zaken voorstellen en verdedigen.

Ik ben het dus volledig eens met mevrouw Mayence, ook al zijn onze opvattingen over ontwikkelingshulp niet dezelfde. Zij is liberaal en ik ben socialist. Toch ben ik van mening dat de eerste minister tenminste een symbolisch gebaar had kunnen doen door vice-president Kagame een bezoek van een Belgische delegatie in het vooruitzicht te stellen. Ik zal volgende week in de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden voorstellen een dergelijk bezoek voor te bereiden. Ik ben ervan overtuigd dat dit de reputatie van België in Rwanda alleen maar ten goede kan komen.

M. le président. — La parole est à Mme Lizin.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, le Premier ministre sera sans doute étonné car je voudrais le féliciter.

En effet, monsieur le Premier ministre, je considère que, par la visite de M. Kagame et la façon dont ce dernier a été reçu, le Palais et vous-même avez posé un acte nécessaire qui a été apprécié à sa juste valeur.

Hier soir, lors d'une conversation bilatérale, et aujourd'hui encore, M. Kagame a dit avoir apprécié positivement la manière dont il a été accueilli. Nous espérons tous que des réalisations concrètes suivront ces entretiens.

J'aurais aimé vous entendre sur l'analyse dont M. Kagame vous a sans doute fait part concernant la difficulté à laquelle il est confronté en termes de développement de son propre pays alors que les pays voisins ont tant de mal à surmonter les conséquences du génocide rwandais.

La situation au Burundi est difficile mais celle qui prévaut au Kivu reste totalement préoccupante. Avez-vous abordé ces points avec M. Kagame? Compte tenu des contacts que nous reprenons progressivement avec le Congo, avez-vous évoqué les relations mutuelles dans la zone des Grands Lacs? De ce point de vue, quelles demandes sont formulées à l'égard de la Belgique?

M. Kagame a-t-il demandé que nous prévoyions une collaboration particulière avec la France en la matière? On sait le rôle important que joue ce pays — et on peut l'apprécier positivement ou négativement — mais, quoi qu'il en soit, l'attitude française est ambiguë. À cet égard, une clarification est-elle souhaitée par M. Kagame sur la position, si non de l'Europe, en tout cas du pays européen le plus impliqué dans cette zone, qui est proche de nous et dont les opinions sont dépendant très différentes des nôtres?

En tout état de cause, vous devez savoir, monsieur le Premier ministre, que non seulement le fait d'avoir reçu de M. Kagame mais également la réception au Palais ont été perçus avec une certaine surprise par le pays le plus francophone de nos voisins. À cet égard, une démarche a-t-elle été entreprise, qu'elle soit officielle ou non?

J'en viens au développement du Rwanda. Pour ceux qui connaissent ce pays, les questions clés portent sur la situation des prisonniers, sur le traitement des dossiers judiciaires et sur les perspectives de dégager une solution à moyen terme. À cet égard, la Belgique a élaboré et participe à un programme important. La visite de M. Kagame permettra-t-elle d'accélérer nos programmes et peut-être d'augmenter les budgets?

Dernière question: il y a tout de même eu un passage important du Rwanda dans la zone anglophone par rapport à la francophonie, sans que cela ait jamais été affirmé. Dans un État fédéral, membre de la francophonie, ce point a-t-il été abordé avec M. Kagame?

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Bourgeois.

De heer Bourgeois (CVP). — Mijnheer de voorzitter, tijdens de vergadering van de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden deze ochtend gaf de heer Kagame niet de indruk dat hij met een kluitje in het riet was gestuurd. Ik denk integendeel dat hij zijn werkbezoek als verrassend positief ervaarde. Hij heeft er overigens uitdrukkelijk op gewezen dat hij zowel aan de Belgische regering als aan de EU-autoriteiten de mogelijke prioriteiten voor een Rwanda-beleid heeft kunnen uiteenzetten.

Tevens heeft hij onze steun gevraagd. Hij roept ons op om het land te bezoeken en aan de wederopbouw mee te werken. Hij heeft gewezen op de behoeften inzake onderwijs, medische verzorging en vooral inzake justitie. Daar moet zowel voor het probleem van de 120 000 gevangenen als voor de heroprichting van de justitiële infrastructuur een oplossing worden gevonden.

De heer Kagame heeft openlijk geantwoord, maar is discreet gebleven. Misschien kan de eerste minister ons enige toelichting geven over de mogelijke afspraken die zijn gemaakt. Ik heb de indruk dat dit een geslaagd bezoek is geweest. Misschien kan het een einde maken aan de vertroebeling van de bilaterale relatie.

De voorzitter. — Het woord is aan de eerste minister.

De heer Dehaene, eerste minister. — Mijnheer de voorzitter, iedereen weet dat ik zo mogelijk nog discreter ben dan de heer Kagame. De heer Bourgeois moet dan ook niet al te hoge verwachtingen koesteren.

Ik kan de heer Hostekint antwoorden dat ik niet van plan ben om de geschiedenis te herschrijven. Dat laat ik aan anderen over. In mijn gesprekken met de heer Kagame over de relatie met Rwanda heb ik mij gehouden aan de beleidslijn die door de regering is vooropgesteld en die ik in de Senaat heb verduidelijkt. In tegenstelling tot wat men zou kunnen denken, heb ik net als de heer Bourgeois de indruk dat dit een positief bezoek was en dat het ook voldeed aan de verwachtingen van de vice-president.

Dans le titre de la question de Mme Mayence, il me semble que le mot « reprise » soit de trop. En effet, pour autant que je sache, les contacts avec le Rwanda n'ont jamais été interrompus et, dès 1995, nous avons recommencé à apporter notre aide à ce pays.

Je voudrais ajouter que le Rwanda est un des dix pays prioritaires parmi ceux qui bénéficient de l'aide au développement. En termes de concentration d'aide par pays, c'est un des plus importants. Ce fut le cas ces deux dernières années et ce sera pareil cette année. Nous en avons d'ailleurs informé M. Kagame qui a particulièrement apprécié notre nouvelle approche de la politique africaine telle que définie dans la note de politique générale, à savoir que nous sommes plutôt favorables à un partenariat, d'une part, et que nous n'avons pas l'ambition de régler les problèmes des Africains à leur place, d'autre part.

Par ailleurs, nous devrions tenir compte du fait que M. Kagame a indiqué devant le Parlement européen que nous devrions cesser de nous identifier aux Hutus et aux Tutsis et de faire le conflit chez nous.

La conversation que nous avons eue avec M. Kagame était orientée vers l'avenir. Nous avons cherché comment nous pourrions aider au développement du Rwanda. Nous avons précisé que nous étions disposés à défendre le dossier du Rwanda auprès des institutions internationales, notamment auprès de l'Union européenne, de la Banque mondiale et du Fonds monétaire international. Nous sommes d'ailleurs souvent les seuls à insister sur le dossier rwandais.

Nous avons ajouté que nous désirions poursuivre notre coopération avec le Rwanda et — comme l'a dit Mme Lizin — qu'une part importante de celle-ci était attribuée à la réorganisation du système judiciaire.

Un des points importants de notre conversation portait sur la problématique des prisonniers. Nous avons insisté sur l'importance d'établir une distinction entre les véritables leaders du génocide et ceux qui n'étaient pas en première ligne. Nous avons reçu un écho positif auprès du vice-président. Des formules plus rapides devraient être mises en œuvre afin de désengorger les prisons. M. Kagame pense surtout à la participation à de grands travaux.

Nous avons également abordé le problème des incidents qui se sont multipliés dans le nord-ouest du pays. Le gouvernement rwandais y voit les conséquences du retour des réfugiés. Le problème s'est déplacé à l'intérieur du Rwanda. M. Kagame pense que les autorités pourront maîtriser ces troubles. À cet égard, je suis sceptique.

Nous avons également parlé de la question des relations avec les différents pays environnants et de l'éventualité d'une conférence des Grands Lacs. M. Kagame a insisté — je puis le soutenir sur ce point — sur le fait qu'une conférence des Grands Lacs devrait être organisée par les pays de la région et non par d'autres intervenants qui viendraient leur faire la leçon.

Deze ontmoeting kan als een positieve gebeurtenis worden beschouwd. We zijn tot de vaststelling gekomen dat het nuttig is dat de beleidsverantwoordelijken van de beide landen elkaar geregeld ontmoeten. Hierbij is echter nooit uitdrukkelijk sprake geweest van een officieel bezoek aan Rwanda. Op dit vlak heb ik mij gehouden aan de verklaringen die ik in de Senaat heb afgelegd, namelijk dat we vice-president Kagame zouden ontvangen. Of er verdere contacten of ontmoetingen zullen plaatsvinden, zal de toekomst uitwijzen. De Senaat kan hierbij desgevallend een rol spelen.

Je dirai à Mme Lizin que nous n'avons, à aucun moment, abordé des questions relatives à la position ou au rôle de la France. Nos conversations se sont déroulées en anglais. Le rôle de la francophonie doit s'envisager dans le cadre de la Communauté française.

Je pense ainsi avoir répondu aux questions qui m'étaient posées tout en respectant la discrétion qui s'impose dans ce genre de matière. (*Applaudissements.*)

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER ANCIAUX AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER «HET SWAP-DOSSIER»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. ANCIAUX AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTÉRIEUR SUR «LE DOSSIER DES OPÉRATIONS 'SWAP'»

De voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Anciaux aan de vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel.

Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, arbitragewaps houden een groot risico in, met name de wisselkoers van de zwakke munt waarin wordt herbelegd en waardoor men hoopt een hoge rente op te strijken. In de periode 1989-1992 heeft de Schatkist veelvuldig gebruik gemaakt van arbitragewaps.

Deze praktijk moet worden beschouwd als speculatie door de overheid. Een Staat dient zijn belastinggelden te besteden aan een nuttig overheidsproject, aan de delging van de schuld of aan de afbetaling van renten op aangegane leningen. De Staat mag echter niet beleggen in zwakke munten met geld dat werd geleend in sterke munten. Dit is ronduit speculatie.

Toen de verliezen begonnen op te lopen, ging de Staat zijn toevlucht zoeken in afgeleide producten zoals quanto-swaps, knock-out-swaps, power knock-outs en calendar spreads. Dit zijn allemaal kortlopende opties waardoor het risico kan worden gespreid over meerdere munten. Om de premies te betalen is de Schatkist echter langlopende opties aangegaan, waardoor het risico enkel nog vergrootte.

Uit dit verhaal blijkt dat de Staat stoer heeft willen omspringen met vernuftige financiële technieken, waarvan hij eigenlijk onvolgende kennis had. Via gespecialiseerde Amerikaanse banken

wou de Staat speculatief geld verdienen. Hierbij werd echter uit het oog verloren dat deze banken oneindig veel beter vertrouwd zijn met deze technieken dan de Belgische Staat.

Onlangs hebben we de hand kunnen leggen op een uitvoerige lijst van arbitrageswapcontracten uit de bewuste periode. Hieruit blijkt dat de Belgische Staat enorm ver is gegaan. Het ligt voor de hand dat op deze markten met zeer grote bedragen wordt omgegaan, maar men kan zich afvragen of ook de Belgische Staat met dergelijke reusachtige bedragen moet jongleren.

Op 28 februari 1993 werden er zes arbitrageswaps afgesloten. In vijf gevallen ging het om US dollar tegen US dollar, en in één geval om US dollar tegen Japanse yen.

De eerste vijf contracten hadden telkens een tegenwaarde van 100 miljoen US dollar en het contract van US dollar tegen Japanse yen 200 miljoen US dollar. In totaal ging het om 800 miljoen US dollar, of 25 miljard Belgische frank, als men als tegenwaarde voor een dollar 32 Belgische frank noteert.

Ik geef een ander voorbeeld. Op 14 juni 1993 werd gejongleerd voor in totaal 500 miljoen US dollar, of 16 miljard Belgische frank.

Het geval van het Amerikaans district Orange County is interessant voor de Belgische Staat. Deze lokale overheid was virtueel failliet door het groot aantal mislukte swapoperaties en heeft een rechtszaak aangespannen tegen de Amerikaanse bank Merrill Lynch, op beschuldiging van *misinformation*. De overheid zou onvoldoende zijn ingelicht over de mogelijke gevaren van swaps en over de mogelijke indekkingstechnieken. In Amerika is dergelijke *misinformation* strafbaar. Er staan grote schadevergoedingen tegenover. Orange County heeft de rechtszaak dan ook gewonnen en heeft van Merrill Lynch grote schadevergoedingen gekregen. Ook de Belgische Staat zou voor de Amerikaanse rechtbanken een gelijkaardige procedure kunnen inzetten.

Ik heb dan ook enkele heel concrete vragen.

Ten eerste, voor Amerikaanse rechtbanken heeft de Belgische Staat een goede kans om zaken te winnen tegen Amerikaanse banken waarmee swapcontracten werden gesloten, mits hij desinformatie kan bewijzen. In zover ik weet, sloot de Belgische Staat swapcontracten met bijna uitsluitend Amerikaanse banken.

Het voorbeeld van het Amerikaanse Orange County tegen Merrill Lynch is duidelijk. Als de banken dreigen veroordeeld te worden, verkiezen ze heel vaak een *out of court settlement* — een minnelijke schikking — met het doel blaam te voorkomen.

Zijn er tegen de Amerikaanse banken in kwestie reeds rechtszendingen ingespannen? Zo ja, hoever zijn die gevorderd?

Ten tweede, toen dit dossier in de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de orde was, bedroeg het verlies voor de Belgische Staat ongeveer 45 miljard. Het ging uiteraard om een momentopname. Hoeveel bedraagt thans het totaal verlies van de lopende contracten? Wat was de jongste drie jaar het verlies voor de contracten die ten einde liepen? Hoeveel bedraagt het geraamde verlies voor de contracten die einde maart aflopen?

Ten derde, dat de overheid op bepaalde ogenblikken heel voluntaristisch te werk is gegaan, wordt bewezen door nieuwe concrete gegevens waarover ik beschik met betrekking tot swapcontracten van de periode 1986-1993. Daaruit blijkt dat op sommige dagen voor een tegenwaarde van 25 miljard Belgische frank — 800 miljoen US dollar — werd geswapt.

Kan de vice-eerste minister beamen dat de Belgische Staat te ver is gegaan met deze speculatieve financiële operaties en dat hij slecht was ingelicht over de risico's, in tegenstelling tot de banken die de Belgische Staat in feite hebben gerold?

Ten vierde, de vice-eerste minister antwoordde eerder dat hij geen totaalbeeld kon geven aan de swapoperaties, omdat hij de Belgische frank niet in gevaar wou brengen. Handhaaft hij dit argument? Zo ja, welke zijn daarvoor de redenen?

Ten vijfde, het hele dossier is ons ter ore gekomen via het Rekenhof. Deze voortreffelijk werkende parlementaire instelling heeft eigenlijk op een bepaald ogenblik moeten vaststellen dat er al te grote verliezen op de swapcontracten dreigden. Er dient bijgevolg te worden onderzocht welke controlemogelijkheden

bestaan op de swaps op een ogenblik dat ingrijpen nog zin heeft. Welke interne en externe controlemechanismen zijn er voorhanden?

Ten slotte, brengen de swapcontracten, die werden afgesloten door kabinetsmedewerkers of door ambtenaren van de administratie van Financiën, uiteindelijk toch ook de persoon van de vice-eerste minister in opspraak. Hoe ervaart de vice-eerste minister zijn politieke verantwoordelijkheid in het dossier van de swaps?

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Maystadt.

De heer Maystadt, vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel. — Mijnheer de voorzitter, met de analyse die de heer Anciaux van de Amerikaanse wetgeving heeft gemaakt, is de Schatkist het volkomen eens. Begin vorig jaar heeft de Schatkist overigens zelf een beroep gedaan op de diensten van een Amerikaans advocatenbureau, gespecialiseerd in dat domein. Op grond van die eerste raadpleging heeft de Schatkist een procedure voor tegenexpertise voor een knock-out-operatie gestart. Deze procedure had tot doel te bepalen of een bij de betrokken tegenpartij ingediende aanvraag tot compensatie voor *mispricing* al dan niet was gerechtvaardigd. De tegenexpertise werd vorige zomer afgerond en stelde de Schatkist in het gelijk.

Met dit resultaat voor ogen was de Schatkist van mening dat ook andere in 1992 afgesloten gelijkaardige operaties dienden te worden onderzocht. Daarover zijn op dit ogenblik onderhandelingen aan de gang. Hoewel deze onderhandelingen zeer actief worden gevoerd, zal het resultaat ervan waarschijnlijk niet vóór de zomer van 1998 zijn gekend.

Ik zou graag een meer specifiek antwoord hebben gegeven, maar ik kan alleszins kwijt dat de mogelijkheid bestaat om voor dergelijke geschillen te komen tot een zogenaamd *out of court settlement* of een minnelijke schikking. Het vertrouwelijke karakter van een dergelijke regeling is de belangrijkste troef voor de betrokken financiële instellingen. De openbare behandeling van het geschil voor een rechtbank zou immers hun reputatie kunnen aantasten. Door hierover nog bijkomende inlichtingen te verstrekken zou de Schatkist niet alleen een belangrijke troef kwijtspelen in de aan de gang zijnde onderhandelingen, maar bovendien ook ernstige schade kunnen lijden. Ik wens dit te beklemtonen.

Je voudrais profiter de la demande d'explications de M. Anciaux pour rappeler que toute personne diffusant des informations ou des rumeurs sur ces questions expose sa responsabilité personnelle dans la mesure où ces informations ou rumeurs peuvent porter préjudice à des tiers. Il s'agit notamment des établissements financiers dont les noms seraient cités, fût-ce au titre de simple hypothèse ou de conjecture.

Ils auraient le droit de demander réparation pour l'atteinte faite à leur réputation et pour le risque réel de préjudice auquel ils se trouveraient exposés de ce fait. C'est la raison pour laquelle le Trésor s'en tient à sa ligne constante de ne faire aucune communication susceptible de porter préjudice aux intérêts de l'État ou aux intérêts légitimes de tiers.

Cela dit, je voudrais apporter des compléments de réponses à M. Anciaux en attirant son attention sur le caractère extrêmement technique de ses questions. Ainsi, il vient d'évoquer à la tribune un document que je ne connais pas et dont il a d'ailleurs promis de me remettre une copie. À première vue, il ne me paraît pas possible techniquement que ce document se réfère aux «swap» d'arbitrage. En effet, il a parlé de six opérations, à savoir de cinq opérations dollar contre dollar — il ne peut s'agir là que de «swap» d'intérêts — et d'une sixième opération, dollar contre yen. Or, aucun «swap» d'arbitrage n'a eu lieu dans ce sens. Je voudrais néanmoins lui donner un certain nombre d'informations sur l'état actuel de ce dossier.

Toen in oktober 1996 aan de Kamer van volksvertegenwoordigers over de arbitrageswaps verslag werd uitgebracht, werd het verliesrisico van de arbitrageswaps en opties door het Rekenhof geraamd op 53,8 miljard. Voor de intereststromen was dit 7,6 miljard en voor de kapitaalstromen 46,2 miljard. Ik citeer de cijfers van het Rekenhof, omdat de heer Anciaux ernaar heeft verwezen.

Sinds oktober 1996 is de situatie door twee factoren aanzienlijk gewijzigd.

Ten eerste heeft de Schatkist haar strategie tot beperking van de risico's, die sinds het eerste semester van 1994 werd toegepast, actief voortgezet.

Ten tweede was de marktevolutie gunstig en konden daardoor de vruchten van de herstructureringen worden geplukt.

Sinds januari 1997 wordt het verliesrisico van de kapitaalstromen van arbitrageswaps en opties elke maand in de statistieken van de staatsschuld vermeld. Hiervoor worden de swaps en opties opnieuw geëvalueerd volgens de procedure die geldt voor de in deviezen uitgedrukte leningen. Zoals bij een lening wordt het nettobedrag van deze herevaluatie toegevoegd aan het uitstaand bedrag van de schuld. Het risicoverlies op de kapitaalstromen, dat op een volkomen transparante manier in het uitstaand bedrag van de schuld tot uiting komt, bedroeg op 31 december 1997 15,9 miljard. Dit bedrag vertegenwoordigt 1,62 duizendsten — ik benadruk dit getal — van het uitstaand bedrag van de schuld.

De heer Anciaux vroeg welk resultaat is geregistreerd sinds het ogenblik dat deze operaties werden afgesloten. In oktober 1997 heeft de Schatkist in samenwerking met de diensten van het Rekenhof een methode uitgewerkt om het resultaat van de swaps en opties in actuele Belgische franken uit te drukken. Dit gebeurt door het bedrag van de intresten die op de winsten werden geïnd en op de verliezen werden betaald, op te nemen. Zo komt men uiteraard tot een economisch correcter resultaat dan wanneer men gewoon de boekhoudkundige geldstromen optelt.

Uit deze gemeenschappelijke analyse van Schatkist en Rekenhof kwamen op 10 september 1997 de volgende cijfers naar voren. Voor de swaps werd een negatief saldo van 480 miljoen en voor de opties werd een positief saldo van 940 miljoen geregistreerd. Dit betekent dus een positief nettosaldo van 460 miljoen. Dit was de toestand aan het einde van vorig jaar en sindsdien zijn er geen belangrijke wijzigingen geweest. Ik heb de Schatkist gevraagd deze analyse officieel aan het Rekenhof voor te leggen, zodat het deze kan onderzoeken en de juistheid van de resultaten kan bevestigen.

In de herfst van 1996 werd over dit alles reeds verscheidene keren van gedachten gewisseld. Dit heeft ertoe geleid dat zowel het Rekenhof als de Schatkist gedetailleerde verslagen naar de kamercommissie voor de Financiën hebben gestuurd. Ik verwijs de heer Anciaux hiernaar.

Voor de beoordeling van de concrete gegevens waarvan hij op de hoogte werd gesteld, wil ik er echter op wijzen dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de verschillende soorten swaps.

In het kader van het schuldbeheer onderhandelt de Schatkist over *interest rate swaps*, *foreign exchange swaps* and *currency swaps*. Deze laatste zijn niet noodzakelijk arbitrageswaps, aangezien de Schatkist de financieringswaps gebruikt om de munt van een lening die werd uitgegeven, te veranderen.

Ik geef deze toelichting omdat de heer Anciaux naar de periode 1986-1993 verwijst. Over de eerste arbitrageswaps onderhandelde de Schatkist einde 1989. De methode wordt trouwens gedetailleerd toegelicht in het jaarverslag van de Schuld van 1990.

Op 8 januari 1997 stelde ik de bevoegde commissie van de Kamer voor drie controleniveaus voor het beheer van de staatsschuld in te voeren. De bedoeling was immers de verplichtingen van de Schatkist inzake transparantie en vertrouwelijkheid na te komen. Deze drie niveaus betreffen een politieke controle op de begroting door de commissie voor de Financiën, een strategische controle op de oriënteringen van het schuldbeheer door een subcommissie Staatsschuld, opgericht in het kader van de commissie voor de Financiën, en een prudentieel toezicht dat ook betrekking heeft op de details van de operaties. Het Rekenhof zou daarenboven op bepaalde tijdstippen een globale beoordeling van de betrokken operaties meedelen aan de subcommissie.

Als deze controleorganen te maken hebben met een probleem van politieke aard dan wordt dit ter sprake gebracht in de commissie, volgens de door de commissievoorzitter gekozen modaliteiten.

Op 8 januari 1997 waren de leden van de commissie voor de Financiën het met dit voorstel unaniem eens. Dit werd nogmaals bevestigd op een tweede vergadering van 20 maart 1997.

Wat de interne controle van de operaties betreft, wijs ik erop dat de doelstelling, de methode en het uitstaande bedrag van de arbitrageswaps uitdrukkelijk vermeld staan in de *Jaarverslagen van de Schuld*. Dit is al zo sinds 1990. Bovendien werd de weerslag van de belangrijke monetaire turbulenties in de zomer van 1992 op het beheer van deze operaties het daaropvolgende jaar, op initiatief van de dienst voor de Schuld, ter kennis gebracht van het Rekenhof.

Er werden ook verschillende maatregelen genomen aangaande de controle op de operaties inzake schuldbeheer. Ik heb die trouwens reeds gedetailleerd toegelicht in de bevoegde kamercommissie.

Sinds eind 1992 wijzigde de Schatkist haar interne beslissingsprocedures ten einde de beslissingen collegiaal te laten nemen door een marktcomité.

De betrekkingen tussen de Schatkist en het Rekenhof werden eveneens geformaliseerd. Sinds de herfst 1993 houden de Schatkist en het Rekenhof maandelijks een vergadering. De Schatkist beschrijft de strategie en brengt verslag uit over de gedane of geplande operaties. Tussen twee maandelijks vergaderingen worden door de Schatkist de doelstelling en de kenmerken van alle operaties aangaande deviezenschuld meegedeeld aan het Rekenhof. Dit gebeurt op de dag van de operaties zelf.

Ten slotte wordt de omkadering van het beheer van de staatsschuld nog vervolledigd door het opstellen door de Schatkist van een referentieportefeuille en door de uitvaardiging door de minister van een aantal algemene richtlijnen. Deze twee vernieuwingen worden bijzonder gewaardeerd en dienen zelfs tot voorbeeld bij gelijkaardige hervormingen in andere landen.

Zoals ik reeds in de herfst van 1996 en op verschillende andere momenten heb verklaard, heb ik de administratie van de Schatkist steeds verdedigd, hoewel ikzelf niet op de hoogte was van de aangeklaagde operaties. Ik blijf dat tot op vandaag doen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, ik erken dat ik behoorlijk onder de indruk ben van het uitgebreide antwoord van de vice-eerste minister, waarvoor ik hem dan ook dank. Ik zal dan ook slechts heel kort repliceren.

Ik wil vooral reageren op zijn verklaring dat over de operaties niet al te veel mocht uitlekken, omdat er anders bepaalde schikkingen in het gedrang zouden komen. Als die verklaring ook slaat op mijn elementaire vragen om uitleg, dan heb ik daar toch moeite mee. Als hij mij verantwoordelijk stelt voor alle mogelijke geleden verliezen, dan had ik beter een verzekering afgesloten om mij in te kunnen bij het stellen van vragen!

Het verheugt mij dat de vice-eerste minister al het mogelijke doet om een deel van de verliezen te recupereren, onder meer door te steunen op de Amerikaanse wetgeving. Het verheugt mij eveneens dat het verlies reeds is teruggebracht van 53 à 54 miljard naar 15,9 miljard. Ik wist niet dat dit in de maandelijks berichten werd bekendgemaakt.

Ik wil de vice-eerste minister graag de tabellen bezorgen waarover ik beschik. Via enkele tussenpersonen heb ik ze laten onderzoeken door internationale deskundigen en door Amerikaanse bankiers. Tevens heb ik het advies gevraagd van deskundigen van de Nationale Bank die mij verzekerden dat het hier inderdaad om arbitrageswaps ging.

Mijn belangrijkste bedenking is dat we in de toekomst toch meer voorzichtigheid aan de dag moeten leggen en dat we toch niet dergelijke enorme bedragen op één dag op het spel mogen zetten. Misschien zijn we deze keer echt wel door het oog van de naald gekropen en hadden we evengoed een veel groter verlies kunnen incasseren.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE MME WILLAME-BOONEN AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTÉRIEUR SUR «LE RAPPORT ANNUEL 1996 DE L'ADMINISTRATION GÉNÉRALE DES IMPÔTS»

VRAAG OM UITLEG VAN MEVROUW WILLAME-BOONEN AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER «HET JAARVERSLAG 1996 VAN DE ALGEMENE ADMINISTRATIE VAN DE BELASTINGEN»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de Mme Willame au vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur.

La parole est à Mme Willame.

Mme Willame-Boonen (PSC). — Monsieur le président, l'administration générale des Impôts se trouve aujourd'hui face à plusieurs défis de taille. Elle doit notamment gérer l'automatisation de ses services afin d'accroître l'efficacité et la rapidité de traitement des nombreux dossiers qu'elle reçoit. Elle doit assurer le fonctionnement d'une lutte contre la fraude fiscale qui lui permette de réellement faire face à l'accélération de la transmission à grande échelle de données quant aux montages financiers et autres moyens permettant aux contribuables d'atténuer la charge de l'impôt qu'ils ont à supporter. Or, il apparaît dans le rapport annuel de 1996 de l'administration générale des Impôts qu'elle connaît un déficit permanent de plus de 1 000 fonctionnaires et que ses dépenses d'informatisation étaient, en 1996, de 500 millions en dessous des montants de 1994 et 1995.

S'il est vrai que le nombre de déclarations à l'impôt des personnes physiques a légèrement baissé ces dernières années, il n'en est pas de même au niveau de l'impôt des sociétés, de la T.V.A., du précompte professionnel et du cadastre, pour ce citer qu'eux. L'informatisation des différentes administrations ne permet pas actuellement de compenser le démantèlement du cadre organique de 1994.

Il semble dès lors nécessaire, monsieur le vice-Premier ministre, de prendre des mesures au niveau du personnel et du processus d'informatisation de l'administration. Je tiens à insister sur le fait que les dépenses qui en découleraient doivent être considérées comme des investissements dont le rendement est assuré. En effet, elles permettront une meilleure gestion et un contrôle plus étendu de l'impôt, ce qui entraînera sans aucun doute une augmentation des recettes fiscales.

En ce qui concerne le manque d'effectifs, je pense en particulier à l'administration de la T.V.A. En 1996, le nombre de contrôles avait légèrement baissé par rapport à 1995, moins 1,3 %, tandis qu'en termes de contrôles physiques, on enregistrait une diminution plus importante, soit moins 8,9 %. Non seulement le nombre de contrôles a baissé, mais les opérations de contrôle se clôturant par un redressement ont également été moins nombreuses qu'en 1995. Ces diminutions s'expliqueraient en partie par l'augmentation du nombre d'assujettis déposant des déclarations périodiques alors qu'il y a moins d'agents contrôleurs chargés d'opérations de contrôle sur place que par le passé.

Monsieur le vice-Premier ministre, des mesures vont-elles être prises afin de remédier à cette situation ?

Le manque d'effectifs se fait également fortement ressentir au sein des brigades motorisées effectuant la majeure partie du contrôle pour le compte de l'administration de la T.V.A. et des Contributions directes au niveau des douanes. En 1996, on pouvait ainsi dénombrier 304 agents affectés aux brigades motorisées, alors qu'il en était prévu 394. La conséquence en est évidemment la baisse du nombre de contrôles, et donc d'infractions susceptibles d'être relevées. La chose est d'autant plus fâcheuse que le manque de contrôles est notoire. Par conséquent, les personnes passant la frontière hésitent moins à commettre des infractions. À quoi sert-il d'élaborer des réglementations si elles ne peuvent être suivies par un contrôle sur le terrain qui soit vraiment efficace ?

Pouvez-vous m'expliquer, monsieur le vice-Premier ministre à quoi de telles situations sont dues et quelles sont les mesures envisagées pour remédier à ces problèmes ?

J'en viens à la question de l'informatisation des tâches de l'administration générale des Impôts. S'il semble acquis qu'elle est nécessaire à un meilleur fonctionnement de cette administration et qu'elle s'inscrit dans un large processus s'étendant aux autres administrations et institutions belges ainsi qu'au sein des États européens, il n'en est pas moins vrai que l'on assiste aujourd'hui à certains retards en la matière. C'est ainsi qu'en 1996, il n'a pas été possible d'utiliser la totalité des crédits prévus pour l'informatisation, à la suite de rigidités sur le plan des procédures en matière de commandes publiques.

Monsieur le vice-Premier ministre, la réglementation sur les marchés publics est-elle trop rigide ou voyez-vous une autre explication à ce retard ?

Je m'étonne ensuite qu'en 1996, l'administration des Contributions directes était dotée du même nombre de postes de travail qu'en 1995, tandis que le parc de P.C. installés au sein de l'administration des Douanes et Accises, où l'on manque de personnel informatique, était revu à la hausse.

Pouvez-vous, monsieur le vice-Premier ministre, nous donner des informations quant aux critères adoptés pour la répartition des stations de travail entre les différentes administrations ?

En ce qui concerne le système Belcotax, nous savons qu'il a été suspendu à la suite de la survenance de différents obstacles empêchant l'administration des Contributions directes de disposer de toutes les informations nécessaires et d'établir correctement l'impôt. Le gouvernement a chargé l'administration générale des Impôts de réexaminer cette problématique et ce n'est qu'une fois les obstacles levés que le système sera restauré.

Monsieur le vice-Premier ministre, ce réexamen a-t-il déjà donné des résultats ? Si oui, quels sont-ils ? Si non, où en est-on ?

Enfin, il semble, au regard des perspectives à court et moyen termes en matière d'informatisation de ses services, que l'A.G.I. soit très ambitieuse. En effet, elle a défini toute une série d'objectifs à atteindre dans les années à venir. Dispose-t-elle des moyens en vue d'arriver aux résultats escomptés ? Ne faudrait-il pas, dans un premier temps, davantage cibler les zones où des actions en termes d'informatisation sont les plus nécessaires, afin de s'assurer que l'on obtiendra des résultats tangibles au lieu de disperser les efforts, ce qui risque d'être moins efficace ?

J'espère, monsieur le vice-Premier ministre, que vous répondrez à toutes les questions que je viens de vous poser et que vous tiendrez compte des remarques que j'ai émises. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La parole est à M. Maystadt, vice-Premier ministre.

M. Maystadt, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Monsieur le président, comme l'a dit Mme Willame, il est exact que l'administration fiscale a devant elle un certain nombre de défis à relever.

Avant de vous exposer, madame Willame, les grandes orientations qui ont été envisagées pour y faire face, il me paraît tout à fait utile de rappeler que dans son avant-propos du rapport annuel 1996 de l'administration générale des Impôts, que vous avez abondamment cité, l'administrateur général des Impôts de l'époque soulignait en tout premier lieu «les bons résultats obtenus dans le domaine de la perception des impôts et de la lutte contre la fraude fiscale». Il citait en particulier la croissance des recettes à l'impôt des sociétés, laquelle ne pouvait pas seulement s'expliquer par l'évolution conjoncturelle, mais résultait également des mesures prises depuis plusieurs années pour améliorer la perception de l'impôt et lutter plus efficacement contre la fraude fiscale.

Cela dit, il est clair qu'un certain nombre de problèmes se posent, et le bon fonctionnement des administrations fiscales, dans l'optique d'une perception exacte des impôts, reste, à mes yeux, une priorité absolue. Avant de venir au Sénat, j'ai participé à une réunion en présence de tous les fonctionnaires généraux de mon département et je leur ai indiqué cette priorité pour l'année à venir.

En ce qui concerne les moyens de ces administrations, on ne peut toutefois perdre de vue qu'en termes budgétaires, ils sont proportionnellement au moins aussi importants que ceux d'autres pays européens. Notre administration fiscale emploie autant de personnel et coûte plus cher que celle des Pays-Bas. Je doute qu'une nouvelle augmentation des coûts de fonctionnement de cette administration permette d'obtenir de meilleurs résultats. En cette matière comme dans d'autres, je suis devenu très sceptique à l'égard de l'idée qu'il faille toujours dépenser plus pour résoudre les problèmes. J'estime qu'il convient en premier lieu d'améliorer l'efficacité des administrations fiscales avec les moyens dont nous disposons tout en poursuivant la réorganisation profonde en cours depuis plusieurs années au sein du département des Finances.

Dans l'exposé introductif qu'il a tenu le 25 novembre dernier devant la commission des Finances et du Budget de la Chambre, le nouvel administrateur des Impôts a exposé amplement les divers aspects de cette réorganisation. Par conséquent, je vous invite à prendre connaissance de cet exposé dès qu'il sera publié, ce qui me permettra de ne pas trop entrer dans les détails aujourd'hui.

Je me bornerai à signaler la mise en place de 48 centres de contrôle polyvalents, lesquels s'attacheront à réaliser des contrôles conjoints et approfondis en matière de T.V.A. et de contributions directes. Cela présentera pour le contribuable l'avantage de n'être dérangé qu'une seule fois au lieu de deux alors que, dans le même temps, l'administration pourra effectuer des contrôles plus efficaces en rassemblant des données provenant de la T.V.A. et des contributions directes, de façon à déceler certaines anomalies et à pousser plus loin l'examen du dossier. Ces centres de contrôle sont actuellement en cours d'installation. Ils pourront concentrer leurs activités sur le contrôle polyvalent et simultané des entreprises et des sociétés assujetties à la T.V.A.

Par ailleurs, une nouvelle direction des recherches est constituée dans le cadre de cette réorganisation. Sa tâche consistera entre autres à collecter sur le terrain un maximum d'informations extracomptables pour les comparer ensuite à la comptabilité des entreprises. Cette direction des recherches assurera aussi le suivi d'opérations économiques transfrontalières sur le territoire national afin de compenser la disparition des contrôles aux frontières par un renforcement des contrôles à l'intérieur de notre territoire.

En ce qui concerne l'informatique, vous avez — à juste titre — insisté sur la nécessité de moderniser l'outil du département. À cet égard, un comité informatique a été créé à la fin de l'an dernier au sein des administrations fiscales pour regrouper les moyens budgétaires, pour éviter les retards lors de l'exécution des propositions qui sont faites et pour améliorer la coordination sur le plan de la stratégie informatique du secteur fiscal du département. Précédemment, les projets informatiques étaient préparés par chacune des administrations avec les moyens budgétaires dont elle disposait. Ces projets étaient ensuite examinés par le secrétariat général. Cette manière de procéder nous étant apparue excessivement lente, nous avons décidé d'entreprendre une approche globale en constituant ce comité informatique appelé à gérer le budget consacré à l'informatique comme s'il était unique en rassemblant des moyens jusqu'alors éparés.

J'attends de cette mesure une accélération du traitement des dossiers grâce à la disparition de ce qui apparaissait parfois comme une regrettable rivalité entre les services spécialisés de l'administration concernée et les services chargés de l'informatique au secrétariat général. Il appartient désormais à ce comité de proposer les décisions relatives au recours à des experts extérieurs, l'*outsourcing*, conformément à la note de politique générale approuvée par le Conseil des ministres du 30 mai 1997.

La participation de l'inspecteur des Finances du département, lors des discussions internes préparatoires menées au sein de ce comité, devrait, en outre, assurer un déroulement plus rapide et plus souple des procédures.

Par ailleurs, en ce qui concerne les problèmes de personnel évoqués par l'honorable membre, je signale que les services compétents font tout ce qui est en leur pouvoir pour que le cadre organique soit complété le plus rapidement possible et ils utilisent au maximum les possibilités offertes par la réglementation en vigueur, à savoir la réglementation générale applicable à la Fon-

tion publique. Chaque fois qu'il est possible de déterminer avec certitude qu'un emploi sera définitivement vacant, la demande de remplacement est introduite auprès du Secrétariat permanent de recrutement, six mois avant ladite date. Un contact permanent est maintenu avec l'organisme précité afin, par exemple, d'organiser plus rapidement des concours de recrutement qui permettent d'obtenir des réserves de recrutement permanentes en vue de pourvoir à la plupart des emplois vacants dans les administrations fiscales.

Si vous vous intéressez à ces questions et que vous consultez régulièrement l'agenda des examens, madame Willame, vous aurez pu constater que les concours de recrutement pour des fonctions spécialisées aux Finances étaient organisés à des fréquences assez rapprochées.

Votre remarque relative au nombre de postes informatiques des Contributions directes et de la Douane appelle les considérations suivantes. Le manque de personnel informatique de la Douane, dénoncé par le rapport annuel 1996, ne s'inscrit pas en contradiction avec l'augmentation du nombre de postes de travail. Par personnel informatique, on entend en effet le personnel affecté aux tâches d'analyse, de programmation, de gestion, etc. des applications utilisées à la douane. En revanche, les postes de travail constituent en fait le matériel de base, «l'équipement de bureau» des fonctionnaires des différents services de la douane, qui permet l'utilisation ou la consultation des applications sur le terrain.

Nous avons donc augmenté le nombre de postes de travail pour le ministère des Finances — lequel compte aujourd'hui plus de 18 000 P.C. en activité — en ce compris pour les Douanes. Cependant, nous manquons de personnel informatique, ce qui nous pose un énorme problème. Actuellement, une quarantaine de postes d'informaticiens sont vacants au ministère des Finances et les candidats font défaut. La demande du secteur privé est extrêmement importante dans ce domaine et, comme vous le savez, le secteur public n'est pas en mesure d'offrir des conditions comparables. Cette question constitue une réelle préoccupation et nous devons y être extrêmement attentifs.

Deux grands défis se posent à nous sur le plan informatique, à savoir l'introduction de l'euro et le passage à l'an 2000. Nous ne serons pas en mesure de les relever correctement si nous ne parvenons pas, dans les tout prochains mois, à recruter un nombre suffisant d'informaticiens. À cet égard, peut-être conviendrait-il de prendre des mesures de caractère temporaire, en vue d'augmenter l'attractivité de nos ministères pour les informaticiens.

Mme Lizin (PS). — Et celle de nos villes.

M. Maystadt, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Des ministères, des villes, des administrations publiques en général.

Enfin, en ce qui concerne Belcotax, que Mme Willame a également évoqué, j'ai effectivement décidé, sur proposition de l'administration, de suspendre son application. Je le regrette, car il s'agissait là d'une excellente idée.

Cependant, j'ai estimé que la proportion des cas qui n'étaient pas correctement traités par ce biais était trop importante, même si ces cas constituaient une minorité. J'ai donc jugé utile de suspendre le système, jusqu'à ce qu'une solution adéquate ait été trouvée.

La difficulté est la suivante en la matière: une extension significative de Belcotax suppose une collecte automatisée des renseignements, ce qui n'est possible que dans la mesure où l'on admet la généralisation du numéro national. Or, cela nous a été refusé jusqu'à présent par la Commission de la protection de la vie privée. Tant que nous n'aurons pas résolu ce problème, nous ne serons pas en mesure de reprendre l'expérience Belcotax et je le regrette.

Voilà, monsieur le président, un certain nombre d'éléments de réponse que je souhaiterais donner à Mme Willame. Je la remercie d'avoir attiré notre attention sur certains problèmes que doit rencontrer le département. Je l'invite, pour poursuivre son analyse, à prendre connaissance de documents plus élaborés qui

seront bientôt disponibles, à savoir l'exposé qui a été fait par l'administrateur général des Impôts devant la commission des Finances de la Chambre et, très bientôt, le rapport annuel de 1997.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. HATRY AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTÉRIEUR SUR «LE RAPPORT ANNUEL DE L'ADMINISTRATION GÉNÉRALE DES IMPÔTS»

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER HATRY AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER «HET JAARVERSLAG VAN DE ALGEMENE ADMINISTRATIE VAN DE BELASTINGEN»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de M. Hatry au vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur.

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le président, comme le ministre des Finances l'a dit, mon intervention, moins large et plus pointue, porte sur un problème spécifique qui touche aux mêmes activités que celles abordées par la demande d'explications de Mme Willame.

Nous disposons d'informations de l'administration des Impôts depuis 1990 et en particulier d'une information très intéressante qui paraît dans le rapport annuel dès 1990, bien présenté par ailleurs, sur les suppléments d'impôts enrôlés par l'I.S.I., sanctions administratives incluses, depuis cette date. Si nous prenons ces chiffres, en 1990, les suppléments d'impôts enrôlés par l'I.S.I. seraient de 17 milliards, en 1991 de 23 milliards, en 1992 de 32 milliards, en 1993 de 26 milliards, en 1994 de 40 milliards, en 1995 de 36 milliards et en 1996 de 42 milliards.

Je m'étais permis de poser au ministre des Finances, à trois reprises — le 4 décembre 1995, le 16 février 1996 et enfin le 9 mai 1997 — une question concernant la possibilité de récupérer réellement ces montants soi-disant enrôlés. Je ne doute pas un seul instant que si le ministre des Finances avait pu disposer de cette information, il m'aurait répondu plus tôt. Malheureusement, cela ne lui a été possible que tardivement et partiellement, tant en ce qui concerne la nature des impôts que pour ce qui concerne les années couvertes.

C'est relativement récemment, en effet, que j'ai reçu la réponse du ministre. Les résultats portent exclusivement sur des récupérations en matière de T.V.A. au cours des années 1993, 1994, 1995 et 1996, seulement quatre des sept années sur lesquelles j'avais demandé des renseignements.

Je précise cependant, que le ministre avait clairement indiqué qu'il ne disposait pas de la structure de collecte d'informations qui lui aurait permis de me répondre mais qu'il s'engageait à le faire par la suite à propos des autres impôts.

Toutefois, quand on analyse le fond des choses, on constate qu'en 1993, en matière de T.V.A., 10 milliards devaient être récupérés. Je vous laisse le soin de deviner quel montant a été réellement récupéré: 367 millions, c'est-à-dire 3,7% de la somme indiquée dans le rapport de l'administration générale des Impôts. En 1994, sur 13 milliards, on a récupéré 618 millions, soit 4,9% de la somme totale. En 1995, sur 12 milliards — j'arrondis les chiffres, évidemment — on a récupéré 513 millions, c'est-à-dire 4,3%. En 1996, sur environ 17 milliards, on a récupéré 550 millions, c'est-à-dire 3,4% de l'ensemble. Si l'on fait le total de la T.V.A. à recouvrer pour ces quatre années, on arrive à un montant de 51 mil-

liards environ, dont on a récupéré seulement 2,048 milliards. c'est-à-dire exactement 4%; par conséquent, la perte s'élève à 49 milliards pour l'administration, sur 51 milliards à récupérer.

Je ne me faisais aucune illusion à ce sujet, monsieur le vice-Premier ministre, car cette taxe a subi les effets du carrousel T.V.A. et de la disparition d'entreprises du secteur de la construction avant que les cotisations de sécurité sociale — à propos desquelles une question parlementaire devrait aussi être développée — et la T.V.A. soient collectées. Les entreprises moyennes ont l'obligation de faire une déclaration trimestrielle mais elles disparaissent au cours des trois premiers mois de leur existence.

Si vous examinez attentivement les données qui découlent de la T.V.A. et si vous appliquez le même pourcentage de 4% à l'impôt direct, vous risquez d'arriver à des situations catastrophiques en matière de récupération. En effet, pour les quatre années à propos desquelles vous m'avez fourni les renseignements relatifs à la T.V.A., pour l'ensemble des impôts, alors que vous auriez dû récupérer 144 milliards comme annoncé par le rapport de l'administration des Impôts, vous ne recouvrerez qu'un montant de 5,8 milliards. Dans l'ensemble, vous aurez donc perdu 139 milliards.

Cette situation n'est pas non plus surprenante car les entreprises qui ne paient ni les cotisations de sécurité sociale ni la T.V.A. ne déposeront pas non plus de bilan et de comptes; elles auront disparu de la surface avant la fin de leur exercice annuel. Je crains donc que les résultats désastreux enregistrés en matière de T.V.A. se retrouvent en matière d'impôt sur le revenu, en tout cas en ce qui concerne les personnes morales.

Abordons un deuxième point. Les chiffres que vous nous communiquez ne sont certainement pas d'une importance négligeable. Sur une année, un montant de 139 milliards correspond à environ 3 dixièmes de pour-cent du P.I.B. Nous ne risquons cependant pas d'être exclus du système de l'euro, là n'est pas la question. Mais, quand le gouvernement a établi des plans d'assainissement, il a de nombreuses reprises adopté des mesures budgétaires portant sur des montants de quelques milliards. Or, en matière de T.V.A., 139 milliards n'ont pas été recouverts et ils sont pourtant repris dans les calculs de déficits et de recettes qui ont été présentés à l'Union européenne pour justifier notre entrée dans l'Union économique et monétaire. En d'autres termes, si ces chiffres ne sont pas gigantesques, ils doivent néanmoins être pris en considération pour apprécier notre situation à l'égard des critères de convergence de l'Union économique et monétaire européenne. Cette dernière, selon moi, est moins favorable — dans une proportion de trois pour mille — que celle qui ressort des résultats annuels présentés à l'Union européenne en la matière.

Je voudrais poser trois questions.

Tout d'abord, puisque le vice-Premier ministre a mis en place l'appareil lui permettant de répondre à la même question que celle qui concernait la T.V.A. pour les dernières années, j'aimerais savoir à quel moment nous pourrions disposer des mêmes informations pour les impôts directs, à savoir l'impôt des personnes physiques et celui des sociétés.

Par ailleurs, Mme Willame a évoqué le nombre de fonctionnaires occupés à l'administration générale des Impôts. On a cité le chiffre de 1 000 personnes, mais une grande partie de celles-ci sont sans doute aussi à l'I.S.I. Compte tenu du fait que les récupérations sont de très loin inférieures à celles qui étaient prévues, la relation *cost-benefit* pour l'administration de l'I.S.I. est-elle positive? Je laisse de côté l'aspect psychologique que le vice-Premier ministre ne manquera pas de souligner — la peur du gendarme — mais je voudrais savoir si l'I.S.I. ne coûte pas plus cher que les sommes qui ont été récupérées et qui se montent à environ 500 millions par an. À mon avis, on n'est pas loin d'un pur et simple équilibre. Je crains même que ce rapport *cost-benefit* ne soit pas positif car mille agents coûtent environ un milliard.

Enfin, ma troisième question est relative à la perte par rapport à l'enrôlement qui est de 96% en moyenne sur les quatre années évoquées par le vice-Premier ministre en matière de T.V.A. Ne devrait-elle pas inciter le gouvernement à revoir avec moins

d'optimisme les chiffres du solde net à financer annuel des dernières années? En 1998, nous serions théoriquement à 2,4%. À la lumière de ces chiffres, ne conviendrait-il pas de revoir ce déficit à la hausse puisque les récupérations insérées dans le budget n'ont pas été réalisées et qu'elles ne le seront probablement pas davantage dans les années à venir?

M. le président. — La parole est à M. Maystadt, vice-Premier ministre.

M. Maystadt, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Monsieur le président, je dois reconnaître que M. Hatry, comme M. Schiltz, est le parlementaire qui, avec obstination, s'est efforcé d'obtenir une réponse à une question qui me paraît tout à fait pertinente.

J'ai fait allusion, dans ma réponse à Mme Willame au fait que je venais de participer à une réunion avec tous les fonctionnaires généraux de mon département. Je leur ai laissé clairement le message suivant: l'efficacité des services doit être appréciée non pas sur la base du montant des suppléments d'impôts que l'on croit pouvoir réclamer, mais sur la base des montants effectivement perçus au terme de la procédure. Il ne sert à rien de proclamer de beaux tableaux de chasse si, en fin de compte, soit parce que le contribuable obtient gain de cause, soit parce que des erreurs de procédure ont été commises, ces sommes n'entrent pas effectivement dans les caisses de l'État.

C'est donc à juste titre que M. Hatry a demandé à plusieurs reprises que l'on produise des statistiques à cet égard. J'ai immédiatement communiqué celles relatives à la T.V.A. lorsque je les ai reçues. Malheureusement, les statistiques qui concernent le recouvrement effectif des impositions établies par l'I.S.I., en matière d'impôts des personnes physiques et d'impôts des sociétés, ne sont pas encore disponibles.

J'ai donc à nouveau insisté pour que les renseignements demandés puissent être fournis dans les meilleurs délais. On m'assure que toutes les dispositions ont été prises pour que ces statistiques soient établies. Elles constitueront un élément d'appréciation de l'efficacité de l'action de l'administration de l'Inspection spéciale des impôts.

J'en viens à votre deuxième question, monsieur Hatry. Vous l'avez reconnu vous-même, il est difficile de quantifier avec précision l'incidence de l'action de l'I.S.I. En effet, il y a ce que vous avez appelé l'effet psychologique. Il est incontestable que l'action de l'I.S.I. entraîne un effet dissuasif sur un certain nombre de pratiques frauduleuses qui auraient, à défaut, été mises en œuvre. Personne ne pourra donc jamais chiffrer, dans une analyse coût-bénéfice, l'impact de cet effet psychologique.

J'attire aussi votre attention sur le fait qu'en matière de T.V.A., une part significative des sommes non recouvrées provient de ces mécanismes connus sous la dénomination de carrousel-T.V.A. Il est vrai que ceux-ci génèrent en général un taux de recouvrement T.V.A. peu élevé — vous avez raison sur ce point —, mais ils sont également à l'origine d'importantes retenues de crédits d'impôt. Et celles-ci, régulièrement contestées devant les juridictions, ne permettent pas dès lors d'apurer les articles à recouvrer. Néanmoins, ces retenues de crédits T.V.A. ont un effet préventif important permettant d'éviter que le trésor public ne rembourse de grosses sommes aux participants à ces carrousels.

Enfin, je répondrai à votre troisième et dernière question. Les suppléments d'impôt résultant de l'action de l'I.S.I. sont des «droits constatés». Et donc, seules les recettes nettes effectivement réalisées sont comptabilisées au budget des Voies et Moyens. Il n'existe pas de motif de revoir les prévisions en matière budgétaire ni l'estimation qui a été faite des résultats budgétaires de l'année dernière.

M. le président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Je remercie le ministre des Finances de sa réponse. J'aurais évidemment aimé qu'il fixe la date à laquelle, pour les impôts directs, il puisse fournir les renseignements demandés.

J'acte avec satisfaction que la position de la Belgique ne se détériore pas, à la lumière de la non-récupération de ces chiffres. Mais je voudrais poser une brève question complémentaire: on a évoqué un certain nombre de fonctionnaires, le ministre peut-il nous dire combien de fonctionnaires sont actifs à l'I.S.I.?

M. Maystadt, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — On a cité le chiffre de 1 000 fonctionnaires; en réalité, ils sont moins de 1 000 fonctionnaires actuellement détachés à l'I.S.I.

M. Hatry (PRL-FDF). — Il s'agit tout de même d'un budget d'un milliard?

M. Maystadt, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — En effet, le budget n'est pas négligeable, et c'est la raison pour laquelle nous devons rester attentifs à améliorer l'efficacité de cette administration. Cela dit, contrairement à ce que certains pensent, je suis pour ma part convaincu qu'une administration spécialisée dans la lutte contre la fraude fiscale organisée reste tout à fait utile.

M. Hatry (PRL-FDF). — Je n'ai certes pas dit le contraire mais j'estime qu'il faut veiller à ce que l'ensemble permette d'aboutir à un équilibre entre les recettes et les dépenses. Or, vous récupérez annuellement 500 millions au niveau de la T.V.A. Comme le coût de l'organisme s'élève à un milliard, il faudrait que, du côté des impôts directs, on récupère au minimum 500 millions. L'équilibre serait alors au moins assuré.

M. Maystadt, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Je pense que ce ne serait pas impossible à condition que l'I.S.I. évite la dispersion et se concentre sur un certain nombre de mécanismes de grande fraude fiscale organisée. Je crois en effet que même s'il y a eu des progrès à cet égard, l'I.S.I. «gaspille» encore trop de moyens en affectant, parfois trop longtemps, des agents à la recherche d'infractions qui ne portent que sur des montants extrêmement limités. De petits contribuables se voient ainsi poursuivis avec insistance par l'I.S.I.

Je pense que si l'on veut améliorer son efficacité, il faut absolument que cette administration se concentre sur les grands mécanismes de fraude systématique et organisée.

M. le président — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER LOONES AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMIE EN TELECOMMUNICATIE OVER «DE BERGING VAN LAAGRADIOACTIEF KERNAFVAL»

VRAAG OM UITLEG VAN MEVROUW DARDENNE AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMIE EN TELECOMMUNICATIE OVER «LAAGRADIOACTIEF AFVAL»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. LOONES AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'ÉCONOMIE ET DES TÉLÉCOMMUNICATIONS SUR «L'ENTREPOSAGE DES DÉCHETS NUCLÉAIRES DE FAIBLE RADIOACTIVITÉ»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE MME DARDENNE AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'ÉCONOMIE ET DES TÉLÉCOMMUNICATIONS SUR «LES DÉCHETS NUCLÉAIRES DE FAIBLE RADIOACTIVITÉ»

De voorzitter. — Dames en heren, aan de orde zijn de vragen om uitleg aan de vice-eerste minister en minister van Economische Zaken en Telecommunicatie.

Ik stel voor deze vragen om uitleg samen te voegen.

Je propose de joindre ces demandes d'explications. (*Assentiment.*)

Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, het debat over de berging van laagradioactief kernafval is de jongste weken in een stroomversnelling terechtgekomen.

Eerst was er de stellingname van vice-eerste minister Vande Lanotte tijdens een debat met jongeren in de Westhoek, waarbij hij aan de gemeenten een soort vetorecht toekende in verband met de berging van kernafval. In antwoord op mondelinge vragen heeft vice-eerste minister Di Rupo vorige week in de Kamer van die stelling afstand genomen. Volgens hem zou daarover nog geen officiële beslissing zijn genomen. De kern van de zaak is dan uiteraard de beslissing van de Ministerraad van 16 januari jongstleden.

Aangezien mijn vraag om uitleg ervoor werd ingediend moet ik ze enigszins aanpassen aan de huidige situatie. Ik citeer bijgevolg uit het persbericht dat naar aanleiding van de Ministerraad werd vrijgegeven: «De Ministerraad heeft de resultaten besproken van de studie over het beheer op lange termijn van laagradioactief en kortlevend afval. Deze studie werd uitgevoerd door de NIRAS.

De Ministerraad heeft in dit verband beslist om te kiezen voor een definitieve oplossing of een oplossing met definitieve bestemming voor de berging van dergelijk afval. Daarnaast bevestigde de Ministerraad dat het noodzakelijk is om zo snel mogelijk een technische en economische keuze te maken tussen de oppervlakteberging en de diepteberging. Niet alleen zullen de nodige veiligheidsvereisten moeten worden gegarandeerd, ook moet de eerbied voor het leefmilieu verzekerd zijn.

Daarom belaste de Ministerraad de NIRAS met de opvolging van de studie. De instelling moet zich bij de prospectie van geschikte terreinen beperken tot bestaande nucleaire zones en tot sites waar plaatselijke autoriteiten belangstelling tonen. De NIRAS zal zo snel mogelijk plannen voor zowel oppervlakteberging als de uitvoerbaarheidsstudies en de bergingskosten moeten uitwerken en realiseren. Ook moet het methodes ontwikkelen die dergelijke projecten kunnen integreren op plaatselijk vlak.

Tot slot heeft de Ministerraad erop aangedrongen dat de NIRAS nauw zou samenwerken met de veiligheidsautoriteiten in verband met de veiligheid van de installatie en de bescherming van het leefmilieu.»

Dit zijn de gegevens waarover we tot nu toe beschikken. Mijn oorspronkelijke vraag met betrekking tot het vetorecht laat ik vallen omdat er daarover in de Ministerraad een beslissing is genomen. Toch wens ik nog even het verschil te onderstrepen tussen het standpunt van vice-eerste minister Vande Lanotte die wel degelijk over een vetorecht sprak en dat van de voltallige regering die zegt dat de NIRAS zich bij de prospectie van geschikte terreinen moet beperken tot bestaande nucleaire zones en sites waar de plaatselijke autoriteiten belangstelling tonen.

Wat bedoelt men met het «tonen van belangstelling»? Wat zijn «plaatselijke autoriteiten»? Zal men met de gemeenten onderhandelen? Vraagt men het standpunt van het college van burgemeester en schepenen, van de gemeenteraad, van de bevolking, al dan niet in een referendum? Wil de regering een openbare consultatieronde organiseren of wacht ze op signalen vanuit bepaalde gemeenten? Is er sprake van officiële aanvragen? Wordt de beslissing aan de hand van deze aanvragen genomen? Kan de vice-eerste minister ons hierover toelichting verschaffen?

Onze vragen zijn rechtmatig. In de pers, met name in *De Morgen* van 17 januari 1998, wordt de werkwijze van de regering omschreven als «een ietwat laffe oplossing». Men maakt geen keuze op basis van geomorfologische en andere wetenschappelijke criteria. Men wacht intengendeel op aanbiedingen van gemeenten die al dan niet zijn geïnspireerd door de idee van «goed beheer». De oplossing van de regering is dus onderhevig aan kritiek. Graag hadden we meer uitleg gekregen over de manier waarop de vice-eerste minister, de regering of de NIRAS zal te werk gaan.

De VU-fractie verwondert zich over de werkwijze van de regering. De regering en de NIRAS zijn afgeweken van het oorspronkelijke schema, alhoewel ze tijdens verschillende interpellaties en vragen herhaaldelijk hebben gesteld zich eraan te zullen houden. Volgens het oorspronkelijke schema zou men eerst een keuze maken tussen de verschillende mogelijke oplossingen: langdurige opslag of berging van het afval gedurende ongeveer 300 jaar. Slechts nadien zou men de verschillende sites evalueren. Hierbij beloofde men tijd te maken voor een parlementair debat. De betrokken gemeenten zouden worden geconsulteerd en de publieke opinie zou worden geïnformeerd. Hiervan hebben we tot nu toe weinig gemerkt. We vragen ons dan ook af of de regering bij haar standpunt blijft. Indien dit niet zo is, wat is dan het nieuwe plan?

Een aantal gemeenten, die reeds vroeger in de lijst van de NIRAS waren opgenomen, hebben ondubbelzinnig duidelijk gemaakt dat ze zich verzetten tegen elke vorm van berging van radioactief afval. Ieder komt in dit verband op voor zijn eigen regio, ik kom dus op voor de Westhoek. Daar zijn er jaarlijks betogingen en het is duidelijk dat zowel de gemeentebesturen als de bevolking zich tegen elke vorm van opslag verzetten. Er is zelfs een burgerwacht opgericht die moet optreden bij het minste gevaar, bijvoorbeeld als men zelfs maar een bodemmeting wil verrichten op het grondgebied.

Houdt de nieuwe stellingname van de Ministerraad in dat in de gemeenten die zich verzetten geen kernafval zal worden geborgen, of hangt er hen mogelijk toch nog iets boven het hoofd?

Vervolgens is er de onvermijdelijke communautarisering van het dossier. Volgens een artikel in *De Standaard* van 13 januari 1998 heeft de vice-eerste minister zelf verklaard dat bepaalde gemeenten in Wallonië reeds hebben laten weten dat ze in een definitieve berging van laagradioactief afval zijn geïnteresseerd. De voorwaarde is echter dat er «boter bij de vis» komt, namelijk dat de instellingen voor onderzoek, de betrokken laboratoria, van de Kempen naar Wallonië worden overgeheveld.

Het is zonder meer duidelijk dat Mol en Dessel, waar Belgoprocess gevestigd is, altijd met de berging van hoogradioactief afval geconfronteerd zullen blijven. Het gevaar bestaat nu dat de Kempen het wetenschappelijk nucleair onderzoek verliest.

Dat vermoeden dat in een krantenartikel van *De Standaard* van 13 januari 1998 werd geuit, werd in diezelfde krant in een artikel van 17 januari bevestigd. Daarin wordt verwezen naar een artikel in *La Libre Belgique* van 16 januari: «*La Libre Belgique* maakte gisteren gewag van één tot drie miljard waarmee men de burgemeester van Beauraing tracht te overtuigen.» Hiermee zou het eerdere vermoeden worden bevestigd dat Wallonië het laagradioactief afval als hefboom wil gebruiken om het in Vlaanderen geconcentreerde nucleair onderzoek beetje bij beetje naar het zuiden van het land over te hevelen. *De Morgen* van 16 januari heeft het onder de titel «Waalse nucleaire opslagplaats in ruil voor een pretpark» over investeringen tot drie miljard vanaf dit jaar.

Kan de vice-eerste minister ons meedelen of er reeds onderhandelingen in die zin worden gevoerd? Luidens een studie van de universiteiten van Antwerpen en Luik zou laagradioactieve afvalberging uitsluitend worden aanvaard voor zover dat deze wordt ingebed in positieve en aantrekkelijke sociaal-economische projecten. *De Morgen* schrijft in dit verband over investeringen in een bos, een pretpark, een wetenschappelijk onderzoekscentrum of een wetenschapsmuseum. Zal het dossier op deze manier worden aangepakt? Wat zijn de gevolgen hiervan voor het wetenschappelijk onderzoek in de Kempen?

Het Parlement wil worden betrokken bij de beslissingen die betrekking hebben op dit dossier. De regering heeft vroeger beloften in die zin gedaan. Niet enkel het Parlement, maar de hele bevolking zou rechtstreeks worden geraadpleegd. Dit is niet gebeurd, waardoor het vertrouwen in de regering is geschaad.

Graag kregen we van de vice-eerste minister een aangepast en precies schema omtrent de afhandeling van de berging van laagradioactief afval.

M. le président. — La parole est à Mme Dardenne.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le président, il est heureux que la demande d'explications de M. Loones ait précédé le Conseil des ministres, car cela permet à ma propre demande d'être inscrite à l'ordre du jour de ce jeudi.

Le Conseil des ministres de ce vendredi 16 janvier vient effectivement de communiquer ses décisions en matière de déchets radioactifs de faible activité et de courte durée de vie.

La première décision porte sur le choix d'une solution définitive plutôt que provisoire.

Monsieur le vice-Premier ministre, de vos nombreuses réponses aux questions non moins nombreuses que je vous ai déjà posées à ce sujet, se dégageait une constante: le gouvernement ne prendra pas de décision sans qu'ait eu lieu au préalable un débat parlementaire. Celui-ci sera-t-il tenu et à quel propos? En effet, le choix entre une solution définitive ou une solution provisoire relevait déjà, à mon sens, d'une discussion qui aurait pu être démocratiquement menée. Vous ne l'avez pas voulu. Peut-on en connaître les motivations?

Le choix entre le dépôt en surface et le dépôt en profondeur sera-t-il discuté au Parlement? De quels arguments techniques, économiques et de sûreté disposez-vous actuellement pour chacune de ces options? Pouvez-vous nous les exposer, ce qui nous permettrait, à l'occasion de cette demande d'explications, d'avoir un minimum de débat au Parlement, ce qui vient de se passer me faisant craindre que vous ignoriez son existence?

Monsieur le vice-Premier ministre, vous demandez à l'O.N.D.R.A.F. de limiter ses actions de prospection aux zones nucléaires existantes et aux sites où les autorités locales manifestent de l'intérêt. Quelles zones nucléaires existantes considérez-vous?

Par ailleurs, à ma connaissance, les communes concernées par les sites ont toutes refusé avec fermeté le destin de cimetières nucléaires, que ce soit par voie de motion au conseil communal ou de décision de ce dernier. Vos informations seraient-elles différentes? Certaines communes auraient-elles manifesté de l'intérêt? Lesquelles? Il est vrai que Baronville a été cité assez fréquemment ces derniers temps. Quels moyens avez-vous donc utilisés pour éventuellement les influencer?

Le 13 novembre 1997, je vous avais interrogé à propos d'une «note d'experts» à traiter confidentiellement et faisant état d'un projet d'intégration du cimetière nucléaire dans un projet de parc à la fois industriel, scientifique et touristique. À l'époque, il était question d'un investissement de l'ordre de 1,2 milliard, qui est maintenant passé à 3 milliards, et de nombreux emplois à la clé. Vous m'aviez répondu, en insistant beaucoup et en utilisant le conditionnel à profusion, qu'il s'agissait d'un *non paper*, en faisant toutefois état d'une réflexion menée par l'O.N.D.R.A.F. qui avait travaillé en collaboration avec l'Universitaire Instelling Antwerpen et l'Université de Liège, dans le cadre de son rapport de 1994.

Vous aviez ajouté que l'O.N.D.R.A.F. utilisait à ce moment ce document comme base pour la rédaction d'une brochure explicative qui serait rendue publique et dont l'auteur serait alors connu. Évoquez-vous ce même document ou ces mêmes idées lorsque vous déclarez dans le communiqué du Conseil des ministres du 16 janvier: «L'O.N.D.R.A.F. devra aussi développer des méthodes permettant d'intégrer un projet de cette nature au niveau local. Ceci devra comprendre les structures de gestion et de concertation.»

Où en est donc cette brochure explicative de l'O.N.D.R.A.F. dont vous parliez au mois de novembre? Quel en est le contenu? Qui en sont les auteurs? Est-ce dans ce document que nous découvrirons par quels moyens vous voulez faire éventuellement changer d'avis certaines autorités communales?

Je rappelle que les populations desdites communes sont toutes extrêmement opposées à ce projet de cimetière nucléaire. Je pense que vous savez cela aussi bien que moi, puisque vous vous êtes dépêché de supprimer tous les sites militaires possibles dans le Hainaut, sous prétexte qu'ils ne comptaient pas plus de quinze hectares. Or, pour un cimetière nucléaire au sens propre, il faut trois hectares.

M. Di Rupo, vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications. — N'ai-je pas eu raison? (*Sourires.*)

Mme Dardenne (Écolo). — Cela m'amène à penser que le seul critère de capacité de résistance des populations locales prendra le pas, dans la décision, sur les critères géologiques, hydrogéologiques ou autres. Je constate que cette opinion commence à se vérifier.

Je puis en tout cas vous dire, monsieur le vice-Premier ministre, que la manière dont le gouvernement vient de traiter de ce sujet ne relève pas des pratiques démocratiques et n'est pas à mettre au tableau d'honneur de la nouvelle conduite politique. (*Protestation de M. Di Rupo.*) Le débat parlementaire est escamoté et contourné.

J'aimerais donc savoir, comme je vous l'ai déjà demandé, quand ce débat aura lieu.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Vergote.

De heer Vergote (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de bezorgdheid voor de aantasting van het milieu en de volksgezondheid door de dreigende berging van laagradioactief afval in de Westhoek en in Vlaanderen werd reeds door verscheidene leden in Kamer en Senaat in vragen en interpellaties verwoord.

Gelukkig is er vooruitgang in dit dossier. De recente uitspraken van vice-Eerste minister Vande Lanotte en de beslissing van 16 januari jongstleden van de Ministerraad hebben een aantal prangende vragen beantwoord, doch niet alle. De keuze van de Ministerraad voor een definitieve oplossing voor de berging van radioactief afval juich ik toe, hoewel ik van oordeel ben dat een ernstig maatschappelijk en parlementair debat aan de beslissing om het afval bovengronds of ondergronds te bergen, moet voorafgaan. De regeringsbeslissing dat de NIRAS zijn prospectie moet beperken tot bestaande nucleaire zones en tot sites waarvoor ook de plaatselijke autoriteiten belangstelling tonen, juich ik eveneens toe.

Volgens bepaalde persberichten, onder meer in *De Standaard* van 13 januari 1998, zou ook dit dossier een communautair aspect vertonen. Bepaalde Waalse gemeenten zouden geïnteresseerd zijn in de berging van laagradioactief afval op voorwaarde dat er een ruime vergoeding tegenover staat en dat een bepaalde instelling voor onderzoek van de Kempen naar Wallonië wordt overgeheveld.

De Senaat wacht nog steeds op het openbaar debat over de energiesector, specifiek over de rol van kernenergie. Mag ik de vice-eerste minister eraan herinneren dat hij zich reeds in 1996 met dit debat akkoord verklaarde?

Sta me toe volgende vragen te stellen.

Ten eerste, is de beslissing van 16 januari 1998 een definitieve beslissing, waarop niet meer kan worden teruggekomen?

Ten tweede, beschikken de gemeenten over een vetorecht? Zo ja, zal dit vetorecht te allen tijde door de regering en door de NIRAS worden gerespecteerd?

Ten derde, welke vergoeding zullen de gemeenten die erin toestemmen om laagradioactief afval op hun grondgebied te bergen, krijgen? Welke vergoeding ontvangen de Vlaamse gemeenten die thans kernafval op hun grondgebied stockeren?

Ten vierde, zal de regering rekening houden met het rapport van de Tsjernobyl-commissie van 12 juli 1991, dat ondergrondse berging onvoorwaardelijk adviseert?

Ten vijfde, kan de vice-eerste minister garanderen dat alle activiteiten van het Studiecentrum voor Kernenergie te Mol in Mol behouden blijven?

Ten zesde, wanneer wordt er eindelijk een groot energiedebat in het Parlement georganiseerd?

De voorzitter. — Het woord is aan de heer D'Hooghe.

De heer D'Hooghe (VLD). — Mijnheer de voorzitter, als mijn geheugen mij niet in de steek laat volstaat de beschikbare opslagcapaciteit voor laagradioactief kernafval in Mol-Dessel nog voor een duur van vijf jaar.

De principiële beslissing van de regering om alleen de bestaande nucleaire sites of sites in gemeenten die daarvoor expliciet opteren, in aanmerking te nemen, stemt ons uiteraard verheugd. Om aan deze beslissing echter ook effectief uitvoering te kunnen geven, lijkt het ons noodzakelijk tijdig alle maatregelen te nemen om de beschikbare opslagcapaciteit uit te breiden. Vijf jaar zijn snel voorbij. Als er openbare aanbestedingen moeten worden uitgeschreven voor studie- en bouwopdrachten, kan dat heel wat tijd in beslag nemen. Met de veiligheid van de bevolking voor ogen wil ik er bij de vice-eerste minister dus op aandringen om terzake enige spoed aan de dag te leggen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de voorzitter, bepaalde sites in de gemeenten Kortenaken en Halen in Oost-Brabant, onder andere de site van het Petanenbos, werden veelvuldig genoemd als potentiële opslagplaatsen voor laagradioactief kernafval. Daardoor is er overigens heel wat ongerustheid bij de plaatselijke bevolking ontstaan.

Kan de vice-eerste minister concrete informatie verschaffen over de stand van zaken in deze dossiers?

M. le président. — La parole est à M. Di Rupo, vice-Premier ministre.

M. Di Rupo, vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications. — Monsieur le président, je tiens à remercier les intervenants d'avoir abordé une nouvelle fois un sujet d'une extrême importance. Cependant, je m'étonne des propos tenus par Mme Dardenne car elle devrait savoir que je n'ai jamais promis d'organiser un débat parlementaire en ce qui concerne cette problématique, sans pour autant l'exclure. En tout état de cause, le gouvernement, fonctionnant de manière démocratique, détient une responsabilité politique et morale quant aux décisions à prendre en la matière. Nous débattons de manière quasi permanente de ces questions à propos desquelles nous sommes par ailleurs régulièrement interpellés tant à la Chambre qu'au Sénat. Par conséquent, j'entends résolument avancer dans ce domaine en respectant la transparence voulue par le contrôle parlementaire.

L'O.N.D.R.A.F. m'a transmis à la fin du mois de juin 1997 un rapport intitulé «Comparaison des diverses options pour la gestion à long terme des déchets radioactifs de faible activité et de courte durée de vie — Aspects sûreté et différences de coûts».

Monsieur le président, vous savez que j'ai été interrogé à maintes reprises sur les suites que je me proposais de donner à ce rapport. Dès lors, vous comprendrez quelle est ma surprise quand je constate que certains s'étonnent aujourd'hui du fait que j'agis!

Ce rapport, accompagné d'un avis circonstancié émis par le Conseil d'administration de l'O.N.D.R.A.F., formulait trois recommandations principales.

Tout d'abord, il préconisait une solution à caractère définitif afin de dissiper les incertitudes et cesser de reporter le problème sur les générations futures.

Ensuite, il demandait aux autorités de prendre leur décision dans une perspective dynamique compte tenu de différentes périodes clés car la capacité d'entreposage sera saturée vers 2005 alors que, par ailleurs, les solutions devront devenir définitives vers 2050.

Enfin, il suggère la poursuite cohérente du programme de gestion à long terme des déchets de faible activité et de courte durée, ce qui nécessite la prise d'une décision dans un délai raisonnable quant aux orientations à prendre.

Les spécialistes que vous êtes savent que les déchets radioactifs sont classés en trois catégories appelées A, B et C. Seuls les déchets A — c'est-à-dire de faible et de moyenne activités et de courte durée de vie — ont fait l'objet d'une décision du Conseil des ministres. Après quelques siècles, la radioactivité de ces déchets est, par décroissance naturelle, ramenée à une fraction faible de radioactivité naturelle et représente dès lors un risque non significatif du point de vue de la santé publique.

Sur la base de ce rapport, le gouvernement a décidé — dans un souci permanent de sécurité optimale — d'opter pour une solution définitive, progressive, flexible et réversible. En réalité, il a estimé que, durant toute une période, les améliorations technologiques pourraient permettre de modifier les techniques mises en œuvre alors que, par ailleurs, une certaine souplesse de gestion, conforme à l'intérêt de la population, résulterait du fait que les sites ne seraient pas fermés dans l'immédiat.

Le gouvernement confirme la nécessité d'effectuer, dans les meilleurs délais, un choix technique et économique entre le dépôt en profondeur et le dépôt de surface, à des conditions de sécurité comparables et dans le meilleur respect de l'environnement.

J'ai été par ailleurs chargé par le gouvernement de demander à l'O.N.D.R.A.F. d'entamer des prospections sur le terrain et de limiter celles-ci aux zones nucléaires existantes et aux sites pour lesquels les autorités locales manifesteront de l'intérêt. Je demanderai aussi à l'O.N.D.R.A.F. de conclure ses travaux sur l'alternative dépôt de surface — dépôt en profondeur, et de me présenter un plan d'accompagnement du projet qui permette d'intégrer celui-ci harmonieusement au niveau local, comme c'est aujourd'hui le cas en ce qui concerne Geel, Dessel et Mol.

Après cette introduction qui m'a permis d'éclaircir la logique de la prise de décision du Conseil des ministres, je répondrai à quelques questions plus précises.

Tout d'abord, je voudrais attirer l'attention de l'assemblée sur le fait qu'à ce jour, aucune décision n'a été prise en ce qui concerne un site d'implantation. Certes, l'O.N.D.R.A.F. élabore, avec des spécialistes, une méthodologie qui permettrait de tenir compte des préoccupations des populations concernées. Dialogues et négociations doivent pouvoir mener à une solution acceptable pour toutes les parties. Lorsque l'O.N.D.R.A.F. aura mis au point une telle méthodologie, elle nous en fera rapport.

Le gouvernement est conscient de la sensibilité du dossier. Il a pris vendredi dernier une décision importante, notamment en assumant ses responsabilités à l'égard des générations actuelles et futures. Le fait que dorénavant, l'O.N.D.R.A.F. limitera ses recherches aux zones existantes et à certaines communes où un intérêt est manifesté, nous permettra d'avoir un débat plus rationnel et moins chargé sur le plan émotionnel. Les déchets radioactifs sont là, c'est un fait. Ils sont traités et stockés dans des circonstances sûres. Nous devons cependant prendre des décisions en ce qui concerne l'avenir.

L'O.N.D.R.A.F. doit maintenant poursuivre et terminer ses études sur les déchets A en toute sérénité, pour que notre pays, comme la plupart de ses voisins, puisse mettre en œuvre une solution définitive. Ce défi important permettra de démontrer, je l'espère, que la Belgique est capable d'assumer ses responsabilités de société.

Le principe de la comparaison de la sécurité que présentent toutes les solutions repose sur la nécessité d'aboutir, dans tous les cas, au même résultat: la protection de l'homme et de l'environnement contre les nuisances générées par les déchets radioactifs doit être assurée aussi longtemps que cela est nécessaire. Dans le cas de l'attente prolongée, l'obligation de résultat aurait été reportée essentiellement sur les générations futures. Il aurait donc été nécessaire de transférer à celles-ci les moyens scientifiques, techniques et financiers nécessaires. En revanche, le système de dépôt définitif permet à l'horizon de quelques dizaines d'années d'atteindre le résultat souhaité, à savoir protéger l'homme et l'environnement contre toutes les nuisances.

Comme vous le savez, environ 10 000 mètres cubes de déchets de catégorie A sont entreposés actuellement sur le site 1 de Belgo-process à Dessel. Il s'agit d'un entreposage d'attente. Au rythme de production actuel de 600 mètres cubes par an, la capacité encore disponible sera saturée vers 2005. Ces déchets proviennent non seulement des centrales nucléaires et des installations du cycle du combustible, mais aussi de la recherche scientifique, de la production d'isotopes, des applications médicales et industrielles ainsi que des programmes d'assainissement en cours.

Une forte diminution de la production des déchets, liée aux activités actuelles, est attendue pour 2030 si la politique énergétique reste inchangée. Le volume de déchets atteindra alors 30 000 mètres cubes à l'horizon 2060. Il s'y ajoutera environ

30 000 mètres cubes supplémentaires lors du démantèlement des installations actuelles. Il s'agit là d'une estimation sujette à variation.

L'entreposage d'attente actuel ne peut donc se prolonger indéfiniment. Le choix à effectuer portait sur une solution définitive ou sur une situation d'attente prolongée de cent ans, par exemple.

Il est à noter que la mise en œuvre du dépôt définitif s'étend sur plus d'un demi-siècle et permet donc aussi une mise en œuvre progressive, en s'appuyant sur les aspects de réversibilité et de flexibilité.

Pendant toute la phase de préparation, de réalisation et de remplissage du dépôt, le processus décisionnel restera réversible et donc ouvert. Il permettra de consulter à chaque étape toutes les parties concernées et d'intégrer les éventuels progrès de la recherche.

Toutefois, le dépôt en surface sera d'emblée établi sur un site présentant des caractéristiques naturelles qui permettront d'en assurer la sûreté à long terme, sans devoir déplacer une nouvelle fois les déchets; on évitera ainsi les déchets supplémentaires et les coûts liés au démantèlement des entrepôts provisoires.

Les éléments de comparaison entre l'évacuation de surface et l'évacuation géologique actuellement disponibles ont fait l'objet d'un rapport de l'O.N.D.R.A.F., largement diffusé, notamment parmi les parlementaires. Le gouvernement n'a pas tranché en cette matière et a décidé de demander à l'O.N.D.R.A.F. de compléter les études en prenant comme hypothèse des conditions de sûreté comparables.

Les zones nucléaires existantes sont Doel, Fleurus, Mol-Dessel et Tihange. Il n'est pas exclu, a priori, que d'autres communes marquent de l'intérêt à partir du moment où une méthode transparente de concertation et d'accompagnement sera développée et mise en place. Des exemples à l'étranger, en France et en Espagne, montrent qu'à partir du moment où dans la clarté, dans la transparence, dans un débat honnête et objectif, on associe concrètement les populations et les autorités locales au projet, celles-ci sont prêtes à en discuter d'une manière rationnelle.

Cette méthodologie sera approfondie par l'O.N.D.R.A.F. Dans ce cadre, une brochure de présentation permettra de lancer la discussion au départ de projets d'accompagnement concrets adaptés aux desiderata des régions concernées. La décision du gouvernement demande clairement à l'O.N.D.R.A.F. de privilégier ce type d'approche.

Par ailleurs, contrairement à vos craintes, la décision du gouvernement permettra justement d'engager le débat d'une manière ciblée, de faire en sorte que l'O.N.D.R.A.F. effectue ses recherches sur la base des sites existants et des lieux où un intérêt est manifesté.

Pour le centre de recherches du C.E.N./S.C.K., il n'y a aucune crainte à avoir. Je n'ai pas les chiffres en tête mais j'ai passé une journée entière dans cette région et je peux vous affirmer que nous avons apporté toutes les garanties concernant les charges de travail et le volume des recherches scientifiques. D'après le ministre de l'Intérieur, la sécurité des sites est largement garantie. Le ministre Vande Lanotte a l'intention d'établir un dialogue encore plus intensif avec toutes les autorités locales afin de refaire le point sur l'ensemble des dispositifs de sécurité.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de vice-eerste minister voor het uitgebreide antwoord, dat ons jammer genoeg opnieuw niet veel heeft bijgebracht. We hebben duiding gekregen bij de beslissing van de Ministerraad, maar kregen weinig precieze antwoorden op onze vragen. Ik vind het een beetje ontmoedigend dat we opnieuw met het klassieke kluitje in het riet worden gestuurd. Eigenlijk praten we naast elkaar en wellicht zou het beter zijn dit soort vragen om uitleg, waarmee men tot een dialoog wil komen, in de commissie te stellen, zodat er plaats is voor woord en wederwoord.

Ik zal de vragen waarop de vice-eerste minister niet antwoordde, niet herhalen, want ik ga ervan uit dat hij het wenselijk vindt op het ogenblik geen antwoord te geven. Toch maak ik voor

éen punt een uitzondering. De minister heeft een aantal sites opgesomd, namelijk de bestaande nucleaire zones. Verder heeft hij gezegd dat zijn collega, vice-eerste minister Vande Lanotte, die eigenlijk de hele zaak heeft aangezwengeld — want ik denk dat het niet de bedoeling was zo snel een beslissing te nemen — een uitgebreider gesprek met de plaatselijke autoriteiten zou voeren. Mijn vraag aan vice-eerste minister Di Rupo is dan ook of vice-eerste minister Vande Lanotte op het terrein met de gemeenten zal gaan onderhandelen over het al dan niet opslaan van laagradioactief afval. Of komen de gemeenten die hun veto hebben uitgesproken, voor deze stockeringen niet meer in aanmerking?

M. le président. — La parole est à Mme Dardenne.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le président, je remercie le vice-Premier ministre de sa réponse même s'il a oublié de revenir sur une série de questions que je lui avais déjà posées précédemment et auxquelles il ne m'avait pas répondu d'une façon satisfaisante.

Cela dit, monsieur le vice-Premier ministre, même si vous avez l'art de faire des pirouettes et de pratiquer le conditionnel a posteriori en disant que vous n'aviez rien promis mais que vous organiseriez éventuellement un débat, je pense néanmoins que vos propos contiennent des points positifs puisque le concept de réversibilité semble enfin acquis, ce qui n'a pas été sans mal.

Vous proposez une solution définitive qui ne l'est cependant pas tout à fait. Je partage néanmoins votre avis quand vous dites qu'il faut trouver un endroit où entreposer ces déchets sans devoir les déplacer par la suite.

Vous aviez toujours affirmé que le débat serait entamé à la suite du rapport méthodologique de l'O.N.D.R.A.F.; nous attendons la réalisation de vos promesses.

En ce qui concerne la quantité des déchets — sujet que je n'ai pas abordé dans mon intervention —, si l'on parle des sites nucléaires existants, un débat doit avoir lieu sur la question du démantèlement. Celui-ci augmente d'autant la quantité de déchets. En effet, il existe 30 000 mètres cubes de déchets sans démantèlement, et 60 000 mètres cubes démantèlement compris. Si le choix se porte sur un site nucléaire existant, un débat sur le démantèlement doit avoir lieu dans cette assemblée, préalablement à toute autre décision.

J'aimerais également obtenir une réponse à toutes mes autres interrogations.

M. le président. — La parole est à M. Di Rupo, vice-Premier ministre.

M. Di Rupo, vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications. — Monsieur le président, je pense que ma réponse a été très complète. Je précise que ni mon collègue M. Vande Lanotte ni moi-même ne négocierons. C'est l'O.N.D.R.A.F. qui mènera les recherches et les discussions.

Quant au Westhoek, la question ne se pose pas, pas plus que pour les deux autres localités évoquées. Ces zones ne sont pas des sites nucléaires et il n'y a donc rien à négocier. Je n'ai d'ailleurs pas décelé le moindre signe d'un intérêt local pour la question.

Enfin, madame Dardenne, le dialogue constructif se poursuivra au sein de cette assemblée sur cette matière et nous reviendrons sur ces sujets extrêmement importants, notamment sur le démantèlement de certaines installations.

De voorzitter. — Tot besluit van deze vragen om uitleg heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heer D'Hooghe, de dames Maximus en Lizin, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de vragen om uitleg van de heer Loones en mevrouw Dardenne omtrent de berging van het laagradioactief afval;

Instemmend met de vraag dat een parlementair debat hieromtrent noodzakelijk is;

Overwegend dat er nu wel evolutie komt in deze zaak en een aantal hoopvolle beslissingen zijn getroffen door de regering;

Overwegende dat de indieners de wens te kennen geven geïnformeerd te willen worden over de evolutie;

Gehoord het antwoord van vice-eerste minister Di Rupo,
Gaet over tot de orde van de dag.»

De tweede, ingediend door mevrouw Dardenne, de heren Loones en Vergote, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de vragen om uitleg van de heer Loones en mevrouw Dardenne betreffende de berging van laagradioactief kernafval en het antwoord van vice-eerste minister Di Rupo;

Gezien het voorstel van resolutie ondertekend door senatoren van meerderheid en minderheid, van 21 januari 1997,

Herhaalt en bevestigt de vraag om de resultaten van de onderzoeken over de uitvoerbaarheid van de berging van de totaliteit van het laag actief kernafval voor te leggen aan het Parlement alvorens een eindbeslissing te nemen.»

Wij stemmen later over de moties.

Nous procéderons ultérieurement au vote sur les motions.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

*Mevrouw Maximus treedt als voorzitter op
(artikel 16.2 van het reglement)*

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. MAHOUX AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LES DOSSIERS JUDICIAIRES DE CERTAINS RESSORTISSANTS RWANDAIS EN BELGIQUE»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. HOSTEKINT AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «L'EXTRADITION DE RWANDAIS SOUPÇONNÉS DE COMPLICITÉ DE GÉNOCIDE»

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER MAHOUX AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE GERECHTELIJKE DOSSIERS VAN SOMMIGE RWANDESE STAATSBURGERS IN BELGIË»

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER HOSTEKINT AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE UITLEVERING VAN RWANDEZEN DIE VERDACHT WORDEN VAN MEDEPLICHTIGHEID AAN DE GENOCIDE»

Mme la présidente. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de M. Mahoux au ministre de la Justice. La demande d'explications de M. Hostekint portant sur le même sujet, je vous propose de grouper ces demandes.

Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Mahoux aan de minister van Justitie. Aangezien de vraag om uitleg van de heer Hostekint hetzelfde onderwerp heeft, stel ik voor deze vragen samen te voegen.

La parole est à M. Mahoux.

M. Mahoux (PS). — Madame la présidente, notre règlement veut que la différence entre les demandes d'explications et les questions orales tiennent parfois à la longueur des questions et, éventuellement, à celle des réponses. Les demandes d'explications permettent également à d'autres collègues d'intervenir.

Ma question sera assez brève et, comme j'ignore la réponse que le ministre m'adressera, j'ai pensé qu'il était préférable de procéder par demande d'explications.

J'aimerais connaître les informations dont le ministre dispose en ce qui concerne le suivi du traitement des dossiers des ressortissants rwandais faisant l'objet d'une enquête en Belgique sur leur participation éventuelle dans le génocide du Rwanda.

Je tiens évidemment à respecter le secret lié aux travaux de la commission d'enquête parlementaire. Dans le rapport, les dossiers traités étaient représentés par des initiales, mais je sais, monsieur le ministre, que vous connaissez l'ensemble des affaires qui ont été abordées puisque la commission vous a interrogé sur leur suivi à plusieurs reprises.

S'adressant au département de la Justice, la commission d'enquête visait plus directement le procureur général et, peut-être au-delà de celui-ci, le procureur du Roi de Bruxelles.

Vous savez que la commission avait marqué son étonnement sur le retard apporté par le parquet, pour des raisons objectives ou subjectives, dans le traitement de dossiers dont l'instruction paraissait, selon nos informations, terminée. Nous vous avons interrogé une première fois à ce sujet dans le courant du mois de juin 1997. Votre réponse était plutôt insatisfaisante en ce qui concerne le suivi de ces dossiers par le parquet.

Nous vous avons réinterrogé à la suite de l'audition du juge Vandermeersch dans le courant du mois de septembre. En effet, les informations dont nous disposions à ce moment montraient que le suivi des dossiers n'avait apparemment guère évolué au niveau du Parquet de Bruxelles.

Nous vous avons adressé une dernière interrogation à ce sujet au début du mois de décembre, avant la conclusion de notre commission d'enquête. Vous nous avez répondu de manière lapidaire que vous ne disposiez pas d'informations supplémentaires permettant de considérer que les choses avaient progressé plus rapidement.

Dès lors, je vous réitère la question qui fut posée à trois reprises au cours des travaux de la commission d'enquête.

Aujourd'hui, monsieur le ministre, je vous parle, non plus en tant que membre de cette commission, mais comme parlementaire qui a le droit de s'interroger. J'ajoute que j'ai trop déploré les quelques cas de non-respect du secret de nos travaux à huis clos pour enfreindre cette règle d'une quelconque manière. En outre, je rappellerai également le principe du secret de l'instruction.

Cela dit, monsieur le ministre, il serait inacceptable de ne pas apporter de réponse à la question posée, parce qu'elle n'émane plus d'une commission d'enquête parlementaire, tout comme de se retrancher derrière le secret de l'instruction. Je pense que le Parlement est en droit, notamment au vu des conclusions de la commission d'enquête parlementaire, d'obtenir des informations sur le suivi judiciaire, par le Parquet de Bruxelles, des dossiers dont l'instruction paraissait terminée.

Si votre réponse devait être aussi brève que votre lettre de la mi-décembre, je vous réinterrogerais de mois en mois.

Les dossiers en question impliquent des participations éventuelles au génocide. L'impression d'impunité voire l'éventualité d'interventions ou de protections, de quelque nature que ce soit, seraient intolérables.

L'avenir du Rwanda et les problèmes de justice ont été largement évoqués au cours de cette séance lorsque le Premier ministre a répondu à la demande d'explications de Mme Mayence et qu'il a parlé de sa rencontre avec le vice-président Kagamé.

Lorsque je me suis rendu au Rwanda, j'ai pu constater que l'on s'interroge là-bas sur les problèmes de justice en Belgique et sur les lenteurs, peut-être justifiées, d'ailleurs, du Tribunal pénal international. Il est donc extrêmement important d'obtenir des réponses à ces questions pour le bien des relations belgo-rwandaïses mais également pour rompre avec ce que l'on a qualifié de culture d'impunité. Des signes doivent être donnés afin de démontrer que la justice progresse dans notre pays.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Hostekint.

De heer Hostekint (SP). — Mevrouw de voorzitter, mijn vraag om uitleg zal allicht iets langer uitvallen dan die van de vorige spreker, omdat ik het onderwerp van mijn vraag in een ruimer kader wil plaatsen. Ik beloof mij toch te houden aan de vijftien minuten die het reglement mij toestaat.

De commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden heeft een uitzonderlijk interessante en zeer boeiende ontmoeting met de Rwandese vice-president Kagame gehad. Hij heeft ons onder meer gesproken over de gerechtelijke problemen in Rwanda, over het tekort aan personeel en de overvolle gevangenissen, maar ook over het probleem van de straffeloosheid. Mensen die zonder enige twijfel van volkerenmoord kunnen worden verdacht, lopen vrij rond, onder andere in België. Als men de beelden oproept van de gruwelijke manier waarop 800 000 Rwandezers werden vermoord, dan is de straffeloosheid een zeer erge zaak. Wanneer ze nog algemener wordt, dan vreest vice-president Kagame dat dit een hypotheek zal leggen op elke verandering en een bestendige bedreiging zal vormen voor het klimaat in het land. In het noordwesten zijn nog steeds militieën actief die van wapens worden voorzien. Elke week vallen er nog duizenden doden.

In september van vorig jaar stelde ik de minister van Binnenlandse Zaken een schriftelijke vraag over het asielbeleid van de Belgische regering ten aanzien van personen met de Rwandese nationaliteit. Ik deed dat naar aanleiding van de werkzaamheden van de Rwanda-commissie. In december 1997 kreeg ik het antwoord. Daaruit blijkt dat tussen 4 juli 1994, datum van de machtsovername door het FPR in Kigali, en 14 oktober 1997, 1 499 Rwandezers in België asiel hebben aangevraagd. Van de 932 personen waarover tot dusver een beslissing werd genomen, verkregen er 776 asiel en zagen er 156 hun aanvraag geweigerd. In 544 gevallen was de procedure nog lopende. De 23 resterende dossiers werden afgesloten, onder meer wegens afstand van aanvraag. Voor het antwoord op mijn vraag hoeveel Rwandezers sinds 1994 door ons land werden uitgewezen ten einde voor het Arusha-tribunaal berecht te worden, verwees de minister mij naar de minister van Justitie.

Uit het antwoord van de minister van Binnenlandse Zaken concludeer ik dat het aantal Rwandese asielzoekers dat in ons land asiel kreeg, heel hoog ligt, namelijk 83,2 %. Dat is heel veel in vergelijking met het percentage positief beantwoorde asielaanvragen bij andere nationaliteiten. Ik denk aan de Koerden. Het zou interessant zijn daarvoor een verklaring te hebben.

De minister van Justitie is steeds drukbezet. Sinds zijn aantreden werd hij geconfronteerd met een reeks schandalen en met de manke werking van de justitie. Toch hoop ik dat het hem ondanks zijn drukke agenda, niet ontgaat is dat er tijdens de werkzaamheden van de Rwanda-commissie heel wat te doen is geweest rond het verblijf in ons land van Rwandezers die betrokken waren bij de planning of organisatie van de genocide. De genocide was het resultaat van een jarenlange voorbereiding. Getuigenissen, brieven en documenten bewijzen dat er reeds in 1991 en 1992 voorbereidingen werden getroffen. De schuldigen lopen nog altijd vrij rond. Eerst verbleven ze in Congo, waar ze steun kregen van het Mobutu-regime. Nu bevinden ze zich voor het merendeel in het noordwesten van Rwanda, maar er zijn er nog steeds in Congo en Burundi.

Het bureau van de Rwanda-commissie waarschuwde de commissieleden er steeds voor zich niet op het terrein van het gerecht te begeven. In tegenstelling tot de Dutroux-commissie van de Kamer, hielden we ons daaraan.

In een brief van 19 juni 1997 heeft de minister van Justitie de Rwanda-commissie ingelicht over de stand van zaken in de dossiers van Rwandezers die worden verdacht van medeplichtigheid aan de genocide. Volgens de procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Brussel werd er voor tien dossiers een gerechtelijk onderzoek ingesteld. De toelichting bij en de evolutie van de ingestelde procedures zijn opgenomen in het degelijke verslag van de Rwanda-commissie. Dat geldt eveneens voor de 16 dossiers die niet verder geraakt zijn dan het opsporingsstadium.

Onderzoeksrechter Vandermeersch, voor wie ik het grootste respect heb, legde voor de onderzoekscommissie een schitterende getuigenis af. Het verheugt mij trouwens dat hij onlangs werd ingeschakeld voor andere moeilijke onderzoeken.

De onderzoeksrechter verklaarde voor de commissie dat zijn onderzoek zeker niet van een leien dakje liep en dat hij zelfs tegenkantingen gekregen had vanuit bepaalde milieus. Volgens hem was het helemaal niet zeker dat bepaalde Rwandezers, waarvan

bewezen is dat zij hebben deelgenomen aan de planning of de uitvoering van de genocide, in België ooit voor de rechtbank zullen verschijnen.

Naast het officiële kanaal, lezen we in de pers ook nog andere berichten over bepaalde Rwandezers die in België verblijven. Ik verwijs in dat verband onder meer naar *De Standaard* en naar *De Morgen*. Zij publiceerden artikelen waaruit blijkt dat bepaalde gevaarlijke Rwandezers zich nog altijd op het Belgisch grondgebied bevinden, dat ze ongemoeid worden gelaten en dat ze zelfs onderhouden worden door de Belgische overheid. Ze kunnen hun studies voortzetten of hun praktijk van geneesheer bijvoorbeeld, verder uitoefenen. Sommigen kregen zelfs een plaats aangeboden aan Belgische universiteiten. Anderen krijgen steun van het OCMW van de woonplaats waar ze verblijven.

Bepaalde commissieleden vroegen zich derhalve af of er hier geen sprake is van een vorm van bescherming. Mensen worden financieel onderhouden, administratief geholpen en logistiek ondersteund. Ik verwijs in dat verband naar de getuigenis van mevrouw Rika De Backer met betrekking tot de heer Nahimana, vertegenwoordiger van het MRND in België, en dus niet de eerste de beste. Mevrouw De Backer heeft toegegeven dat ze persoonlijk een beroep heeft gedaan op de Dienst Vreemdelingenzaken en dat zij de heer Nahimana heeft geholpen om zo spoedig mogelijk asiel te bekomen.

Ik vind dit beschamend en ik heb dat vanmorgen ook gezegd aan vice-president Kagame. We hebben Rwanda gedurende jaren bestuurd. Ongetwijfeld zijn er daarbij fouten begaan, maar daarin staan we niet alleen. Frankrijk en Groot-Brittannië bijvoorbeeld hebben het niet beter gedaan. Ook zij hebben de situatie in hun kolonies verkeerd ingeschat.

Ik vind het beschamend dat een land dat een schuld heeft tegenover een ontwikkelingsland dat een dergelijke tragedie heeft meegemaakt, toelaat dat op zijn grondgebied verantwoordelijken voor de genocide vrij rondlopen en politiek ageren tegen het huidige regime in Rwanda. We moeten het huidige regime even kritisch beoordelen als vroegere regimes wat betreft het respect voor de mensenrechten en dergelijke. We moeten het echter ook een kans geven en in de mate van het mogelijke helpen, niet voor het regime zelf, maar wel voor de arme Rwandezers. Elke dag worden we immers geconfronteerd met schrijnende beelden van duizenden kinderen die van honger omkomen.

Ik merk dat de heer Mahoux de indruk wekt dat ik langdradig ben. Het zou nochtans niet de eerste keer zijn dat hij hier eindeloos uitweidt. Wat ik hier zeg, komt recht uit mijn hart en ik heb het recht daarvoor uit te komen.

Ik wil nog twee vragen stellen in verband met het Arusha-Tribunaal.

Weet de minister of er personen van Rwandese nationaliteit zijn die op de lijst van het Arusha-Tribunaal voorkomen en die een asielaanvraag hebben ingediend? Zo ja, werd hen asiel verleend? Ik weet dat dit tot de bevoegdheden van vice-eerste minister Vande Lanotte behoort, maar minister De Clerck moet ook van deze lijst op de hoogte zijn.

Hoeveel Rwandezers tegen wie de verdenking bestaat dat ze aan de genocide hebben deelgenomen of die op de lijst van het TPI voorkomen, zijn sinds 4 juli 1994 uitgewezen? Hoeveel van hen werden aan het internationaal Arusha-Tribunaal uitgeleverd?

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mevrouw de voorzitter, vanmorgen ontvingen we in de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden de heer Kagame, die niet alleen vice-president van Rwanda is, maar ook minister van Landsverdediging. Hij is daarenboven ook door de eerste minister en de regering ontvangen, en ook door de Koning.

Het is duidelijk dat men zowel van Belgische zijde als van Rwandese zijde op een verbetering van de relaties aanstuurt. Er wordt opnieuw samenwerking met dit Oost-Afrikaans land in het vooruitzicht gesteld. Dit kan een aanzet zijn voor een Belgische aanwezigheid in die regio. De rol van de heer Kagame in dit gebied is ons bekend. Een goede relatie biedt dan ook perspectieven voor onze relatie met Uganda, Rwanda, Burundi en Congo.

In deze zaak staat de geloofwaardigheid van België op het spel. Ons land is een rechtsstaat en daar zijn we fier op. Als we het er niet mee eens zijn dat Libië asiel verleent aan de terroristen die de aanslag hebben gepleegd in Lockerbie, mogen we evemin aanvaarden dat België personen herbergt die in 1994 hebben deelgenomen aan de genocide in Rwanda. Een dergelijke toestand kunnen we niet goedkeuren, gelet op de reputatie die we trachten hoog te houden ten opzichte van het buitenland.

Ik hoop dat de minister mij duidelijkheid kan verschaffen en dring erop aan dat de regering de gepaste maatregelen neemt.

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mevrouw de voorzitter, in de eerste plaats zal ik antwoorden op de vragen van de heren Mahoux en Hostekint. Ik zal eveneens mijn houding als minister van Justitie toelichten. Uiteraard beschik ik niet over evenveel kennis van zaken als de leden van de Rwanda-commissie.

Je tiens tout d'abord à présenter mes excuses à M. Mahoux car je devais en principe répondre la semaine passée à sa question mais j'ai été retenu.

Faisant suite à ma demande, le procureur général près la Cour d'appel de Bruxelles m'a fait parvenir, le 24 décembre 1997, un bref aperçu de l'état d'avancement des divers dossiers ouverts en rapport avec les événements du Rwanda.

En me basant sur cette note et en la comparant avec l'aperçu qui m'a été communiqué le 13 mai 1997 par le procureur général près la Cour d'appel de Bruxelles, et auquel le rapport de la commission d'enquête parlementaire pour les événements du Rwanda fait d'ailleurs référence, je puis apporter la réponse suivante à la demande d'explications de M. Mahoux.

Depuis le rapport du 13 mai, le nombre de dossiers à l'instruction communiqués au parquet est passé de quatre à sept. Il s'agit de dossiers instruits qui retournent au parquet en vue d'une éventuelle assignation.

Trois autres dossiers sont toujours à l'instruction et n'ont donc pas encore été transmis au parquet. En ce qui concerne les dossiers d'information — qui ne sont donc pas encore à l'instruction mais en phase préliminaire —, quatre nouveaux dossiers ont été ouverts depuis le rapport du 13 mai 1997. Selon le dernier rapport du procureur général près la Cour d'appel de Bruxelles, le nombre total de dossiers d'information s'élève maintenant à 17.

À ce jour, pas moins de 27 dossiers ont donc été ouverts à la suite des événements du Rwanda: une partie pour information, une partie pour instruction dont une partie a déjà été renvoyée.

Il s'agit de dossiers complexes et vastes. Compte tenu du fait qu'il s'agit de dossiers qui pourraient être soumis à une cour d'assises, il est essentiel qu'il fassent l'objet d'une enquête approfondie.

À cela, et afin d'être complet, il faut ajouter un vingt-huitième dossier dans lequel la Cour de cassation a prononcé le dessaisissement au profit du Tribunal pénal international pour le Rwanda.

En ce qui concerne les sept dossiers à l'instruction qui ont été transmis au parquet, le procureur général près la Cour d'appel de Bruxelles m'a informé de ce qui suit. Cinq de ses dossiers ont donné lieu à de nouveaux devoirs d'instruction. Des commissions rogatoires internationales ont été envoyées au Tribunal pénal international pour le Rwanda en vue de procéder à l'audition d'une quinzaine de personnes maintenues à Arusha par ce tribunal.

Le secret de l'instruction m'interdit de m'étendre davantage sur ce sujet. Donc les questions sont formulées, elles sont parvenues à Arusha et le tout est de savoir dans quelle mesure les auditions pourront avoir lieu là-bas.

Un sixième dossier a été ouvert à la suite d'une plainte et est tributaire d'un des cinq dossiers que je viens d'évoquer. Il s'agit donc d'un dossier subsidiaire.

Le septième dossier a été transmis depuis longtemps au parquet. J'ai donc interrogé le procureur général près la Cour d'appel de Bruxelles quant à ses intentions à propos de ce dossier pour lequel aucune commission rogatoire n'a été envoyée au Tribunal pénal international pour le Rwanda.

Pour deux de ces dossiers transmis au parquet, des copies ont été communiquées au procureur près le Tribunal pénal international pour le Rwanda en vue d'un éventuel dessaisissement.

Des devoirs d'instructions complémentaires ont été requis dans les trois dossiers à l'instruction qui n'ont pas encore été communiqués au parquet, à savoir le dossier relatif à l'assassinat des dix paras belges le 7 avril 1994, le dossier relatif à l'assassinat de trois coopérants belges, également le 7 avril 1994, ainsi que celui concernant des détournements et qui est à mettre éventuellement en rapport avec le dossier relatif à l'assassinat de trois coopérants belges.

Ces dossiers font notamment l'objet d'une commission rogatoire internationale envoyée une fois encore au Tribunal d'Arusha. À nouveau, le secret de l'instruction m'interdit de m'étendre davantage sur ce point.

Dans le cadre du dossier relatif à l'assassinat des coopérants belges, quatre sous-dossiers ont été dénoncés à des fins de poursuite aux autorités judiciaires rwandaises. J'ai demandé au ministre des Affaires étrangères de bien vouloir s'enquérir de l'état d'avancement de la procédure rwandaise.

En ce qui concerne le dossier relatif à l'assassinat des dix paras belges, je vous informe que l'ambassade de Belgique à Lusaka a déjà insisté à plusieurs reprises auprès des autorités zambiennes pour qu'elles procèdent à l'extradition de M. N.B., mais en vain. J'ai demandé au ministre des Affaires étrangères d'étudier comment on pourrait intensifier la pression exercée sur les autorités zambiennes. Une copie du dossier concernant cette personne a été envoyée au procureur près le Tribunal pénal international pour le Rwanda en vue d'un éventuel dessaisissement. Dans ce cas également, nous avons demandé s'il était intéressé par le dossier.

Je précise qu'au début de la législature, nous avons en quelque sorte intégré le Tribunal pénal international dans notre structure de tribunaux. La question se pose donc souvent de savoir dans quelle mesure il y a lieu de demander à ce tribunal d'effectuer un travail, ou dans quelle mesure ce tribunal nous laisse faire.

Mais cela signifie qu'il faut en prendre la responsabilité, ce qui n'est peut-être pas encore le cas dans tous les dossiers. Il s'agit d'une question de stratégie. J'ai déjà fait rapport sur un dossier à propos duquel on peut se demander pourquoi on ne pousse pas les choses plus loin. La majorité des autres dossiers n'ont pas encore pu être finalisés et nous attendons d'autres informations.

Ce lundi 19 janvier, j'ai rencontré Mme Louise Arbour, procureur près le Tribunal pénal international pour le Rwanda et l'ex-Yougoslavie. Mme Arbour étant à Bruxelles pour une conférence, j'ai eu l'occasion d'aborder avec elle la totalité des travaux. Elle m'a donné son accord pour l'exécution des différentes commissions rogatoires internationales précitées qui ont été envoyées au Tribunal pénal international pour le Rwanda.

La question était de savoir dans quelle mesure nous pouvions demander à ce tribunal de travailler pour nous en interrogeant des personnes emprisonnées là-bas, de manière à nous aider dans les enquêtes en vue de la préparation des procès. Mme Arbour a confirmé son accord sur la transmission de telles informations.

Il conviendra donc de prendre les mesures nécessaires afin de donner à M. Vandermeersch la possibilité d'aller à Arusha pour effectuer son travail.

Nous avons également parlé des dossiers dont les copies lui ont été communiquées en vue d'un éventuel dessaisissement. Mme Arbour m'a dit que ses décisions dépendraient de celles que devait prendre, dans les prochains mois, le Tribunal pénal international pour le Rwanda en matière d'organisation des procès, et notamment au sujet d'éventuelles jonctions de procès individuels. Si le tribunal décidait de juger chaque détenu actuel individuellement, cela pourrait prendre plusieurs années, m'a confié

Mme Arbour. Trois procès ont débuté, mais aucun n'a encore été finalisé. Dans ce cas, il semblerait peu souhaitable d'alourdir davantage la tâche du Tribunal pénal international pour le Rwanda et les délais en évoquant des dossiers supplémentaires. Je crains dès lors qu'ils soient refusés.

J'ai dit à Mme Arbour que le tribunal aurait intérêt à regrouper les dossiers, de façon à mener des procès globaux.

J'ai appris qu'il entrerait dans les intentions du Tribunal pénal international pour le Rwanda d'entamer, en mars prochain, le procès contre M. Théoneste Bagasora. Les décisions qui prendra le tribunal en matière d'organisation des procès pourraient néanmoins avoir pour effet le report de l'ouverture de ce procès de quelques mois.

En février, je me rendrai en principe au Tribunal pénal international pour le Rwanda à Arusha. J'ai l'intention de plaider auprès de son président, M. Laïty Kama, en faveur de décisions qui sont de nature à accélérer globalement les travaux du tribunal. J'estime que l'idée de la jonction de procès, qui sont individuels jusqu'à présent, mérite certainement d'être poursuivie; seule une telle approche semble pouvoir garantir que le Tribunal pénal international pour le Rwanda puisse s'acquitter de ses tâches et de sa mission dans un délai raisonnable.

De même, il est souhaitable que l'ouverture d'au moins un procès dans les dossiers dont la justice belge a été dessaisie puisse être envisagée.

Je parlerai en outre avec le président Kama de la question de savoir dans quelle mesure la Belgique pourrait encore apporter aide ou assistance au tribunal afin que celui-ci puisse s'acquitter au mieux de sa tâche, et ce dans un délai raisonnable.

En conclusion, je crois devoir affirmer que des choses bougent dans les dossiers à l'instruction qui ont été transmis au parquet. Des devoirs d'instruction complémentaires ont été requis pour tous ces dossiers, sauf pour deux d'entre eux; j'ai demandé au procureur général près la Cour d'appel de Bruxelles de me faire part de ses intentions à propos d'un de ces deux dossiers pouvant être clôturé.

En ce qui concerne les dossiers pour lesquels des devoirs d'instructions complémentaires ont été requis, j'ai demandé au procureur général près la Cour d'appel de Bruxelles de me communiquer un timing pour la clôture de ceux-ci. En fonction de sa réaction à ces deux demandes, j'aviserais des mesures à prendre, le cas échéant.

Pour ma part, j'ai obtenu l'accord du procureur près le Tribunal pénal international pour le Rwanda en vue de l'exécution des commissions rogatoires internationales, ce qui est positif pour l'ensemble du dossier.

J'attache la plus grande importance à ces dossiers complexes liés aux événements du Rwanda, sur lesquels la Cour d'assises pourrait être amenée à se pencher. Je compte veiller à ce que des progrès soient réalisés de façon que les dossiers en état d'être clôturés puissent effectivement l'être dans des délais raisonnables.

En conclusion, les dossiers en cause, relativement nombreux, sont confiés soit au Tribunal pénal international siégeant à Arusha, soit encore à des juges d'instruction ou au parquet, et se trouvent à différents stades d'avancement. Aucun de ces dossiers n'est, à ce jour, finalisé, mais il convient de souligner qu'ils évoluent et que des devoirs supplémentaires seront effectués à bref délai.

Senator Hostekint merkte terecht op dat zijn vragen mijn bevoegdheid kunnen overschrijden, aangezien vice-eerste minister Vande Lanotte verantwoordelijk is voor het asielbeleid.

Hij vroeg naar de lijst van het Arusha-Tribunaal. De vraag is wat bedoeld wordt met «de lijst van het Arusha-Tribunaal».

De procureur bij de internationale straftribunalen voor Rwanda en ex-Joegoslavië, mevrouw Arbour, heeft me een confidentiële lijst bezorgd van personen die door het Rwanda-Tribunaal in beschuldiging werden gesteld. Naar ik verneem zouden er nog andere lijsten bestaan. Daarom weet ik niet goed of we over hetzelfde praten. Volgens mevrouw Arbour bestaan echter geen andere lijsten dan deze die ze me heeft bezorgd.

Volgens de inlichtingen van de minister van Binnenlandse Zaken hebben drie personen van Rwandese nationaliteit die op deze lijst voorkomen, asiel aangevraagd in ons land. Daarvan werd aan een persoon asiel toegekend. Voor de twee andere zijn de procedures nog niet afgewerkt. Geen enkele persoon werd uitgewezen.

Wat de personen betreft omtrent wie in België een onderzoek loopt in verband met de gebeurtenissen in Rwanda kan ik, eveneens na contactname met de minister van Binnenlandse Zaken, medelen dat geen enkele werd uitgewezen. Twee personen van Rwandese nationaliteit werden overgedragen aan het Internationaal Rwanda-Tribunaal.

De lijst die me werd bezorgd, zal ik uiteraard doorgeven aan allen die er belang bij hebben. Op basis daarvan zullen we alles nachecken en de initiatieven nemen die noodzakelijk zijn, zowel volgens Belgisch recht als ingevolge de beslissingen van Arusha.

Door het nuttig gesprek dat ik maandag met mevrouw Arbour voerde, hebben we stappen vooruit gedaan.

België is het land dat het best heeft meegewerkt aan het Internationaal Rwanda-Tribunaal, niet alleen wat de dossiers, maar ook wat het aantal uitleveringen betreft. Door zelf veel dossiers te behandelen leveren we een goede bijdrage. Maar daarnaast moeten we ook bekomen dat het tribunaal zelf vooruitgang boekt.

Het Arusha-Tribunaal heeft onvoldoende internationale erkenning. Voortdurend wordt het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag onder de aandacht gebracht. Aangezien dit met het Arusha-Tribunaal niet het geval is, is er ook geen druk om vooruitgang te boeken.

Dit is de reden waarom ik van plan ben naar Arusha te gaan. Ik zal er vragen de dossiers die we hebben voorbereid, verder af te werken en zal verzoeken snel te kunnen beschikken over bijkomende informatie, die van belang kan zijn voor de Belgische dossiers. Op die manier meen ik een versnelling in de procedures te kunnen realiseren.

Mme la présidente. — La parole est à M. Mahoux.

M. Mahoux (PS). — Madame la présidente, je remercie le ministre de toutes les précisions qu'il a fournies.

Certes, les procédures en matière de dessaisissement sont complexes et l'instruction peut justifier de multiples va-et-vient. J'entends que la collaboration avec le Tribunal d'Arusha se révèle tout à fait positive. Cependant, je garde le sentiment que la situation n'évolue pas très rapidement. Je reconnais que la justice doit prendre son temps. Néanmoins, certains retards suscitent des interrogations.

Parmi les exemples que vous avez évoqués, monsieur le ministre, vous avez mentionné un cas dont l'instruction est terminée et qui ne fait l'objet d'aucune consultation auprès du Tribunal pénal d'Arusha ni de demande d'information au niveau de la justice rwandaise. Qu'est-ce qui justifie pour ce dossier les attermolements du Parquet de Bruxelles? D'autre part, le ministre peut-il confirmer cette information qui paraît pour le moins surprenante quand on connaît la situation des tribunaux rwandais et qui laisserait penser que la justice belge interroge la justice rwandaise?

J'en viens à la problématique des demandeurs d'asile. Vous n'ignorez pas, monsieur le ministre, qu'une des raisons pour lesquelles le droit d'asile n'est pas accordé tient à des éléments d'ordre judiciaire.

Par ailleurs, comme vous le savez, en cas de décision négative de la part du Commissariat général aux réfugiés, l'instance de recours est la Chambre permanente. À cet égard, les délais entre l'introduction des recours et les décisions prises par la Chambre permanente, lesquels peuvent être liés à l'existence d'une procédure judiciaire, nous paraissent anormalement longs. Je m'interroge non seulement sur la procédure judiciaire et les obstacles éventuels, autres que de procédure, qui pourraient être mis à l'avancement des dossiers, mais également sur les conséquences qui pourraient en découler sur le plan de l'obtention — ou du refus définitif après recours — du droit d'asile. Selon moi, cette question devra à nouveau être posée dans un mois, délai qui me paraît raisonnable.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Hostekint.

De heer Hostekint (SP). — Mevrouw de voorzitter, ik dank de minister voor zijn volledig en gedetailleerd antwoord. Het verheugt me dat hij zich inzet voor een snellere afhandeling van vermelde dossiers. Ook voor het imago van ons land in Rwanda is dit ongemeen belangrijk.

Heb ik goed gehoord dat er heel wat personen aan het Rwanda-Tribunaal werden uitgeleverd? Kan de minister dat nogmaals bevestigen? Kan hij een cijfer plakken op het aantal Rwandezen die op de lijst van het Arusha-Tribunaal worden vernoemd en die al dan niet rechtstreeks aan het tribunaal werden uitgeleverd? Behoort rechtstreeks uitleveren tot de gebruikelijke en toegelaten procedures?

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Rechtstreekse uitleveringen kunnen desgevallend plaatsvinden.

De heer Hostekint (SP). — Hoeveel Rwandezen werden er door België rechtstreeks aan het Arusha-Tribunaal uitgeleverd?

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mevrouw de voorzitter, ik zou de lijst van het Arusha-Tribunaal nog een laatste keer moeten controleren om precies op deze vraag te kunnen antwoorden.

We baseren ons op de opvatting dat het Arusha-Tribunaal deel uitmaakt van onze eigen rechtbanken. Een zaak kan naar het Hof van Cassatie te Brussel worden doorverwezen en dit hof kan beslissen om de zaak bij het Arusha-Tribunaal aanhangig te maken. Als ik mij niet vergis, zijn er vier of vijf dergelijke gevallen bekend. Ik zou dat moeten natrekken.

Voorts werd het Arusha-Tribunaal gevraagd of het in de overzending van een tweetal dossiers was geïnteresseerd. Dit is een eerder informele manier van werken. Het initiatief moet eigenlijk in Arusha worden genomen, maar om een initiatief te kunnen nemen moet het internationale tribunaal over de vereiste informatie beschikken.

Het is alleszins zo dat een aantal personen nu reeds ter beschikking werden gesteld van het Arusha-Tribunaal. In andere gevallen, zoals het bekende geval Ruggio, werd enkel het gerechtelijke dossier overgezonden.

De heer Hostekint (SP). — Werd de heer Ruggio niet opgepakt in Kenia?

De heer De Clerck, minister van Justitie. — De heer Ruggio werd inderdaad gearresteerd.

In sommige gevallen werden én het dossier én de verdachte die in België verbleef, ter beschikking gesteld van het Arusha-Tribunaal. In andere gevallen kon alleen het gerechtelijk dossier worden overgezonden. Soms beschikken we enkel over informatie die we informeel doorgeven met de vraag welk gevolg men daaraan in Arusha denkt te geven. In een aantal gevallen van dit laatste type wachten we de houding van het Arusha-Tribunaal af om te weten of het ook een vordering zal instellen.

Aangezien de dossiers zich in die verschillende configuraties kunnen aandienen, is het moeilijk om te antwoorden op de vraag welk dossier door welke instantie op welk tijdstip ter hand zal worden genomen. Er heerst dus enige verwarring. Om in die complexe situatie klaar te kunnen zien, zijn mijn contacten met mevrouw Arbour en andere verantwoordelijken onontbeerlijk. De zaken in Arusha kennen op het ogenblik een al te traag verloop. De bestaande achterstand maakt het het tribunaal overigens onmogelijk om nog nieuwe dossiers te openen. Deze vicieuze cirkel moet worden doorbroken. De doeltreffende organisatie van dit gerechtshof dient dringend te worden aangepakt. We zijn vertrouwd met de problematiek van de Belgische justitie, maar het probleem in Arusha is niet te onderschatten.

De heer Hostekint (SP). — Zij beschikken ook over weinig middelen.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Het is ook een probleem van middelen, maar mevrouw Arbour heeft toch te kennen gegeven dat België één van de weinige landen is dat tot

ernstige samenwerking bereid is en positief meewerkt bij het overzenden en aanhangig maken van gerechtelijke dossiers. Om al die redenen denk ik dat het niet onzinnig is om mij in februari ter plaatse te begeven.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER GORIS AAN DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «DE MODERNISERING EN VERVANGING VAN DE F-16'S»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. GORIS AU MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE SUR «LA MODERNISATION ET LE REMPLACEMENT DES AVIONS F-16»

De voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Goris aan de minister van Landsverdediging.

Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mevrouw de voorzitter, in 1979 nam de Belgische luchtmacht de F-16 in gebruik. Nu, bijna twintig jaar later, krijgt het toestel een «mid life update», een modernisering waardoor het de 21e eeuw kan invliegen. Men schat dat het toestel rond 2010 of 2015 uit de vlucht zal worden genomen. Terwijl België aan deze update bezig is, kijken de ons omringende landen reeds verder dan de kaap van de 21e eeuw. Men is er volop bezig met programma's om de F-16's en de Tornado's te vervangen. Mogelijke kandidaten zijn de Amerikaanse Joint Strike Fighter, het Europese toestel Eurofighter 2000, de Franse Rafale van Dassault, de Zweedse Saab Gripen en zelfs de Russische MIG 29-31.

Het Europese toestel Eurofighter 2000 is het resultaat van een samenwerking tussen Duitsland, Groot-Brittannië, Italië en Spanje. Het vliegtuig wordt gebouwd door een consortium van het Duitse Daimler Benz Aerospace, British Aerospace, het Italiaanse Alenia en het Spaanse Casa. Het werd ontwikkeld om vooral de Tornado te vervangen. Op 22 december van vorig jaar hebben de ministers van Defensie van Duitsland, Groot-Brittannië, Italië en Spanje in Bonn een definitief akkoord getekend voor de bouw van 620 Eurofighter 2000-gevechtsvliegtuigen. Aan het project is een prijskaartje van 2 562 miljard verbonden.

Ook de overige Europese NAVO-lidstaten zijn reeds geëngageerd in projecten om hun gevechtsvliegtuigen te vervangen. Binnenkort zal de Rafale zijn intrede in de Franse luchtmacht doen en als het aan het Nederlandse ministerie van Defensie ligt, wordt de koninklijke luchtmacht vanaf 2008 uitgerust met 150 stuks van de Amerikaanse Joint Strike Fighter. Op het ogenblik hebben Nederland, Denemarken en Noorwegen waarnemers bij het projectbureau van de Joint Strike Fighter in de Verenigde Staten, terwijl Groot-Brittannië er een volwaardige partner van is. De waarnemers, zo zegt de Nederlandse staatssecretaris Meijling, moeten de aandacht van de Verenigde Staten vestigen op de technologische capaciteiten van de Nederlandse defensie-industrie. Bovendien pleit hij voor een deelname van deze industrie aan de ontwikkeling en de bouw van het toestel. Het lijkt er dus sterk op dat deze landen voor de Joint Strike Fighter hebben geopteerd.

Twintig jaar geleden behoorde België tot dezelfde groep van West-Europese NAVO-partners als Nederland, Denemarken en Noorwegen. We moeten vaststellen dat de toon in deze groep reeds is gezet en dat de drie overige partners voor het Amerikaanse programma hebben gekozen. Bovendien wint de Europese reflex zowel bij de Belgische politieke en militaire overheden, als bij de Belgische industrie steeds meer aan belang.

Op een aantal vragen moet dan ook dringend een antwoord komen. Welke richting wil België uit met zijn luchtmacht? Het lijkt er sterk op dat de Belgische luchtmacht het dossier van de vervanging van de F-16 maar van ver en met lede ogen volgt. Dit is alleen te begrijpen indien België van plan is zijn luchtmacht af te

bouwen. Welke plannen heeft de Belgische regering? Behouden we een volwaardige luchtmacht of wordt ze afgebouwd. In het eerste geval is het onbegrijpelijk dat we pas naar een volwaardige opvolger voor de F-16 zouden uitkijken op het ogenblik dat deze effectief moet worden aangekocht. De meeste NAVO-landen hebben zich intussen reeds in ontwikkelingsprogramma's van nieuwe toestellen ingeschakeld en het is dan ook de evidentie zelf dat hun nationale industrieën mee de vruchten van de productie zullen plukken en dat de kostprijs van de nieuwe toestellen voor hen aanzienlijk lager zal liggen. Vanwaar de besluiteloosheid van de Belgische regering?

Indien de regering opteert om haar drie partners van 1979 te volgen in het Joint Strike Fighter-project rijst de vraag of de regering eraan denkt om op haar beurt waarnemers te zenden naar de Verenigde Staten om de technologische capaciteiten van de Belgische vliegtuig- en electronica-industrie onder de aandacht te brengen. In dit verband verwijs ik naar het NIID-initiatief van de Nederlanders. Kan de minister van Landsverdediging geen impulsen geven zodat de Belgische industrie zich verenigt in een consortium, zoals de stichting Nederlandse Industriële Inschakeling Defensieopdrachten? Deze stichting streeft naar een optimale inschakeling van de Nederlandse industrie in het project en is een non-profit organisatie die gefinancierd wordt door haar deelnemers. Of denkt men eerder, ik verwijs naar de Europese reflex die ik daarnet aanhaalde, aan de aankoop van het Europese Eurofighter 2000-gevechtsvliegtuig? Werden er reeds contacten gelegd, zo ja, welke en met welk resultaat?

Kan de minister ons meedelen wat de inzichten zijn van de Belgische regering? We zijn de laatste West-Europese NAVO-partner die in deze aangelegenheid nog geen enkele stap deed of zelfs maar liet blijken welke richting we uit willen. Hoe appreciëren onze NAVO-bondgenoten onze besluiteloosheid.

In de marge van mijn vragen over de opvolger van de F-16 verzoek ik de minister mij te informeren over de stand van zaken van de verkoop van twintig F-16 toestellen, zoals gepland door de regering. Gezien de Verenigde Staten zelf 600 geavanceerde F-16 toestellen tweedehands op de markt brengen, heb ik ernstige vragen bij de haalbaarheid van de verkoop van onze twintig toestellen van een minder geavanceerd type. Niettemin hebben we intussen een koper gevonden, maar welke prijs is deze bereid voor onze toestellen te betalen?

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Hostekint.

De heer Hostekint (SP). — Mijnheer de voorzitter, collega Goris heeft het probleem duidelijk geformuleerd, maar de cruciale vraag is of België, rekening houdend met de nieuwe opdrachten van het leger en de gewijzigde internationale verhoudingen nog een luchtmacht nodig heeft. De minister geeft een aantal argumenten voor de vervanging van de verouderde toestellen. Die is nodig om politiek, diplomatiek gewicht in de schaal te leggen. De vervanging is ook nodig voor de toenemende vredesopdrachten. Ik denk aan Rwanda, aan Somalië, ex-Joegoslavië en de vragen die door de Verenigde Naties aan België werden gericht — bijvoorbeeld de Westelijke Sahara.

Volgens de generale staf staat België bij de NAVO niet zo goed aangeschreven wat het nakomen van zijn verplichtingen betreft. Ik heb respect voor een dergelijke argumentatie, ook al ga ik er niet mee akkoord. Hoe dan ook, vanuit economisch standpunt en met het oog op een goed budgetbeheer — de generale staf klaagt altijd dat hij met 98 miljard niet toekomt — heeft de heer Goris volkomen gelijk. Als men opteert voor modernisering van de F-16, dan doet men best zoals Nederland, Noorwegen en Denemarken en stuurt men waarnemers naar de Verenigde Staten om uit te zoeken op welke manier onze industrie een bijdrage kan leveren tot de modernisering van deze toestellen. Het komt er dan immers op aan er zo snel mogelijk bij te zijn en niet te wachten tot 2010. Dan zou België immers veel meer moeten betalen en zal er van economische compensaties nog nauwelijks sprake zijn.

De voorzitter. — Het woord is aan minister Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mevrouw de voorzitter, op de zeer uitgebreide vraag van de heer Goris kan ik een heel eenvoudig antwoord geven.

Met het oog op de herstructurering van Landsverdediging heeft de Ministerraad op 29 januari 1993 beslist de essentiële onderdelen van de landmacht, de luchtmacht en de marine te behouden. Voor de luchtmacht ging het onder meer over 72 gevechtsvliegtuigen in gebruik bij de NAVO en 18 jachtvliegtuigen in operationele reserve. Deze herstructurering was ingrijpender dan in de andere Europese landen van de F-16-groep, waarvan ook Noorwegen, Denemarken en Nederland deel uitmaken. België heeft zijn vloot in 1993 gehalveerd.

In het kader van dit herstructureringsplan werd ook een wederuitrustingsplan op middellange termijn, PMT genaamd, uitgewerkt. De budgettaire middelen hiervoor werden sterk ingeperkt door het bevriezen van het budget van de begroting van Landsverdediging op 98 miljard, door de meerkosten veroorzaakt door het overtal aan militairen en door het overschrijden van de enveloppe bestemd voor operaties in het buitenland. Dit plan wordt door mij desalniettemin nauwgezet uitgevoerd.

Dit PMT herneemt de voor Landsverdediging prioritaire programma's, waaronder de modernisering van de F-16, waarmee we op het ogenblik bezig zijn. Deze modernisering moet dit toestel tot na 2010 operationeel houden. De vervanging van een complex wapensysteem zoals dat van de F-16 vraagt een grondige voorbereiding. Voor zover ik weet, is er geen limietdatum vooropgesteld voor toetreding tot het Joint Strike Fighter-programma, waarnaar de heer Goris verwijst. Wel moet er vanuit industrieel oogpunt een keuze worden gemaakt vóór 2001. We hebben dus nog wat tijd.

Men kan mij moeilijk verwijten dat ik geen oog heb voor de toekomst van het departement Landsverdediging of dat ik de industrie niet informeer. In 1996 heb ik de kamercommissie voor Landsverdediging opdracht gegeven zich grondig te bezinnen over de toekomst van het departement. Dat leidde tot een reeks hoorzittingen en het eigenlijke debat begint volgende maand in de commissie van de Kamer.

Het zal niemand verwonderen dat ik mij bij de keuze van een wapensysteem eerst en vooral laat leiden door de operationele noodzaak. In het actuele PMT komen verschillende programma's voor die gebaseerd zijn op nieuwe technologieën die vaak zowel voor burgerlijke als militaire toepassingen in aanmerking komen.

Ik wens onze industrie zo vroeg mogelijk te informeren over mogelijke programma's opdat ze tijdig zou kunnen inspelen op technologische innovaties en ontwikkelingen. Voorbeelden daarvan zijn onze deelname aan de «pre launch activities» van het toekomstige transportvliegtuig FLA en misschien ook aan de satellietprogramma's inzake observatie en communicatie. Er wordt ingegaan op essentiële operationele behoeften waarvan het technologisch belang voor de industrie onschatbaar is. Op Europees vlak heeft België verschillende stappen gedaan om toe te treden tot de OCCAR dat heel waarschijnlijk het toekomstige Europese bewapeningsagentschap wordt. Ik hoop in de volgende maanden daaromtrent een positief antwoord te krijgen aan onze collega's van Frankrijk en Duitsland.

Met het PMT, goedgekeurd door de regering, beschikt de industrie over een onmisbaar richtsnoer voor de oriëntering en de programmering van haar investeringen. Ik wil de regering, zoals in sommige naburige landen een plan op lange termijn, op tien jaar, voorstellen. De heren Goris en Hostekint kunnen mij er dus moeilijk van beschuldigen op lange termijn geen totaalbeeld uit te tekenen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mevrouw de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord alhoewel het mij enigszins ontgoochelt. België wil blijkbaar blijven vliegen met F-16 toestellen van het type A en B dat minder geavanceerd is dan het type C en D van onze bondgenoten, ook nadat deze vliegtuigen van het type A en B hebben afgeschreven. De Belgische toestellen zullen verouderd zijn ten opzichte van de nieuwe van onze bondgenoten binnen de NAVO en binnen de WEU. Ik vraag mij af in hoeverre deze zullen aanvaarden dat België geen bijkomende inspanningen levert wanneer zij dat wel doen. Ze zullen blijven aandringen op inspanningen van onzentwege. Wanneer we onze vliegtuigenvloot

niet vernieuwen, zullen we op een ander vlak moeten presteren, misschien door meer personeel in te zetten of aan meer operaties deel te nemen. België waagt zich hiermee in het ongewisse.

De minister zegt dat er vóór 2001 een keuze moet worden gemaakt. 2001 is inderdaad de uiterste datum om toe te treden tot het JST-project. Deze toetreding uitstellen zal tot gevolg hebben dat we onze vliegtuigen later duurder zullen betalen. Wie van meet af aan aan de projecten deelneemt zal de vliegtuigen aan de laagste prijs kunnen kopen en heeft ook recht op participatie in de fabricatie.

De Belgische industrie, Barco, Alcatel Bell, Philips, Siemens, Sonaca, Sabca, Agfa-Gevaert en andere, kunnen hieraan in belangrijke mate deelnemen. Die mogelijkheid wordt hen nu niet geboden. Indien we bijvoorbeeld in het jaar 2000 toch beslissen om de vliegtuigen te vervangen, zal al lang vastliggen welke Amerikaanse, Nederlandse, Deense of Noorse firma's welke onderdelen zullen maken voor welke vliegtuigen. De Belgische industrie zal alleszins niet van de partij zijn. De Belgische bedrijven zullen aan de kant blijven staan en België zal de duurste prijs betalen.

Ik vermoedde dat de minister zou antwoorden dat het debat nog moet worden gevoerd. Het zal in februari in de kamercommissie voor de Landsverdediging worden gevoerd. In het kader van de uitvoering van het PMT zal worden nagegaan wat de industrie kan doen.

De minister heeft de niet-onbelangrijke FLA vermeld, de Future Large Aircraft. Op welke manier is de Belgische industrie vandaag georganiseerd om aan dergelijke projecten te kunnen deelnemen? Is het niet zinvol om, naar Nederlands model, een consortium op te richten van onze vliegtuig- en elektronica-industrie? De regering kan daartoe een aanzet geven, maar het moet een privé-initiatief blijven dat met privé-middelen wordt gefinancierd, dat privé wordt gerund in permanent contact met het kabinet van de minister. Ik meen dat een dergelijke organisatie in België nog niet bestaat. België is wel toegetreten tot OCCAR, maar dat is een internationaal consortium. De FLAG, een Vlaams consortium, heeft al een bepaald model. Een organisatie op Belgisch niveau is echter wenselijk.

Ik verneem dat de minister bezig is met een plan op lange termijn. Het lijkt mij erg belangrijk dat ook de regering op lange termijn denkt. Ik hoop dat ze spoedig een initiatief zal voorleggen aan Kamer en Senaat. Wellicht zal dit gebeuren tijdens het groot defensiedebat. Een aantal investeringen zijn immers slechts mogelijk en zinvol op lange termijn.

Ik dring er nogmaals op aan het probleem van de luchtmacht aan te kaarten tijdens het debat in de kamercommissie.

Ik vrees dat onze NAVO-partners er geen genoegen mee zullen nemen dat we onze F-16-vliegtuigen niet vervangen en dat we van oordeel zijn dat onze oude toestellen over twintig jaar nog altijd evenwaardig zullen zijn aan de nieuwe vliegtuigen die onze partners zich zullen hebben aangeschaft.

De voorzitter. — Het woord is aan minister Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mevrouw de voorzitter, ik zal de lijst met mijn argumenten niet hernemen. Ik ga echter niet akkoord met het standpunt van de heer Goris met betrekking tot de staat van onze F-16-vliegtuigen. We hebben gekozen voor een modernisering van deze vliegtuigen. Na de modernisering zijn onze vliegtuigen volstrekt vergelijkbaar met en op operationeel vlak misschien zelfs beter dan de nieuwe toestellen van het C en D-type. We zullen de vergelijking met de Verenigde Staten en de andere NAVO-partners perfect kunnen doorstaan.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mevrouw de voorzitter, ik ben het met de minister eens dat de *midlife update* een belangrijke ingreep is die de Belgische toestellen evenwaardig maakt aan de F-16's van het type C en D. Maar ondanks de *midlife update* zullen deze vliegtuigen net als de andere F-16's tegen 2010 toch zijn afgeschreven. In 2010 zullen we dus opnieuw met het probleem

worden geconfronteerd. Als we vooruitziend zijn en als we de luchtmacht willen behouden, moeten we nu met het oog op onze industrie meewerken aan een oplossing voor na 2010.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mevrouw de voorzitter, ik heb niet beweerd dat ik niet van plan ben de luchtmachtvloot te vervangen. Ik heb enkel gezegd dat de huidige en de gemoderniseerde vliegtuigen minstens tot 2010 en waarschijnlijk tot 2015 operationeel zullen blijven. Daarom moeten we pas na 2000 over de vervanging beslissen. We hebben dus nog tijd.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mevrouw de voorzitter, dit is juist het probleem. De minister is het ermee eens dat de vliegtuigen na 2015 moeten worden vervangen. Daarom moet de regering nu haar verantwoordelijkheid opnemen. Het gaat dus niet op het probleem door te schuiven naar een volgende minister van Landsverdediging. Die zou dan worden geconfronteerd met het probleem dat hij een toestel moet aankopen dat veel duurder is dan vandaag. Nederland en andere NAVO-partners hebben die vooruitziendheid wel aan de dag gelegd, België dus niet. Ik hoop dat de minister bij zijn langetermijnplanning wel rekening houdt met de problemen die zullen rijzen na 2015.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

VOORSTELLEN

Inoverwegingneming

Mededeling van de voorzitter

PROPOSITIONS

Prise en considération

Communication de Mme la présidente

Mme la présidente. — Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération des propositions dont il a été question au début de la séance, puis-je considérer qu'elles sont renvoyées aux diverses commissions compétentes? (*Assentiment.*)

Ces propositions sont donc prises en considération et envoyées aux commissions indiquées.

La liste des propositions, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van de voorstellen waarvan sprake bij het begin van onze vergadering. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met de voorstellen van het bureau. (*Instemming.*)

Dan zijn de voorstellen in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verzonden.

De lijst van die voorstellen, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verzonden, verschijnt als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van vandaag.

Dames en heren, onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

De Senaat vergadert opnieuw op 27 januari 1998 om 15 uur.

Le Sénat se réunira le 27 janvier 1998 à 15 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(*De vergadering wordt gesloten om 21 uur.*)

(*La séance est levée à 21 heures.*)

BIJLAGE — ANNEXE

Inoverwegingneming — Prise en considération

Lijst van de in overweging genomen voorstellen:

A. Wetsvoorstel

Artikel 77

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs (van mevrouw Willame-Boonen c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden.

B. Voorstel van bijzondere wet

Artikel 77

Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs (van mevrouw Willame-Boonen c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden.

C. Voorstel van resolutie

Voorstel van resolutie over Algerije (van de heren Mahoux en Urbain).

— Verzending naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

Liste des propositions prises en considération:

A. Proposition de loi

Article 77

Proposition de loi modifiant la loi du 30 juillet 1963 concernant le régime linguistique dans l'enseignement (de Mme Willame-Boonen et consorts).

— Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

B. Proposition de loi spéciale

Article 77

Proposition de loi spéciale modifiant la loi du 30 juillet 1963 concernant le régime linguistique dans l'enseignement (de Mme Willame-Boonen et consorts).

— Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

C. Proposition de résolution

Proposition de résolution sur l'Algérie (de MM. Mahoux et Urbain).

— Envoi à la commission des Affaires étrangères.